
Η Νεογαία

ΠΑΣΧΑ ΕΛΠΙΔΟΣ

Κουρασμένη φθάνει ἡ αὐγὴ τοῦ Σαββάτου, καὶ λυγισμένη στέκει ἐπάνω ἀπὸ τὸ πανάγιο μνῆμα τοῦ παθόντος καὶ ταφέντος Θεοῦ διὰ τὴν ἀνάστασιν τοῦ ἀνθρώπου. Αἱ μυροφόροι θὰ κομίσουν τὰ μύρα τους, ἀποζητῶντας τὴ μορφή του, καὶ στῆς ἀναστάσεώς του τὸ μήνυμα οἱ χαρμόσυνοι ὕμνοι θὰ ἀντηχήσουν καὶ οἱ ἀναστάσιμες λαμπάδες θὰ καταυγάσουν τοὺς ἀγρυπνοῦντας ναούς. Μὰ οὔτε τὸ φῶς τῶν λαμπάδων οὔτε ἡ ἀνατολὴ τῆς ἡμέρας δὲ θὰ μᾶς φέρῃ ἕνα Πάσχα χαρᾶς. Ὁ παρήγορος ἥλιος τῆς ἀναστημένης μορφῆς τοῦ Λυτρωτοῦ θὰ σκιάζεται ὅπως οὐδέποτε ἀπὸ τὸ βαρὺ σκυθρώπασμα τῆς δοκιμαζομένης ψυχῆς μας. Μὴ δὲν τὸν προϋπαντήσαμε μετὰ βαΐων καὶ κλάδων ἐρχόμενον πρὸς τὸ ἑκούσιό του πάθος, μὴ δὲν συντριβήκαμε ἀπὸ τὰ θερμὰ καὶ κατανυκτικὰ δάκρυα τῆς μετανοημένης ἁμαρτωλῆς, μὴ δὲν βδελυχθήκαμε τὸ ἀνοσιούργημα τῆς προδοσίας του, μὴ δὲν ἀποστρέψαμε τὸ πρόσωπο ἀπὸ τοὺς ἐμπαιγμούς του καὶ τὰ ραπίσματα, μὴ δὲν πικραθήκαμε γιὰ τὰ φρικτά του πάθη τῆς σταυρώσεως; Καὶ πικραθήκαμε καὶ θλιφτήκαμε καὶ ἀγρυπνήσαμε· ἀλλὰ στερηθήκαμε τῆς χαρᾶς ὅπως αἱ μωραὶ παρθένοι, που ἀφησαν κι᾿ ἔσβησε μέσα τους τῆς ἀγάπης ὁ λύχνος, μέσα στὸ σκότος τῶν ὑλιστικῶν θεωριῶν, τῆς ἀπάνθρωπης πάλης, καταφρονηταὶ τοῦ οἴκτου καὶ τῆς φιλανθρωπίας, ἐπηρμένοι καὶ ἄπληστοι, τυφλοὶ ποὺ ἀπωλέσαμε τὸ φῶς, λησμονήσαμε καὶ ἀπαρνηθήκαμε τὸν ἥσυχο καὶ πρᾶο Θεό, τῆς συγγνώμης καὶ τῆς συγκαταβάσεως, ἐκεῖνον ποὺ κάθησε στὰ νῶτα τοῦ πώλου γιὰ νὰ ἀνεβάσῃ σὲ θρόνο τὴν ψυχή, ποὺ ἀνασήκωσε ἀπὸ τοὺς πόδας του τὴν ἁμαρτωλή, γιὰ νὰ μᾶς ἀνοίξῃ τὶς ἀγκάλες τῆς θείας εὐσπλαχνίας του, ποὺ ζωσμένος ὡς ὑπηρέτης, ἔπλυνε κι᾿ ἀπόμαξε τὰ πόδια τῶν μαθητῶν του, παρέχοντάς μας τὸν τύπο τῆς ταπεινώσεως καὶ τὴν ὑποθήκην τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς συγγνώμης μέσ᾿ἀπὸ τοὺς πόνους τοῦ σταυροῦ,ποὺ τοὺς ὑπέστη ἀπαραπόνευτος γιὰ νὰ μᾶς λυτρώσῃ ἀπὸ τοῦ θανάτου τὴ φθορά. Κι᾿ ὅμως. «Τί Θεὸς εἶναι τοῦτος, εἶπαν, ποὺ κλίνει τὴν κεφαλὴν καὶ δέχεται, ποὺ συγχωρεῖ καὶ δὲν ἀντιστέκεται; Τί Θεὸς εἶναι αὐτὸς τῶν τυφλῶν, τῶν κωφῶν, τῶν βωβῶν καὶ τῶν ἀπόκληρων, Θεὸς τῶν ἀδυνάτων καὶ τῶν πτωχῶν, Θεὸς οὐτοπιστὴς τῆς ἀγάπης καὶ ὄχι Θεὸς βίας καὶ ἰσχύος καὶ καταναγκασμοῦ; Καὶ πιστέψαμε καὶ τὸν ἀντικαταστήσαμε μὲ τὰ «εἴδωλα» ποὺ πεσμένα μᾶς τὰ ἀναστήλωσαν. Ἀφήσαμε τὸ Θεὸ λυτρωτὴ καὶ ἐγκολπωθήκαμε ὡς λυτρωτὴ τὸν ἄνθρωπο. Ἐγκαταλείψαμε τὸν τρυφηλὸ λειμῶνα γιὰ τοῦ πειρασμοῦ τὴ φρυγομένη ἔρημο· καὶ ἀρχίσαμε «πειράζοντες»: «Ἐὰν υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται».Ποιὸς δὲν ἄκουσε τὶς θεωρίες αὐτές, ποὺ ἐξαρτοῦσαν τὸ ποσὸν τῆς ἀνθρωπίνης εὐδαιμονίας ἀπὸ τὸ ποσὸν τῶν ἄρτων ἢ μᾶλλον ἀπὸ τὸ ποσὸν τῶν λίθων ποὺ ἡ θαυματοποιὸς μαγκανία των θὰ μετέβαλλε εἰς ἄρτους;Ποιὸς δὲν ἤκουσε τοὺς κομπασμούς των ὅτι μὲ τὸ εὐτελὲς κλεῖθρον τῶν ἀνθρωπίνων γνώσεών μας θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ παραβιάσωμεν τὴν πύλην τοῦ θεϊκοῦ μυστηρίου θὰ καταλύσωμεν τὸ ἴδιο τὸ μυστήριον καὶ θὰ καταστήσωμεν τὸν ἄνθρωπον κύριον μοναδικὸν τῆς γῆς;» Ποιὸς δὲν εἶδε μὲ δέος τὴν ὑπόσκασιν τῶν θεμελίων προαιωνίων ἀνθρωπίνων ἀξιῶν, ὅπως ἡ θρησκεία ἡ ὁποία χαρακτηρίστηκε ὡς δουλεία ἠθική, ἡ ἠθικὴ ὡς παγίδευσις ἀφελῶν, ἡ ἐργασία ὡς δυστυχῶν καταπίεσις, τὰ αἴτια τῶν ἱστορικῶν γεγονότων ὡς δολοπλοκίαι συμφερόντων ὑλικῶν, ἡ ἀποταμίευσις κλοπή, οἱ θεσμοὶ τῆς φυλῆς μῦθος, καὶ ψεῦδος τῆς οἰκογενείας ὁ θεσμός; Ἔτσι τὰ θεμέλια ποὺ ὑπεσκάφησαν, κάποτε ὑπεχώρησαν καὶ κατεκάμφθησαν καὶ ἡ ἀναστάτω-

σις ἐπηκολούθησε. Μὴ δὲν εἶχεν ἀποκηρύξει ὁ ἄνθρωπος καὶ ἀπαρνηθῆ κάθε ἰδέαν θυσίας, χωρὶς νὰ βλέπη — τυφλὸς στὰ μάτια καὶ στὴν ψυχὴ καὶ στὸ νοῦ — πῶς ἡ θυσία εἶναι ὁ πηλὸς τῆς ζωῆς, τὸ χῶμα ὅπου ἀπάνω φυτρώνει κάθε ἀγαθὸ καὶ ὑψηλὸ καὶ ὡραῖο; Ἀφήκαμε νὰ γκρεμιστοῦν ὅταν δὲν ἐγκρεμίσαμε μὲ τὰ ἴδια μας τὰ χέρια ὅλα τ' ἄστρα κι' ὅλους τοὺς ἥλιους ποὺ ἐφώτιζαν τὴ ζωή μας κι' ἀπορήσαμε ὕστερα γιατὶ ἐκάλυψε ζόφος τὴν γῆν. Εἴπαμε ὁ Θεὸς εἶναι ζυγός. Ὁ Θεὸς ἦταν τὸ σκιάχτρο τοῦ φοβισμένου ἀνθρώπου, ποὺ δὲν ἐμάντευσε ἡ δύναμί του καὶ δὲν ὡρίμασεν ὁ νοῦς του. Ἐμᾶς δὲ μᾶς χρειάζεται πιά, γιατὶ εἴμαστε δυνατοὶ καὶ σοφοί. Εἴπαμε πὼς δὲν στέργομε τὸν κόσμο τοῦ Κυρίου, γιατὶ εἴμεθα ἄξιοι νὰ τὸν ξαναφτιάξωμε ἀπὸ τὴν ἀρχή. Εἴπαμε, ὁ κόσμος ὁ δικός μας δὲν θὰ ἔχη κανένα ἀπὸ τὰ θεϊκὰ λάθη. Θὰ εἶναι ἴσως λιγώτερο θαυμαστός, ἀλλὰ θὰ εἶναι ἀνθρώπινος, τέτοιος ποὺ τὸν θέλει ὁ ἄνθρωπος καὶ ποὺ ταιριάζει τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ τὸ κάμαμε, καὶ καταλύοντας τὸν Θεὸ γιὰ ν' ἁπλώσωμε πέρα ἀπὸ κάθε ὅριο τὴν ἀνθρώπινή μας ἐλευθερία, ὑποδουλωθήκαμε στὸν ταπεινότερο ἀνθρώπινο ἑαυτό μας, σὲ ὅ,τι ὑπάρχει μέσα μας μικρό, χοϊκὸ καὶ γήϊνο. Εἴπαμε, ἂς κερδίσωμε τὸν κόσμο καὶ δὲν μᾶς νοιάζει ἂν θὰ μᾶς λείψη ὁ οὐρανός. Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τὸ βλέπουμε ὅσο ζυγώνουν οἱ φοβεροὶ καιροὶ καθαρώτερα. Ἂν μέσα μας τὸν ἐρρίξαμε τὸν οὐρανό, ἔξω πέφτει ἀληθινὰ καὶ διασπᾶται καὶ ἀποσυντίθεται ὁ κόσμος. Γιατὶ τί ἄλλο εἶναι παρὰ πτῶσις καὶ διάσπασις καὶ ἀποσύνθεσις τοῦ κόσμου ὁ πόλεμος;

Καὶ τώρα δὲν μένει ἄλλος δρόμος γιὰ τὶς καρδιές, ἄλλο μονοπάτι γιὰ τὶς ἐλπίδες, ἄλλο ἀποκοῦμπι γιὰ τὶς προσδοκίες, παρὰ μονάχα ὁ Χριστός. Αὐτὸς ποὺ δὲν ἐδίδαξε ἀλλὰ ἔδειξε, μὲ τὴ ζωὴ καὶ μὲ τὸ πάθος καὶ μὲ τὴν ἀνάστασί του, τὴν ἔσχατη μύησι ποὺ κάμνει τὸ φῶς νὰ λαμπαδιάζη «ἐν τῇ σκοτίᾳ». Αὐτὸς ποὺ ἀναχωρῶντας γιὰ τὴν ὑπέρτατη ἄθλησι μᾶς ἐχάρισε τὴν μεγάλην ἐλπίδα: «Ἐν τῷ κόσμῳ θλῖψιν ἕξετε, ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον».

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ

Γράμματα ΣΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ

ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΗ ΘΥΣΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΘΑΥΜΑ

Ἀγαπητοί μου φίλοι,

Ἂς μὴ μιλήσουμε σήμερα γιὰ κανένα συγκεκριμένο θέμα. Οὔτε κἂν νὰ μιλήσουμε δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη. Ὑπάρχουν στιγμὲς ποὺ ὁ ἄνθρωπος αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκη νὰ μείνη ἄφωνος. Καὶ ἡ σιωπὴ αὐτὴ ἐκφράζει σ' αὐτὲς τὶς στιγμὲς τὰ αἰσθήματά του, ὁλόκληρον τὸν ἐσωτερικό του κόσμο, πολὺ καλύτερα, βαθύτερα καὶ τελειότερα.

Πῶς νὰ μιλήση κανείς, τί νὰ πῆ μπροστὰ στὸν σταυρὸ τοῦ Κυρίου; Βλέπει μονάχα βουβὸς τὸν ἀκάνθινο στέφανο, βλέπει τὶς ἱερὲς σταγόνες τοῦ αἵματος στὸ θεῖο μέτωπό Του, κυττάζει τὴν ἁγιασμένη πληγὴ στὴν πλευρά Του, κυττάζει τοὺς φοβεροὺς ἥλους ποὺ κρατοῦν καρφωμένα τὰ χέρια καὶ τὰ πόδια Του, κι' ἡ γλῶσσα του δένεται. Μόνο ἡ ψυχή του μιλεῖ. Καὶ μιλεῖ τὴν ἄφωνη γλῶσσα τῆς πιὸ βαθειᾶς καὶ συγκλονιστικῆς συγκινήσεως, τοῦ πιὸ μεγάλου σεβασμοῦ, τοῦ πιὸ ἱεροῦ δέους.

Καὶ λέει: Αὐτός! Ὁ Κύριος τοῦ κόσμου, ὁ Παντοκράτωρ, ὁ Θεός! Αὐτὸς καρφωμένος στὸ σταυρό! Αὐτὸς ραπισμένος, μαστιγωμένος, χλευασμένος, αἱματωμένος, πληγωμένος!

Τὸ μικρὸ καὶ περιωρισμένο ἀνθρώπινο λογικὸ δὲν μπορεῖ νὰ συλλάβη σ' ὅλο της τὸ μέγεθος καὶ τὸ μεγαλεῖο τὴν θείαν Ἀγάπη ποὺ ἀναδίνει ἡ θυσία τοῦ σταυροῦ. Κι' ὅταν, στὸ κορύφωμα τοῦ μαρτυρίου, ἀκούη τὰ χείλη Του νὰ λένε: «Πάτερ ἄφες αὐτοῖς, οὐ γὰρ οἴδασι τί ποιοῦσι», οὔτε τὸ μυαλὸ τοῦ ἀνθρώπου οὔτε ἡ ψυχή του μποροῦν νὰ χωρέσουν τὸ ἀπέραντο νόημα τῆς θείας Εὐσπλαχνίας. Τέτοια θυσία, τέτοιο μαρτύριο χάριν τοῦ ἀνθρώπου! Νὰ γίνεται Ἄνθρωπος ὁ Ἴδιος ὁ Θεὸς καὶ νὰ προσφέρεται θῦμα ἐξιλαστήριο γιὰ τὸ μικρό, ταπεινὸ κι' ἁμαρτωλὸ δημιούργημά Του!

* * *

Κι' ὕστερα, πῶς νὰ μιλήση, τί νὰ πῆ κανεὶς μπροστὰ στὸν ἀποκυλισμένο λίθο τοῦ μνημείου; Στέκει ἔκθαμβος κι' αὐτὸς μαζὶ μὲ τὶς δυὸ Μαρίες στὸ στόμα τοῦ ἀνοιγομένου τάφου, θαμπώνεται ὁλόκληρος ἀπὸ τὴ λευκὴ λάμψι τοῦ Ἀγγέλου κι' ἀκούει βουβὸς τὸ θεῖο μήνυμα: «Οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλ' ἠγέρθη».

Καὶ ἡ ψυχή του μιλεῖ πάλι μέσα του μὲ τὴν ἄφωνη γλῶσσα τῆς ἀγαλλιάσεως, τοῦ θαυμασμοῦ καὶ τῆς πίστεως. Καὶ λέει: Πιστεύω, πιστεύω! Δὲν ἔχω ἀνάγκη νὰ δῶ καὶ νὰ ψαύσω τοὺς τύπους τῶν ἥλων. Ἐδῶ μέσα μου μένει καὶ θὰ μείνη γιὰ πάντα ἡ ἀντανάκλασι τοῦ θείου φωτὸς τοῦ κενοῦ τάφου Σου, ἐδῶ μέσα μου, στὰ πιὸ βαθειὰ κι' ἱερὰ ἄδυτά μου ἀντηχεῖ καὶ θ' ἀντηχῆ γιὰ πάντα ἡ ἀναστάσιμη φωνὴ τοῦ Ἀγγέλου Σου. Ἐδῶ μέσα μου πραγματοποιεῖται κάθε ὥρα καὶ κάθε στιγμὴ καὶ θὰ πραγματοποιῆται στοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων διὰ τῆς πίστεως τὸ ἱερὸ θαῦμα τῆς Ἀναστάσεώς Σου.

Μ' αὐτὴν τὴ μυστική, τὴν ἐσωτερικὴ φωνὴ τῆς ψυχῆς μας, ἂς χαιρετίσουμε, ἀγαπητοί μου Φίλοι, τὶς μεγάλες κι' ἱερὲς αὐτὲς ἡμέρες. Ἡ ἀνέκφραστη αὐτὴ φωνή, ποὺ ἀναδίνεται αὐθόρμητα ἀπὸ τὰ μύχια τοῦ ἐσωτερικοῦ μας κόσμου, εἶναι ὁ καλύτερος κι' ὡραιότερος ὕμνος, εἶναι ἡ ἡ ἁγνότερη καὶ τελειότερη προσευχή.

Μὲ ὅλη μου τὴν ἀγάπη

Μελῆς Νικολαΐδης

Η ΝΕΟΛΑΙΑ ΤΟΥ ΕΘΝΟΥΣ ΤΟΝ ΠΡΟΣΦΩΝΕΙ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΤΡΟΠΑΡΑΔΟΤΟΝ ΕΥΧΗΝ: ΠΟΛΛΑ ΤΑ ΕΤΗ ΣΟΥ ΒΑΣΙΛΕΥ!

Ἡ ὀνομαστικὴ ἑορτὴ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως Γεωργίου τοῦ Β΄ συμπίπτει πάλιν ἐφέτος μὲ τὰς χαρμοσύνους πασχαλινὰς πανηγύρεις.

Ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὰς πόλεις καὶ εἰς τὰ χωρία, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀπόδημοι καὶ οἱ μακρὰν τῆς Πατρίδος ζῶντες Ἕλληνες θὰ τὴν ἑορτάσουν μὲ ἐγκάρδιον οἰκειότητα, ὅπως συνηθίζουν νὰ ἑορτάζουν τὰς οἰκογενειακάς των ἑορτάς, διότι ἐγκάρδιοι καὶ οἰκεῖοι ὑπῆρξαν καὶ μένουν πάντοτε οἱ δεσμοὶ τοῦ Ἔθνους μὲ τὴν Δυναστείαν Του, τὴν ὁποίαν οἱ Πανέλληνες τιμοῦν καὶ ἀγαποῦν ὡς τὴν πρώτην ἑλληνικὴν οἰκογένειαν.

Ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος ὁ Β΄ ἠμπορεῖ νὰ εἶναι ὑπερήφανος, διότι εὐλαβὴς υἱὸς καὶ ἔγγονος συντηρεῖ καὶ συνεχίζει τὴν παράδοσιν τῶν ἀλησμονήτων προκατόχων Του. Ἐφορεύων ἐπὶ τῆς μεγάλης ἀναγεννητικῆς προσπαθείας, τὴν ὁποίαν τόσον ἐπιτυχῶς διεξάγει ἀπὸ τῆς ἐπανόδου Του εἰς τὸν θρόνον Του, ἐμπνέων καὶ καθοδηγῶν, ἑνώνων εἰς τὴν προσπάθειαν ταύτην ὅλους τοὺς Ἕλληνας, ὄντως ἀγαθὸς Βασιλεύς, κατέστησε τὴν βασιλείαν Του περίοδον παντοδαποῦς ἀνθήσεως καὶ ἀνόδου τῆς ζωῆς τῆς Χώρας καὶ τοῦ λαοῦ Του καὶ ἡ περίοδος αὐτὴ θὰ παραδοθῇ εἰς τὴν ἱστορίαν μὲ τὸ ὄνομά Του.

Ἡ νεολαία τοῦ Ἔθνους, τῆς ὁποίας ἐγνώρισε πολλάκις τὴν θερμὴν πρὸς Αὐτὸν ἀγάπην, Τὸν προσφωνεῖ μὲ τὴν πατροπαράδοτον εὐχήν: Πολλὰ τὰ ἔτη σου Βασιλεῦ!

ΠΩΣ ΕΤΡΑΓΟΥΔΗΣΕ ΤΟ ΠΑΣΧΑ Ο ΕΘΝΙΚΟΣ ΜΑΣ ΠΟΙΗΤΗΣ

Χριστὸς ἀνέστη! Νέοι, γέροι καὶ κόραις
ὅλοι μικροί, μεγάλοι ἑτοιμασθῆτε.
Μέσα σταῖς ἐκκλησιαῖς ταῖς δαφνοφόραις
μὲ τὸ φῶς τῆς χαρᾶς συμμαζωχθῆτε.
Ἀνοίξετε ἀγκαλιαῖς εἰρηνοφόρες
ὀμπροστὰ στοὺς Ἁγίους καὶ φιληθῆτε.
Φιληθῆτε γλυκὰ χείλη μὲ χείλη.
πέστε Χριστὸς ἀνέστη ἐχθροὶ καὶ φίλοι.

Δ. ΣΟΛΩΜΟΥ: Ὁ Λάμπρος.

Ἡ γιορτὴ τοῦ Πάσχα ὑπῆρξεν ἡ κατ' ἐξοχὴν γιορτὴ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας καὶ πάντοτε οἱ Χριστιανοὶ τὴ γιόρταζαν μὲ τὴ μεγαλύτερη μεγαλοπρέπεια. Οἱ δυτικοὶ εἶχαν τὰ Χριστούγεννα κι' ἴσως ἀπὸ ἀντίδρασι ἡ Ὀρθοδοξία ἔδωκε στὸ Πάσχα τὰ πρωτεῖα. Κι' ἐφ' ὅσον ἡ Βυζαντινὴ Αὐτοκρατορία μεσουρανοῦσε ἡ γιορτὴ γινόταν μ' ὅλη τὴν ἐπισημότητα στὴν Κωνσταντινούπολι καὶ στὶς ἄλλες πόλεις τοῦ Κράτους. Ὅταν ὅμως ἔπεσε οἱ φανάτικοι Τοῦρκοι, ἰδίως τὰ πρῶτα χρόνια, ὕστερα ἀπὸ τὴν ἅλωσι τῆς Κωνσταντινουπόλεως, μὲ μεγάλη δυσκολία ἄφηναν νὰ γιορτάζεται τὸ Πάσχα. Εἶναι ζήτημα ἂν ἔγινε ἱεροτελεστία τοῦ Πάσχα τὰ 1453. Ἀλλ' ὁ Μωάμεθ ὁ Β' δίδοντας τὰ προνόμια ἐπέτρεψε καὶ τὸν σχετικῶς ἐπίσημο γιορτασμὸ τῆς Ἀναστάσεως. Μέσα στὸν ὁρισμὸ Μωάμεθ τοῦ Β' ὑπῆρχε καὶ εἰδικὴ διάταξι, ποὺ καθώριζε τὰ ἑξῆς: «Ἑορταζέτωσαν οἱ Χριστιανοὶ τὸ Πάσχα, μετὰ πάσης ἐλευθερίας καὶ τῆς συνήθους παρατάξεως ἐπὶ τρεῖς ὅλας ἡμέρας, καθ' ἃς αἱ Πύλαι τοῦ τείχους τοῦ Φαναρίου μενέτωσαν δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ἀνεῳγμέναι». Στὰ Γιάννινα ἐπίσης, στὴ Σμύρνη, στὴν Ἀδριανούπολι, στὴν Ἀθήνα καὶ σὲ μερικὲς ἄλλες πόλεις, ποὺ παραδόθηκαν στοὺς Τούρκους εἰρηνικά, τὸ Πάσχα γιορτάζονταν μεγαλοπρεπέστατα. Οἱ Τοῦρκοι ἐπέτρεψαν ὄχι μόνο τὶς κωδωνοκρουσίες, μὰ καὶ τοὺς πυροβολισμοὺς καὶ τὶς φωτοχυσίες. Εἰς πολλὰ μέρη κι' αὐτοὶ οἱ Τοῦρκοι ἔπαιρναν μέρος στὴν Ἀνάστασι καὶ μάλιστα πυροβολῶντας κι' αὐτοὶ καὶ τσουγκρίζοντας κόκκινα αὐγὰ μαζὶ μὲ τοὺς Ρωμηούς.

Γιὰ τὶς ἄλλες γιορτὲς ἔδειχναν ἀδιαφορία οἱ Τοῦρκοι καὶ δὲν ἄφηναν τόσες ἐλευθερίες στοὺς Χριστιανούς. Γιὰ τοῦτο τὸ Πάσχα καθ' ὅλη τὴ διάρκεια τῆς Τουρκοκρατίας ὑπῆρξεν ἡ κατ' ἐξοχὴν γιορτὴ τῶν Ἑλλήνων, κι' ἂν μέχρι σήμερα γιορτάζεται τόσο θερμὰ κι' ἐνθουσιαστικά, τοῦτο προέρχεται ἀπὸ τὴν παράδοσι τῶν χρόνων ἐκείνων. Πολλοὶ περιηγητές, ποὺ πέρασαν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Κωνσταντινούπολι μὲ μεγάλη περιέργεια παρακολούθησαν τὸ Πάσχα μας κι' ἔγραψαν ἐνδιαφερώτατες σελίδες. Ἀκόμη καὶ σήμερα βλέπουμε αὐτὴ τὴν περιέργεια στὰ πρόσωπα τῶν ξένων, ὅταν τυχαίνη νὰ βρίσκωνται κοντά μας τὶς μέρες αὐτές. Εἶναι γνωστὸ πῶς τὸ πρῶτο Πάσχα, ποὺ γιόρτασε ἡ πατρίδα μας μὲ βασιληᾶ τὸν Ὄθωνα, στὰ 1834, ἔγινε μεγάλο ἐπεισόδιο στὸ Ναύπλιο καὶ στὴν ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Γεωργίου: Τὴ χρονιὰ ἐκείνη ὁ γιορτασμὸς πῆρε τὴ μορφὴ ἐπίσημης πιὰ τελετῆς κι' οἱ πολλοὶ ξένοι, ποὺ βρίσκονταν τότε στὴν πρωτεύουσα τῆς Ἑλλάδος ξαφνιάστηκαν κάπως ἀπὸ τὸ θέαμα. Χωρὶς νὰ πάρουν ἄδεια μπῆκαν στὸ γυναικωνίτη τοῦ ναοῦ κι' ἐκεῖθε παρακολούθησαν τὴ λειτουργία. Τοῦτο ἐξώργισε τοὺς Ρωμηούς, ποὺ τὸ θεώρησαν σὰν προσβολὴ στὶς συνήθειες τοῦ τόπου, ποὺ δὲν ἐπέτρεπαν ποτὲ τὴν εἴσοδο ἀνδρῶν, καὶ μάλιστα ξενων, στὸ γυναικωνίτη. Ἀλλ' ὁ Ὄθων, ποὺ παρακολουθοῦσε κι' αὐτὸς τὴ λειτουργία, ἐπενέβηκε κι' ἔτσι τὰ πράγματα ἡσύχασαν, ἀφοῦ οἱ ξένοι κατέβηκαν ἀπὸ τὸ γυναικωνίτη καὶ

Ὁ ἐθνικός μας ποιητὴς Δ. Σολωμὸς

παρακολούθησαν τὴν ἱεροτελεστία στὸ ναό.

Ἡ νεοελληνικὴ ποίησι πολλὲς φορὲς τραγούδησε τὸ Πάσχα, καὶ ὁ ἐθνικός μας ποιητὴς ὁ Σολωμὸς εἶναι ἐκεῖνος ποὺ ἀναμέτρησε ὅλο τὸ θρησκευτικὸ μεγαλεῖο τῆς τελετῆς καὶ ζήτησε νὰ τὸ ἐκμεταλλευθῆ στὴν τέχνη του. Βαθύτατα χριστιανός, μὲ θερμὸ κι' εἰλικρινέστατο θρησκευτικὸν αἴσθημα, τόσον ἔνοιωσε τὸ Πάσχα, ὥστε σ' ἕνα ἀπὸ τὰ κυριώτερα ἔργα του, τὸ «Λάμπρο», τὸ σπουδαιότερο μέρος του παίζεται τὴν ἡμέρα τῆς Ἀναστάσεως καὶ μέσα στὴν ἐκκλησία. Ὁ ποιητὴς εἶχε ζήσει στὴν Ἑπτάνησο κι' ἐκεῖ οἱ Βενετοὶ δὲν ἐπέτρεπαν ἐντελῶς ἐλεύθερα νὰ γιορτάζεται τὸ Πάσχα. Γιὰ τοῦτο εἶχε μιὰ μυστικὴ καὶ πολὺ ἐσωτερικὴ σημασία γιὰ τοὺς κατοίκους τῶν νησιῶν. Ἀκόμη κι' ἡ ὑπόθεσι τοῦ «Λάμπρου» εἶναι ἀντλημένη ἀπὸ τὰ χρόνια τῆς τουρκοκρατίας καὶ τοποθετημένη στὰ Γιάννινα. Ὁ Σολωμός, ἂν καὶ τὸ ἔργο του παίζεται σὲ μέρος τουρκοκρατούμενο, ὅμως μᾶς ἔδωσε τὴν εἰκόνα ἑνὸς ἑπτανησιακοῦ Πάσχα, πολὺ χαρακτηριστικοῦ, μὲ πολὺ χρῶμα καὶ μ' ἕνα βαθύτατο θρησκευτικὸ αἴσθημα σχεδὸν καθολικό. Βέβαια ὁ «Λάμπρος» εἶναι ἕνα ἔργο φρικιαστικό, ἔργο, ὅπου ἀναλύεται τὸ φοβερὸ δρᾶμα τοῦ πατέρα καὶ τῆς κόρης. Ἀλλ' ὁ ποιητὴς κατώρθωσε μέσα σὲ πολλὲς στροφὲς τοῦ «Λάμπρου» νὰ μᾶς μεταδώση ὅλη τὴ χαρὰ ἑνὸς ἑλληνικοῦ, ἑνὸς ἑπτανησιακοῦ Πάσχα τῶν χρόνων τῆς Ἀγγλοκρατίας καὶ κάτι περισσότερο: νὰ μᾶς ζωγραφίση μὲ ἐξαίσιες πινελλιὲς ὅλη τὴ μυσταγωγία τῆς τελετῆς τῆς Ἀναστάσεως. Δὲν θὰ κάνουμε ἀνάλυσι τοῦ «Λάμπρου». Θὰ περιορισθοῦμε μόνο στοὺς στίχους ἐκείνους, ὅπου ὁ ποιητής μας εἰκόνισε τὸ Πάσχα.

Εἶναι λαμπρὴ ἀνοιξιάτικη νύχτα, φεγγαρόλουστη, ὅπως τὴ θέλει ἡ Ἐκκλησία, κι' ὁ Σολωμός, πρὶν μπῆ στὴν ἐφιαλτικὴ περιγραφὴ τοῦ ἥρωά του, μᾶς τὸν παρουσιάζει μέσα σ' αὐτὴ τὴ θεϊκὴ νύχτα τῆς Ἀναστάσεως, ὅταν βγαίνη γιὰ ν' ἀναπνεύση λίγο. Δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένο νὰ πάη στὴν ἐκκλησιὰ μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους. Εἶναι ἔνοχος. Εἶναι κολασμένος. Μὲ τὴ σκέψι του παρακολουθεῖ τὴν τελετή, χωρὶς νὰ μπορῆ νὰ πάρη μέρος κι' ἐκεῖνος στὴ χαρά. Ἔτσι ὁ ποιητής μας δίνει τὴ ζωγραφιὰ τοῦ Πάσχα. Ἡ τελετὴ στὰ χρόνια τῆς τουρκοκρατίας δὲν γινόταν τὰ μεσάνυχτα ,ὅπως σήμερα, ἀλλὰ τὴν αὐγή. Στὶς τρεῖς τὸ πρωΐ. Χωρὶς αὐτὴ τὴν προϋπόθεσι δὲν μποροῦν νὰ νοηθοῦν οἱ πάρα κάτω στίχοι του. Τὸ ἴδιο γινόταν καὶ στὴν Ἑπτάνησο καθ' ὅλη τὴ διάρκεια τῆς Βενετοκρατίας καὶ τῆς προστασίας τῶν Ἄγγλων:

Καθαρώτατον ἥλιο ἐπρομηνοῦσε
τῆς αὐγῆς τὸ δροσᾶτο ὕστερο ἀστέρι'
σύννεφο, καταχνιά, δὲν ἐπερνοῦσε
τ' οὐρανοῦ σὲ κανένα ἀπὸ τὰ μέρη.
Κι' ἀπὸ κεῖ κινημένο ἀργοφυσοῦσε
τόσο γλυκὸ στὸ πρόσωπο τ' ἀγέρι
ποὺ λὲς καὶ λέει μέσ' στῆς καρδιᾶς τὰ φύλλα.
γλυκειὰ ἡ ζωὴ κι' ὁ θάνατος μαυρίλα.

Χριστὸς Ἀνέστη! Νέοι, γέροι καὶ κόραις
ὅλοι μικροί, μεγάλοι ἑτοιμασθῆτε
μέσα σταῖς ἐκκλησιαῖς ταῖς δαφνοφόραις
μὲ τὸ φῶς τῆς χαρᾶς συμμαζωχθῆτε.
Ἀνοίξετε ἀγκαλιαῖς εἰρηνοφόραις
ὀμπροστὰ στοὺς ἁγίους καὶ φιληθῆτε,
φιληθῆτε γλυκά, χείλη μὲ χείλη,
πέστε Χριστὸς Ἀνέστη, ἐχθροὶ καὶ φίλοι.

Δάφναις εἰς κάθε πλάκα ἔχουν οἱ τάφοι
καὶ βρέφη στὴν ἀγκαλιὰ οἱ μανάδες'
γλυκόφωνα, κυττῶντας ταῖς ζωγραφισμέναις εἰκόναις, ψάλλουνε οἱ ψαλτάδες.
Λάμπει τ' ἀσῆμι, λάμπει τὸ χρυσάφι
ἀπὸ τὸ φῶς, ποὺ χύνουνε οἱ λαμπάδες,
κάθε πρόσωπο λάμπει ἀπ' τ' ἀγιοκέρι,
ὅπου κρατοῦν οἱ Χριστιανοὶ στὸ χέρι.

Τί νὰ πρωτοθαυμάσουμε στοὺς στίχους αὐτούς; Ὁ ποιητὴς δὲν εἶναι μονάχα ἕνας ἐξαίσιος ψυχογράφος, ἕνας μουσικός, ποὺ μεταβάλλει σὲ τόνους τὶς λέξεις καὶ τὶς μεταμορφώνει σὲ μιὰ συμφωνία ρυθμῶν μὰ κι' ἕνας ἀμίμητος καὶ βαθὺς ζωγράφος τῆς ζωῆς τοῦ λαοῦ. Ἀφοῦ μᾶς τοποθέτησε μέσα σὲ μιὰ θεϊκὴν αὐγὴ τῆς Ζακύνθου, ποὺ μόνον ὅσοι πῆγαν στὸ μυρόβλητο νησὶ τὴν ἐποχὴ τῆς ἀνοίξεως γνωρίζουν τὸ θαῦμα της, ὕστερα μᾶς περιγράφει τὴν τελετὴ τῆς Ἀναστάσεως, τὴν ἱεροτελεστία τοῦ Πάσχα. Τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη» θ' ἀντηχήση σὲ λίγο κι' ὅλοι μικροὶ καὶ μεγάλοι ἑτοιμάζονται γιὰ νὰ παρευρεθοῦν στὶς ἐκκλησίες, ποὖναι «δαφνοστολισμένες». Στὴν Ἑπτάνησο, τὴ νύχτα τῆς Ἀναστάσεως ρίχνουν στὸ δάπεδο τοῦ ναοῦ,

όχι μόνον δάφνες, ἀλλὰ κι' ἄλλα λουλούδια κι' ἔτσι ὁλόκληρη ἡ ἐκκλησιὰ μοσχοβολάει ἀπὸ ἀπόκοσμες εὐωδίες. Κι' ὄχι μόνο τοῦτο: Στὴν Ἑπτάνησο ἀνταλλάσσεται ὁ ἀσπασμὸς τοῦ Πάσχα καὶ διατηρεῖται ἀκόμη τὸ παλαιὸν ἔθιμο, ἐνῶ σὲ πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος ἔχει καταργηθῆ. Ἄλλο ἔθιμο ποὺ διατηρεῖται εἶναι κι' ἡ ἐπίσκεψι τῶν τάφων κι' ὁ στολισμός τους μὲ δάφνες κι' ἄλλα λουλούδια τὸ πρωΐ τοῦ Μεγάλου Σαββάτου. Ὁ Σολωμὸς ἀναγράφει τὸ πρᾶγμα στὸ στίχο, ποὺ δὲν θὰ καταλαβαίναμε ἀλλοιώτικα:

Δάφνες σὲ κάθε πλάκα ἔχουν οἱ τάφοι
καὶ βρέφη ὡραῖα στὴν ἀγκαλιὰ οἱ μανάδες

Οἱ τάφοι ἦσαν μέσα στὶς ἐκκλησιές. Δὲν ὑπῆρχαν τότε δημόσια νεκροταφεῖα κι' οἱ περισσότεροι τάφοι, ἦσαν κοντὰ στοὺς ναούς, ἰδίως τοὺς οἰκογενειακούς. Ὕστερα ὁ ποιητὴς μᾶς ζωγραφίζει μὲ πραγματικὴ παλέττα τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ ναοῦ: Τὶς μητέρες, ποὺ κρατοῦν ὡραῖα βρέφη στὴν ἀγκαλιά τους, τοὺς ψάλτες, τὸ φῶς τῶν κεριῶν, ποὺ φωτίζει τὰ πρόσωπα καὶ γενικῶς μὲ μιὰν ἀσύλληπτη ζωγραφικὴ δεξιοτεχνία καὶ ρυθμική, ποὺ βγαίνει ἀπὸ τὶς λέξεις, μᾶς μεταδίδει τὴν ἐσωτερικὴν ὑποβλητικότητα τοῦ ναοῦ, γιομάτη ἀπὸ φῶς καὶ μουσική. Μέσα στὴν ἐκκλησιὰ ὅλα φωτίζονται ἀπὸ τὴ χαρὰ τῆς Ἀναστάσεως.

Πρέπει νὰ παρακολουθήση κανεὶς λέξι πρὸς λέξι τὸν ἐθνικὸ ποιητὴ γιὰ νὰ μπορέση νὰ διεισδύση μέσα στὸ μυστήριο τῶν στίχων του, ποὺ δὲν εἶναι μονάχα στίχοι μιᾶς ὑπέροχης μουσικῆς καὶ ζωγραφικῆς ἀποδόσεως, μὰ περικλείνουν καὶ τὸ ἐθνικὸν πνεῦμα, ὡς τὶς τελευταῖες του λεπτομέρειες. Μέσα στὰ παραπάνω ὀκτάστιχα ὁ Σολωμὸς εἶναι ὁ κατ' ἐξοχὴν ψυχογράφος τῆς ἑλληνικῆς ζωῆς, ποὺ δὲν παραλείπει τίποτε ἀπὸ τὴ θρησκευτικὴ παράδοσι τοῦ τόπου του καὶ ποὺ τὴν περιγράφει σὰν ἀληθινὸς ζωγράφος: Στοὺς πρώτους ὀκτὼ στίχους μᾶς μεταδίδει τὴ χαρὰ τῆς ἀνοιξιάτικης αὐγῆς «τὸ δροσᾶτο ἀγέρι» ποὺ πλημμυρεῖ τὰ στήθη τῶν πιστῶν, ποὺ πηγαίνουν στὴν Ἀνάστασι. Δὲν εἶναι μονάχα ἡ μεγάλη μέρα τοῦ Πάσχα, ποὺ προκαλεῖ τὴ χαρά, μὰ κι' ἡ φύσι κι' ὁ οὐρανὸς καὶ τ' ἀγέρι. Ἡ ζωὴ εἶναι γλυκειὰ σὲ μιὰ τέτοια στιγμή, πολὺ γλυκειά, κι' ὁ θάνατος εἶναι μαυρίλα, ποὺ σκιάζει ὅλη τὴν ὡραιότητα κι' ὅλη τὴ γλύκα τῆς ζωῆς. Στὴν ψυχὴ τῶν πιστῶν ἀντηχεῖ τότε τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη». Ὅλοι πᾶνε στὴν Ἀνάστασι γιὰ ν' ἀνταλλάξουν τὸ οὐράνιο φίλημα τῆς ἀγάπης, ψιθυρίζοντας τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη» μέσα στὸ ναό. Κι' ἀφοῦ ποῦν τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη» παρακολουθοῦν ὕστερα τὴν πολύωρη λειτουργία τῆς Ἀναστάσεως, κρατῶντας ἀναμμένα τὰ κεριὰ ὡς τὸ πρωΐ, ποὺ τελειώνει. Κανένας νεοέλληνας ποιητὴς δὲν τραγούδησε μὲ τόσον ἐθνικὸν χρῶμα τὸ Πάσχα τῶν Ἑλλήνων καὶ ἰδίως τῶν Ἑπτανησίων. Μὰ γιὰ νὰ καταλάβουμε ὅλες τὶς λεπτομέρειες τῆς ποιήσεώς του, πρέπει νὰ γνωρίζουμε τὸν τύπο του καὶ τὶς συνήθειές του, ἀπὸ τὶς ὁποῖες ποτὲ δὲν ἀπομακρύνεται. Ὁ Σολωμὸς εἶναι ὁ μοναδικὸς ζωγράφος τῆς ζωῆς τῆς Ἑπτανήσου.

Φάνης Μιχαλόπουλος

ΠΩΣ ΠΕΘΑΝΑΝ ΟΙ ΜΑΘΗΤΑΙ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΟ ΔΡΑΜΑ ΤΟΥ ΘΕΑΝΘΡΩΠΟΥ

Ὅλοι σχεδὸν οἱ Ἀπόστολοι βρῆκανε θάνατο μαρτυρικό, ἀκολουθῶντας τὸ μεγάλο παράδειγμα Ἐκείνου, ποὺ ἦρθε στὸν κόσμο γιὰ νὰ τὸν λυτρώση ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, μὲ τὸν ἐθελούσιο θάνατό του.

Ὁ Ἀπόστολος Πέτρος σταυρώθηκε στὴ Ρώμη, μὲ τὸ κεφάλι πρὸς τὰ κάτω. Μόνος του εἶχε ζητήσει νὰ τοῦ κάνουν τὴν χάρι καὶ νὰ τοῦ ἐπιβάλουν τὸ τρομερὸ αὐτὸ μαρτύριο, ἐπειδὴ ἔκρινε πὼς δὲν ἦταν ἄξιος νὰ πεθάνη στὴν ἴδια θέσι καὶ μὲ τὸν ἴδιο τρόπο ποὺ πέθανε ὁ Θεάνθρωπος.

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης, ποὺ εἶναι ὁ μεγάλος ποιητὴς καὶ ὁραματιστὴς τῆς Ἀποκαλύψεως, καταδικάστηκε στὴ Ρώμη νὰ τὸν ρίξουν σ' ἕνα καζάνι βραστὸ λάδι. Τὰ κατάφερε ὅμως νὰ γλυτώση καὶ πέθανε ἀργότερα ἀπὸ φυσικὸ θάνατο στὴν Ἔφεσο.

Ὁ Ματθαῖος ὁ Εὐαγγελιστὴς φαίνεται πὼς βρῆκε μαρτυρικὸ θάνατο ἢ πὼς δολοφονήθηκε μὲ ξίφος σὲ μιὰ πόλι τῆς Αἰθιοπίας.

Ὁ Μᾶρκος, ὁ Εὐαγγελιστής, ξεψύχησε στὴν Ἀλεξάνδρεια, τῆς Αἰγύπτου, ἐνῶ οἱ Ρωμαῖοι τὸν τραβοῦσαν στοὺς δρόμους, δεμένο μὲ σχοινιὰ ἀπὸ τὰ πόδια.

Ὁ Λουκᾶς, ὁ Εὐαγγελιστής, κρεμάστηκε στὴν Ἑλλάδα ἔπειτα ἀπὸ ἕνα μεγάλο κατατρεγμό, σὲ μιὰ ἐλιά.

Ὁ Ἀπόστολος Ἰάκωβος ὁ πρεσβύτερος, ἀποκεφαλίστηκε στὴν Ἱερουσαλήμ.

Τὸν Ἀπόστολο Ἰάκωβο τὸν νεώτερο πρῶτα τὸν πέταξαν κάτω ἀπ' τὴ στέγη ἑνὸς ναοῦ καὶ ὕστερα τὸν ἀποτέλειωσαν μ' ἕνα ρόπαλο.

Τὸν Ἀπόστολο Βαρθολομαῖο τὸν ἔγδαραν ζωντανό.

Ὁ Ἀπόστολος Φίλιππος κρεμάστηκε στὴν Ἱεράπολι τῆς Φρυγίας.

Ὁ Ἀπόστολος Ἀνδρέας δέθηκε σ' ἕνα σταυρό. Ἀλλὰ ἕως τὴ στιγμὴ ποὺ ξεψύχησε, ἐξακολουθοῦσε νὰ διδάσκη στὸ λαό, ποὺ παρακολουθοῦσε τὸ μαρτύριό Του, τὸν Μεγάλο Λόγο τοῦ Κυρίου.

Ὁ Ἀπόστολος Θωμᾶς πέθανε μὲ τὸ σῶμα τρυπημένο ἀπὸ λόγχες, στὸ Κορομαντέλ, χωριὸ τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν.

Ὁ Ἀπόστολος Ἰούδας, ὄχι βέβαια ὁ Ἰσκαριώτης, θανατώθηκε μὲ βέλη.

Ὁ Σίμων ὁ Ζηλωτὴς σταυρώθηκε στὴν Περσία.

Τὸν Ἀπόστολο Ματθία τὸν πετροβόλησαν καὶ ἔπειτα τὸν ἀποκεφάλισαν.

Ὁ Βαρνάβας, ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν, ἐλιθοβολήθη ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους στὴν Σαλαμῖνα.

Τέλος ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ποὺ εἶναι καὶ ὁ κυριώτερος θεμελιωτὴς τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας, ἀποκεφαλίστηκε στὴ Ρώμη κατὰ διαταγὴν τοῦ Νέρωνος.

Ὅλοι οἱ Ἀπόστολοι βρῆκαν τὸν πιὸ τραγικὸ καὶ μαρτυρικὸ θάνατο. Ἀλλὰ ποιὰ σημασία μπορεῖ νὰ ἔχη αὐτὸ μπροστὰ στὸ τεράστιο σὲ ἱερότητα ἔργο ποὺ ἐπετέλεσαν;

Τὰ πρόσωπα τοῦ Δράματος.

ΠΙΛΑΤΟΣ

Ταπεινῆς καταγωγῆς Ρωμαῖος λεγεωνάριος, ποὺ κατώρθωσε νὰ φθάση ἕως τὸ ἀξίωμα τοῦ διοικητοῦ τῆς Ἰουδαίας. Ἄνθρωπος χωρὶς δυνατὸ χαρακτῆρα, ἀπότομος μᾶλλον καὶ ἐπικούρειος Ρωμαῖος τῆς παρακμῆς.

ΑΝΝΑΣ

Τὸ πλῆρες ὄνομά του ἦταν Ἄννας Μπὲν-Σέθ. Ἀρχηγὸς πανίσχυρος μιᾶς εὐγενοῦς οἰκογενείας τῆς Ἱερουσαλήμ, ἔφθασεν ἕως τὸ μέγα ἀξίωμα τοῦ ἀρχιερέως. Στὰ 16 μ. Χ. ὁ ὕπαρχος Βαλέριος Γκράτος τὸν ἔπαυσε, λόγῳ τῆς μεγάλης δημοτικότητός του μεταξὺ τῶν Ἑβραίων. Ἡ Ρώμη ὅμως τὸν ἐπανέφερε εἰς τὴν θέσιν του ἕνα χρόνο πρὶν ἀπὸ τὴν ἐξέλιξι τοῦ θείου δράματος.

ΚΑΪΑΦΑΣ

Μὲ τὸ μικρό του ὄνομα Ἰωσήφ. Γαμβρὸς τοῦ Ἄννα. Παμπόνηρος καὶ φανατικὸς Ἑβραῖος, μέγας ἀρχιερεὺς κατὰ τὸ ἔτος τῆς Σταυρώσεως.

ΗΡΩΔΗΣ

Ὁ ἐπιλεγόμενος Ἀντύπας. Τετράρχης τῆς Γαλιλαίας. Οἱ σχέσεις του μὲ τὸν Πιλάτο δὲν ἦσαν καὶ τόσο καλὲς κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Θείου Δράματος. Χωρὶς τὴν ἐχθρότητα αὐτὴν τῶν δύο τούτων ἀνδρῶν ἴσως νὰ μὴν ἐσταυρώνετο ὁ Κύριος.

ΜΑΡΙΑ

Ἡ ἀπὸ Μαγδάλων, ἡ ἐπονομαζομένη ὡς ἐκ τούτου καὶ Μαγδαληνή. Φανατικὴ ὀπαδὸς τοῦ Χριστοῦ. Ἦταν ἡ πρώτη γυναῖκα ποὺ εἶδε τὸν Ἰησοῦν μετὰ τὴν Ἀνάστασί του.

ΜΑΡΙΑ ΚΑΙ ΜΑΡΘΑ

Ἀδελφὲς τοῦ νεκραναστηθέντος Λαζάρου, ποὺ ὑπῆρξαν ἀφωσιωμένες καὶ πιστὲς εἰς τὸν Κύριον.

ΣΙΜΩΝ

Ὁ ἐπιλεγόμενος Κυρηναῖος. Τύπος ἀγαθοῦ ἀνθρώπου, ποὺ ἀπὸ τὴν ἡμέρα τοῦ μαρτυρίου πίστεψε φανατικὰ στὸν Ἰησοῦ Χριστό. Εἶναι ὁ Ἀντύπας τοῦ Ἀχασβήρου, ποὺ ἔχει ἐνσαρκώσει τὸν περίφημο ἐκεῖνο τύπο τοῦ Περιπλανωμένου Ἰουδαίου, ποὺ ἔχει ἀκόμη στὴν ράχι του τὴν θεϊκὴ κατάρα, γιατὶ ἀρνήθηκε νὰ βοηθήση τὸν Χριστὸ ὅταν γονάτισε κάτω ἀπὸ τὸ βάρος τοῦ τιμίου Σταυροῦ.

ΝΥΧΤΑ ΠΑΝΕΥΦΡΟΣΥΝΗ

Ιερὴ νύχτα καὶ πανευφρόσυνη! Νύχτα μεγάλη καὶ πανέορτη, νύχτα γεμάτη φῶς, ἡ νύχτα τῆς Ἀναστάσεως. Ὁ Ἐσταυρωμένος σημειώνει τώρα ὁριστικὰ τὸ θρίαμβό του. Ἡ νίκη του σκορπίζει τὴν παρηγοριά. Ὁ τάφος του ἀκτινοβολεῖ φῶς ἀνέσπερο κι' ἀναβλύζει τὴ χαρὰ καὶ τὴν ἐλπίδα.

Ἐθριάμβευσε λοιπὸν ὁ Ἐσταυρωμένος.

Ἐκεῖνος ποὺ θὰ τὸν ἔβλεπε πρὸ ὀλίγου νὰ βαδίζη τὸν ἀνηφορικὸ δρόμο τοῦ Γολγοθᾶ, νὰ καρφώνεται στὸ Σταυρό, νὰ πεθαίνη ὑβρισμένος, μαστιγωμένος, αἱματωμένος, μὲ τὸ ἀκάνθινο στεφάνι στὸ κεφάλι, μὲ τὴν κατάπικρη χολὴ στὰ χείλη, μὲ τὰ καρφιὰ στὰ χέρια, μὲ τὴ λόγχη στὴν πλευρά, θὰ δυσκολευόταν ἀσφαλῶς νὰ μαντέψη ὅτι ὁ κατάδικος αὐτὸς τοῦ Γολγοθᾶ θὰ ἔστηνε σὲ λίγο τὸ μεγαλύτερο τρόπαιο τῶν αἰώνων.

Καὶ ὅμως, κοιτᾶχτε. Τὸ πανυπέρλαμπρο φῶς ποὺ ἀναπηδᾶ μέσα ἀπὸ τὸ μνῆμα του, σκορπίζει τὸ σκοτάδι ποὺ εἶχε σκεπάσει τὸ Σταυρό του. Διαλύει μὲ τὸ ἀκτινοβόλημά του τὰ βαρειὰ κι' ὁλόμαυρα σύννεφα ποὺ τὸν εἶχαν καταπλακώσει. Καὶ τώρα μαζὶ μὲ τὸν Τάφο ἀκτινοβολεῖ κι' ὁ Σταυρός. Τὸ στεφάνι τὸ ἀκάνθινο παίρνει φῶς κι' αὐτό, καὶ γίνεται ἀκτινωτὸς φωτοστέφανος, ποὺ στεφανώνει γιὰ πάντα στοὺς αἰῶνες τὸν ἀκατάλυτο θρίαμβο τοῦ Ἐσταυρωμένου.

Ὁ Ἐσταυρωμένος κι' Ἀναστημένος Θεάνθρωπος γίνεται ὁ Ἐλευθερωτής, ὁ Λυτρωτὴς τοῦ κόσμου. Βασιλεὺς δυνατός, ἰσχυρός, τροπαιοῦχος. Ἡ βασιλεία του ἀσάλευτη κι' αἰώνια, ὅπως Ἐκεῖνος. Αἰχμαλωτίζει ψυχές, κατακτᾶ μυριάδες ἀναρίθμητες, γίνεται ὁ βασιληᾶς τῶν βασιληάδων. Κι' ὅσο ὁ κόσμος φωτίζεται πιὸ πολὺ ἀπὸ τὸ φῶς του, καὶ καταλαβαίνει βαθύτερα τὴν ὑπεργήϊνη χαρὰ ποὺ ἐκπηγάζει ἀπ' τὸν κενό του τάφο, τόσο πιὸ πολὺ ἕλκεται πρὸς αὐτόν, καὶ τόσο πιὸ πολὺ πυκνώνονται οἱ μυριάδες τῶν πιστῶν, ποὺ γονατίζουν εὐλαβικὰ μπροστὰ στὸ Σταυρό του, γιὰ ν' ἀσπασθοῦν μὲ σεβασμὸ τὶς ἄχραντες πληγές του. Καὶ κυκλώνουν εὐφρόσυνα τὸν τάφο του, γιὰ ν' ἀνακράξουν μὲ χαρὰν ἀνεκλάλητη τὰ λόγια τοῦ θριάμβου: «Χριστὸς Ἀνέστη!».

Καὶ τότε νοιώθουν τὸ θρίαμβο τοῦ Ἀναστημένου Ἰησοῦ σὰν θρίαμβο δικό τους. Καὶ τότε ἡ χαρὰ τῆς Ἀναστάσεως γίνεται κτῆμα πολύτιμο τῆς ψυχῆς τους.

Καὶ τί χαρά! Τί θησαυρὸς χαρᾶς! Τί πλατειὰ καὶ βαθειὰ καὶ μεγάλη, ἄφθαρτη κι' ἀσάλευτη πνευματικὴ χαρά! Μόνον ἕνας ἀναστημένος Θεάνθρωπος μποροῦσε νὰ δώση στὸν κόσμο μιὰ τέτοια χαρά, καὶ μόνον ἕνας ἄνθρωπος ποὺ πιστεύει σ' Αὐτόν, κι' ἀναφωνεῖ μπροστά του γεμᾶτος θόρυβος: «ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου!», μπορεῖ νὰ νοιώση τὴ χαρὰν αὐτὴ νὰ φουσκώνη τὰ στήθια του, νὰ γεμίζη τὸ εἶναί του, νὰ πλημμυρίζη τὴν ψυχή του.

Ὢ, ἀλήθεια! Πόση χαρά, πόση παρηγοριὰ αἰσθάνεται ὁ πιστὸς τὴ νύχτα τούτη τῆς Ἀναστάσεως! Τί οὐράνια ἐλπίδα βλασταίνει στὴν καρδιά του, σὰν ἀτενίζη μ' ἐμπιστοσύνη στὸ Λυτρωτή του! Ὁ θάνατος δὲν εἶναι πιὰ γι' αὐτὸν ἀφορμὴ ἀθεράπευτης λύπης, καὶ δὲν ἀνοίγει στὴν ψυχή του ἀγιάτρευτες πληγές. Τὸ ἄστρο τῆς ἐλπίδος, ποὺ φεγγοβολᾶ μέσα του, παίρνοντας φῶς ἀπὸ τὸ ἄδυτο φέγγος τῆς Ἀναστάσεως, σκορπίζει κάθε μελαγχολία, τοῦ δείχνει τὸ θάνατο καὶ τὸν τάφο σὰν ἕναν ὕπνο προσωρινό, σὰν ἕνα προθάλαμο ποὺ ὁδηγεῖ πρὸς τὰ χαρμόσυνα καὶ γλυκοφώτιστα σκηνώματα τῆς αἰωνιότητος καὶ τῆς ἀθανασίας.

* * *

Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνο πηγὴ παρηγοριᾶς κι' ἐλπίδος γιὰ τὸν πιστὸν ἡ Ἀνάστασις. Εἶναι ἀκόμη γι' αὐτὸν πηγὴ θεϊκῆς δυνάμεως, ποὺ τοῦ χαρίζει τὴν πνευματικὴν ἀναγέννησι, ποὺ τὸν στηρίζει στὴν ἠθικὴ ζωή, ποὺ τὸν ἀνεβάζει σὲ ὑψηλότερους καὶ καθαρώτερους ὁρίζοντες πνευματικότητος, καὶ τὸν κάμνει «υἱὸν φωτὸς καὶ υἱὸν ἡμέρας», κατὰ τὴν ἔκφρασι τοῦ μεγαλήγορου Παύλου.

Εὐτυχισμένοι καὶ τρισευτυχισμένοι ὅσοι μποροῦν νὰ αἰσθανθοῦν ἔτσι στὰ βάθη τῆς ψυχῆς τους τὴν Ἀνάστασι τοῦ Χριστοῦ. Εὐτυχισμένοι ὅσοι ἀνοίγουν τὰ μάτια τοῦ πνεύματός τους πρὸς τὸ φῶς τοῦ τάφου Του, ὅσοι παίρνουν ἀπ' Αὐτὸν τὰ μεγάλα συνθήματα ποὺ θὰ ρυθμίσουν τὴ ζωή τους.

Αὐτοὶ δὲν χρησιμοποιοῦν τὴν πανήγυρι τῆς Ἀναστάσεως γιὰ μιὰν ἁπλῆν ἀφορμὴ πρόσκαιρης χαρᾶς.

Μέσα στὸν ὄρθρο τῆς ἀνοιξιάτικης ἡμέρας, ἀκολουθῶντας νοερὰ τὶς μυροφόρες γυναῖκες, φέρνοντας μαζί τους τὰ μύρα τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἁγνότητος, πλησιάζουν τὸ θεῖο μνῆμα, γιὰ ν' ἀκούσουν ἀπὸ τὸ ἀγγελικὸ στόμα τὸ χαρμόσυνο μήνυμα: «Ἠγέρθη' οὐκ ἔστιν ὧδε».

Καὶ τότε, μαζὶ μὲ τὸν μεγαλόπνευστο ὑμνογράφο τῆς Ἐκκλησίας, τὸν Ἰωάννη τὸ Δαμασκηνό, βλέπουν κι' αὐτοὶ τὰ πάντα νὰ γεμίζουν ἀνέσπερο καὶ θεῖο φῶς, κι' ἀφήνουν νὰ ξεχυθῆ ἀπ' τὴν ψυχή τους τὸ μύρο τῆς ἀναστάσιμης χαρᾶς, καὶ προσκαλοῦν τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὴ γῆ νὰ γίνουν μέτοχοι τῆς χαρᾶς αὐτῆς, ὑμνολογῶντας μαζί τους:

Νῦν πάντα πεπλήρωται φωτός...

. . . .

Χριστὸς γὰρ ἐγήγερται,
εὐφροσύνη αἰώνιος!

Α. Ι. Γκιάλας

ΠΑΣΧΑ ΣΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ

Ήταν άνοιξι, τὰ νεραντζάνθια μοσκοβολοῦσαν στοὺς κήπους, τὰ πουλιὰ γλυκολαλοῦσαν στὰ δένδρα, τὰ χιόνια ἔλυωναν στὰ βουνὰ κι' ἡ θάλασσα γλυκοφιλοῦσε τὸ καΐκι ποὺ μ' ἔφερνε — πρὶν λίγα χρόνια — στ' Ἅγιον Ὄρος. Ταξιδεύαμε ἀπὸ τὸ πρωΐ κι' ἡ νύχτα μᾶς εἶχε πάρει ὅταν φθάσαμε στὴ Δάφνη.

Καὶ τώρα, σκαρφαλώναμε στὶς Καρυές.

— Δυόμιση ὧρες λογάριαζε, μοῦ λέγει ὁ Ἀρβανίτης, ὡς τὶς Καρυὲς κι' ἄλλες δυόμιση ὡς τὸ Βατοπέδι, πέντε ὧρες δηλαδή. Πέντε ὧρες, πράγματι, ἀνηφόρισα πάνω στὸ καλντερίμι τῶν βουνῶν, πλάϊ σὲ γκρεμοὺς καὶ σὲ βάραθρα, μέσα σὲ μιὰ νύχτα ποὺ τὴν ξεγελοῦσαν μόνο μερικὰ τρεμουλιάρικα ἄστρα καὶ κάπου κάπου τὸ ξαφνικὸ γλυκολάλημα κάποιου κοιμισμένου ἀηδονιοῦ.

Κι' ἦταν ἡ νύχτα ἀναστάσεως, κι' ἦταν βαθὺ τὸ σκοτάδι ποὺ μᾶς ἐτριγυρνοῦσε. Πάνω στὸ χαλίκι κροτοῦσαν τὰ πέταλα τῶν ζώων κι' ὁλοένα εἶχα τὴν ἐντύπωσι πὼς θὰ κατρακυλούσαμε σὲ κανένα ἀπὸ τὰ βάραθρα ποὺ ἔχασκαν πλάϊ μας ποὺ δὲν τάβλεπα, ἀλλὰ τἄνοιωθα ἀπὸ τὸ σούσουρο τῶν δένδρων ποὺ ἔφθανε ἀπὸ τὰ βάθη τοῦ γκρεμοῦ, σὰν πνιγμένη ἀνάσα.

Ὁ ἀγωγιάτης τραβοῦσε μπρὸς καὶ κάθε φορὰ ποὺ κρατοῦσε τὰ γκέμια τοῦ ἀλόγου του καὶ στεκόταν, στεκόταν καὶ τὸ δικό μου καὶ τίποτε δὲν ἦταν ἱκανὸ νὰ τὸ κάμνη νὰ προχωρήση

— Μὴ φοβᾶσαι, ἀφεντικό, μοὔλεγε ὁλοένα' καὶ τὰ μάτια νὰ δέσουμε τῶν ἀλόγων μας, ἴσα πάλι θὰ μᾶς βγάλουν.

Ἐπροσπεράσαμε τὴ Μονὴ Ξηροποτάμου, κι' ὕστερα πάλι ἀρχίσαμε νὰ κατηφορίζουμε. Ἕνα ἀνήμπορο φεγγάρι πρόβαλε καὶ γέμισε τὰ δάση μυστηριώδεις σκιές, κάποια ζουζούνια ἐτραγουδοῦσαν ὁλόγυρά μας, περίεργα τριξίματα ἔφθαναν ἀπὸ τοὺς θάμνους καὶ τὸ ἀεράκι ποὺ κατέβαινε τρικυμιστὸ ἀπ' τὶς κορφές, ἐσφύριζε στὶς ἀγριοκαστανιὲς καὶ στοὺς κέδρους. Ἡ καρδιά μου ἦταν γεμάτη ἀπὸ τὸ περίεργο συναίσθημα ποὺ γεννᾶ τὸ νυχτοπερπάτημα, καὶ ἡ ψυχή μου ἦταν δεμένη μὲ τὴν γοητεία ποὺ ἀποπνέει ἡ γνωριμία μὲ τὴν καλογηρικὴ πολιτεία. Κι' ἔξαφνα κάποια ἐπρόβαλε μέσα στὸ σκοτάδι.

— Οἱ Καρυές, ἀφεντικό.

Ἡ πρωτεύουσα τῆς μοναχικῆς πολιτείας ἦταν βυθισμένη σὲ βαθειὰ σιγή. Κάποια καντήλια τρεμόσβηναν στὰ κελλιὰ τῶν κονακιῶν, κι' αὐτὰ ἔστιζαν τὴ νύχτα. Ψυχὴ δὲν ἔσχιζε τὰ σοκάκια, ὅταν σὲ λίγο διασχίζαμε τὶς Καρυές, ἀπὸ τὴ μιὰ ἄκρη στὴν ἄλλη, γιὰ ν' ἀρχίσουμε πάλι ν' ἀνεβαίνουμε κατὰ τὸ Βατοπέδι.

Οἱ ὧρες περνοῦσαν, τὰ μεσάνυχτα θἄπρεπε νάχουν κλείσει, κι' ἀπὸ μακρυὰ ἄρχισαν ν' ἀντιλαλοῦν καμπάνες. Στὶς πλαγιὲς τῶν βουνῶν, ξαφνικά, σὰν μάτια γεμᾶτα γαλήνη κι' ἁπλότητα, φάνηκαν νὰ κινοῦνται μερικὰ φῶτα.

Ἡ καρδιά μου ἦταν γεμάτη θρησκεία. Στὸ καλντερίμι ξάφνου ἐπρόβαλε μιὰ μαύρη σκιὰ μ' ἕνα φανάρι στὸ χέρι:

— Μπλαγοσλαβίτε! (εὐλογεῖτε).

— Γοσπόντ! (ὁ Κύριος) ἀπήντησεν ὁ ἀγωγιάτης.

Ἦταν ἕνας Ρῶσος καλόγερος ποὺ ἀσκήτευε σὲ κάποια ἐρημία καὶ κατέβαινε γιὰ τὴν Ἀνάστασι.

Κι' οἱ καμπάνες ὁλοένα ἀντιλαλοῦσαν συχνότερα, ὥσποὺ ἔγιναν ἕνας ἀτελείωτος αἶνος ποὺ ἐτύλιξεν ὅλο τ' Ἅγιον Ὄρος, καί, σὲ λίγο, ὅπως ἐξακολουθούσαμε πότε ν' ἀνηφορίζουμε καὶ πότε νὰ κατηφορίζουμε, ἐνόμιζε κανεὶς πὼς καὶ τὸ σούσουρο τοῦ δάσους, τὸ σφύριγμα τ' ἀηδονιοῦ, τὸ τρίξιμο τοῦ ζουζουνιοῦ, τὸ στάλαγμα τοῦ νεροῦ, ὅλα ἔγιναν δοξαστικὸ τραγούδι, ψαλμὸς καὶ ὕμνος.

— Ἡ ἀλήθεια εἶναι, μοῦ λέγει ὁ ἀγωγιάτης ὅταν βρεθήκαμε κάποια στιγμὴ σ' ἕνα ξάγναντο καὶ κάρφωσε τὰ μάτια μπρὸς μέσα στὸ σκοτάδι, πὼς δὲ θὰ προλάβουμε τὴν Ἀνάστασι στὸ Βατοπέδι. Ἐδῶ κοντὰ εἶναι μιὰ σκήτη Βατοπεδινή. Ἂν κάναμε Ἀνάστασι ἐκεῖ;

Μποροῦσα τάχα νάχω ἀντίρρησι;

Καὶ νὰ τώρα ποὺ ἀνηφορίζουμε σὲ μιὰ πλαγιά. Φράχτες περιβολιῶν δεξιὰ κι' ἀριστερὰ ὀρθώνονταν στὸ ἀνήμπορο φῶς τοῦ φεγγαριοῦ καὶ ὁ ἀέρας ἦταν πλημμυρισμένος ἀπὸ τὴν εὐωδία τῶν βλασταριῶν τῆς γῆς.

Μόλις ἐφθάσαμε στὴν ἐκκλησοῦλα τῆς σκήτης μᾶς ἐχαιρέτισαν ψαλμοὶ καὶ στὴ θολὴ ἀτμόσφαιρα τῆς ἐκκλησούλας, ἀπὸ τοὺς καπνοὺς τοῦ λιβανωτοῦ, μερικὲς σκιές, ἀκίνητες, σὰν νὰ εἶχαν ἀνθρώπινη πνοή. Μπρὸς στὸ εἰκονοστάσι μερικὲς ἀκοίμητες καντῆλες καὶ στὰ ἀναλόγια δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ δύο ἀκόμη σκιές. Τὴν καρδιά μου πλημμύριζεν ἡ κατάνυξις, πλάϊ στοὺς ταπεινούς, μακρυὰ ἀπὸ τὴν τύρβη, μακρυὰ ἀπὸ τὶς θεαματικὲς λειτουργίες, στὴ μικρούλα ἐκκλησιά, ὅπου ὅλα ἐξαϋλώνονταν, ὅπου κι' αὐτὴ ἡ φωνὴ τοῦ ἱερομονάχου ποὺ ὑψώθηκεν ἄξαφνα γιὰ νὰ διαλαλήση ὅτι πρὶν τόσους αἰῶνες, στὸν βαθὺν ὄρθρον, εὑρῆκαν οἱ Μυροφόρες κενὸ τὸν τάφο τοῦ Κυρίου, ἔπαιρνε τὴ δύναμι προφητικῆς σάλπιγγος. Οἱ σκιὲς ἦσαν πάντα ἀκίνητες στὰ στασίδια. Τὸ φῶς ποὺ ξεχυνόταν ἀπὸ τὰ φανάρια ἐτριγύριζε μ' ἕνα ἀχνὸ φέγγος τὶς ἀσκητικὲς μορφές, ποὔχαν τὴ σφραγῖδα τῆς ἁγιωσύνης, καὶ τὶς κατάλευκες γενειάδες, ποὺ ἔτρεφαν ἀδύναμα, σκαμμένα ἀπὸ τὶς ρυτίδες, ἀποσαρκωμένα πρόσωπα. Κάπου-κάπου μόνο κάποιο χέρι ἀνεβοκατέβαινε καὶ πάλι οἱ σκιὲς ξανάπεφταν στὴν ἀπόλυτη ἀκινησία τους. Καὶ τὰ τροπάρια ἐξακολουθοῦσαν ὥσποὺ θριαμβευτικὰ ἀντιλάλησε τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη». Τότε ἀνάφτηκαν κεριὰ καὶ ἡ ἐκκλησοῦλα ἀστραποβόλησε ἀπὸ τὴν ἀναλαμπὴ τῶν φλογῶν, ἡ καμπάνα ἀχολόγησε, οἱ μορφὲς ἐφωτίσθηκαν ἀπὸ μιὰ ἐσώτερη λάμψι.

Μὰ νὰ ποὺ βρέθηκα αἰῶνες πίσω.

Ὁ ἱερομόναχος ποὺ λειτουργοῦσε, ἀνάμεσα στὰ ἑξαπτέρυγα ποὺ κρατοῦσαν δυὸ ἀσκηταί, μὲ τὰ ἁπλᾶ του ἄμφια καὶ τὴν ἐξαϋλωμένη του μορφή, ἐξήγγελλε μνημονεύοντας τὰ ὀνόματα τῶν κτητόρων τῆς μονῆς Βατοπεδίου:

«Ὑπὲρ τῶν ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γενομένων ἀοιδίμων Βασιλέων ἡμῶν Θεοδοσίου καὶ Ἀρκαδίου, Πλακιδίας καὶ Θεοδώρας, Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ, Ἀνδρονίκου τοῦ Παλαιολόγου, τῶν κτητόρων...».

. . . .

Ἀχολογοῦσαν ἀκόμη οἱ αὐγινὲς καμπάνες, ἐτρεμούλιαζαν τὰ φυλλοκάρδια, τὸ Ἅγιον Ὄρος ἐτόνιζεν ἕνα οὐρανομήκη αἶνον, ὅπου ἄνθρωποι, πουλιά, δένδρα, ἔμψυχα καὶ ἄψυχα ἑνώνανε τὶς φωνές τους τὴν ὥρα ποὺ ξεκινούσαμε πάλι γιὰ τὴ Μονὴ Βατοπεδίου. Οἱ ἀσκηταὶ μὲ τὶς μορφὲς φωτισμένες μὲ τὴν ἀναλαμπὴ τῶν κεριῶν ποὺ ἐκρατοῦσαν, ἀναφωνοῦσαν:

— Χριστὸς Ἀνέστη!

— Ἀληθῶς Ἀνέστη!

Καὶ στὸν οὐρανὸ τ' ἄστρα καὶ τὸ φεγγάρι ἀπόκτησαν αἰφνιδίως ἀφάνταστη λαμπρότητα.

Χρ. Ἐμμ. Ἀγγελομάτης

ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

12. (Συνέχεια)

Ἡ κυρὰ Μέλπω πρόβαλε κρατῶντας σ' ἕνα πήλινο ὡραῖο πιάτο μερικὰ μελομακάρουνα νὰ προσφέρῃ στὸ Στέφανο.

— Καλῶς ὥρισες, Στέφανε, τοῦ εἶπε. Καὶ σὲ ἀνώτερα!

— Εὐχαριστῶ, κυρὰ Μέλπω, ἀποκρίθηκε ὁ Στέφανος.

— Ἦρθες νὰ μᾶς ἀποχαιρετήσῃς;

— Τί; Τὸ ξέρετε; ρώτησε ὁ Στέφανος ξαφνιασμένος.

Ἡ Κλειὼ γέλασε πάλι πειραχτικά.

— Ὁ κόσμος τὄχει τούμπανο, εἶπε, κι' ἐμεῖς κρυφὸ καμάρι.

— Ναί, φεύγω γιὰ τὸν πόλεμο, ὡμολόγησε ὁ Στέφανος. Μὲ τὸν Ἀλέξανδρο.

— Δὲν πιστεύω νὰ πολεμήσῃς, ἔκαμε ἡ Ἰφιγένεια.

— Εἶναι μικρὸς ἀκόμα, εἶπε ἡ κυρὰ Μέλπω. Ἔχει καιρό.

— Ἔχω καιρό, ψιθύρισε ὁ Στέφανος. Ἀργότερα...' ἀργότερα... καὶ μὲ πιὸ σιγανὴ φωνὴ πρόσθεσε:

— Στὴν Ἀσία!

— Καὶ πότε φεύγετε; ρώτησε πάλι ἡ κυρὰ Μέλπω.

— Αὔριο, ἀποκρίθηκε ὁ Στέφανος.

— Τόσο γρήγορα! φώναξε ἡ Ἄλκα ποὺ δὲν μπόρεσε νὰ συγκρατηθῇ.

— Ὁ Ἀλέξανδρος βιάζεται, εἶπε ὁ Στέφανος.

— Γιατί;

— Δὲν ξέρω.

Σώπασαν. Ὁ Στέφανος ἔφαγε τὰ μελομακάρουνα, ἤπιε ἕνα ποτήρι δροσερὸ νερό, εὐχαρίστησε τὴν κυρὰ Μέλπω.

— Φεύγω, εἶπε. Καλὴν ἀντάμωσι!

— Στὸ καλό, εἶπε ἡ κυρὰ Μέλπω κι' ἔσφιξε τὸ μικρὸ στὴν ἀγκαλιά της.

Τὰ κορίτσια τοῦ ἔδωσαν τὸ χέρι:

— Στὸ καλό! Στὸ καλό! τοῦ φώναξαν. Καὶ γρήγορα νὰ ξαναγυρίσῃς!

— Σοῦ ἔχω κάτι ἑτοιμάσει... ἔκαμε δειλὰ ἡ Ἄλκα.

Ἔτρεξε μέσα, ἄνοιξε ἕνα συρτάρι, ἔβγαλε ἕνα μακρὺ μάλλινο πλεχτό, ποὺ τὸ εἶχε πλέξει μόνη της. Τὄδωκε στὸ Στέφανο.

— Νὰ τὸ φορῇς, εἶπε, στὸ λαιμό σου, νὰ μὴν κρυώνῃς...

Ἡ κυρὰ Μέλπω κοίταζε χαμογελῶντας τὴν κόρη της.

— Εὐχαριστῶ, Ἄλκα, εἶπε ὁ Στέφανος. Δὲ θὰ κρυώνω μὰ θὰ τὸ φορῶ γιὰ νὰ σὲ θυμοῦμαι... Ἔχε ὑγεία!

— Στὸ καλό! Στὸ καλό! φώναξαν πάλι ὅλα τὰ κορίτσια καὶ συνώδεψαν τὸν νεαρὸ ἀκόλουθο ἴσαμε τὴν πόρτα.

— Νὰ γυρίσῃς γρήγορα! γρήγορα! τοῦ φώναξαν.

Ἅμα ἔκλεισε ἡ πόρτα ἡ Ἄλκα στράφηκε κ' εἶπε στὶς φιλενάδες της.

— Σήμερα πιὰ τὸ παιχνίδι τελείωσε! Ὅταν θὰ γυρίσῃ ὁ Στέφανος ξαναπαίζουμε!

Ἐδῶ οἱ ἄνθρωποι ἦσαν ἄγριοι ἀκόμα...

Κεφ. 19.

Βουνὰ ἄγρια, πυκνὰ δάση, δρῦς κι' ἔλατα, γεμᾶτα ἀλεποῦδες, ἀρκοῦδες, λύκους κι' ἀγριογούρουνα. Δὲν ὑπῆρχαν ἐδῶ πολιτεῖες· χωριὰ μονάχα βρωμερὰ σκεπασμένα τοὺς περισσότερους μῆνες τοῦ ἔτους ἀπὸ χιόνια, οἱ ἄνθρωποι ἦταν βάρβαροι, τριχωτοί, ντυμένοι προβιές, μὲ τὰ πόδια τους τυλιγμένα σὲ παχιὰ δέρματα.

Δὲν ὑπῆρχαν ἐδῶ καλλιτέχνες καὶ φιλόσοφοι, μήτε θέατρα, μήτε εὐγενεῖς ἀγῶνες στὸ δίσκο, στὸ ἀκόντιο, στὸ τρέξιμο. Ἐδῶ οἱ ἄνθρωποι ἦταν ἀκόμη ἄγριοι, ἔτρωγαν ἀκόμα βαλάνια καὶ ρίζες κι' ὠμὰ κρέατα καὶ μούγκριζαν σὰ θεριά.

Στὰ σκοτεινὰ αὐτὰ δάση κατοικοῦσε ἡ βάρβαρη φυλὴ τῶν Μαίδων, στὰ βορειότερα ἄκρα τῆς Μακεδονίας, κοντὰ στὴ σημερινὴ πρωτεύουσα τῆς Βουλγαρίας, τὴ Σόφια. Ὁ Φίλιππος πρὶν ἀπὸ λίγα χρόνια τοὺς εἶχε καταχτήσει, εἶχε οἰκοδομήσει φρούρια κι' ἄφηκε φρουρές. Τώρα οἱ βάρβαροι σήκωσαν ἐπανάστασι, ἔσφαξαν τὶς μακεδονικὲς φρουρὲς κι' ἔβαλαν δικό τους βασιλέα. Ἐναντίον τους λοιπὸν ὁ Ἀλέξανδρος κινάει τώρα γιὰ νὰ τοὺς τιμωρήσῃ καὶ νὰ ἐπιβάλῃ πάλι στοὺς ἀντάρτες τὸ κράτος τοῦ νόμου.

Τὴν παραμονὴ ποὺ ἦταν νὰ ξεκινήσῃ ὁ Ἀλέξανδρος, μιὰ γριὰ ποὺ τὸν εἶχε ἀναθρέψει κι' ἦταν πιστὴ δούλα τῆς μητέρας του, τῆς βασίλισσας Ὀλυμπιάδας, κατὰ τὰ μεσάνυχτα χτύπησε τὴν πόρτα τοῦ δωματίου του.

Ὁ Ἀλέξανδρος δὲν εἶχε ἀκόμα κοιμηθῆ. Γυρμένος στὸ παράθυρό του, κοίταζε τὸν ἔναστρο οὐρανὸ βυθισμένος σὲ στοχασμούς. Ὁ Δίας ἔλαμπε λαμπρότερος ἀπ' ὅλα τ' ἄλλα ἀστέρια καὶ πίσω προχωροῦσε κόκκινος ὁ φοβερὸς Ἄρης. Κι' ὁ Γαλαξίας χύνουνταν ἀπὸ τὴ μιὰν ἄκρα τ' οὐρανοῦ ὡς τὴν ἄλλη.

Μιὰ ἀπὸ τὶς μεγαλύτερες χαρὲς τοῦ Ἀλέξανδρου, ποὺ τάραζε βαθιὰ τὴν ψυχή του, ἦταν νὰ κοιτάζῃ τὴ νύχτα τ' ἀστέρια τ' οὐρανοῦ. Μιὰ ἄλλη ἀπὸ τὶς μεγαλύτερες χαρές του ἦταν ν' ἀκούῃ μουσική.

— Ἂν δὲν ἤμουν βασιλιάς, ἔλεγε κάποτε στὸν ἐπιστήθιο φίλο του Ἡφαιστίωνα, θὰ παιρνοῦσα τὴ ζωή μου νὰ κοιτάζω τ' ἀστέρια καὶ ν' ἀκούω μουσική. Τώρα ὅμως εἶμαι βασιλιὰς κι' ἔχω μεγάλη εὐθύνη.

Κι' ἔτσι ἀπόψε, κοιτάζοντας τ' ἀστέρια, συλλογίζουνταν πὼς αὔριο εἶναι κρίσιμη ἡμέρα στὴ ζωή μου. Γιὰ πρώτη φορὰ παίρνει ἀπάνω του τὸ βαρὺ χρέος νὰ ὁδηγήσῃ τὸν ἑλληνικὸ στρατὸ στὸν πόλεμο. Δὲν εἶχε καμμιὰν ἀμφιβολία πὼς θὰ βγῇ νικητής· ὅμως ἡ καρδιά του χτυποῦσε δυνατὰ κι' ἔνοιωθε σὲ ὅλο του τὸ σῶμα μιὰν ἀνάλαφρη ἀνατριχίλα.

Ἄξαφνα ἄκουσε πίσω του κάποιον νὰ χτυπᾷ τὴν πόρτα.

«Θἆναι ὁ Ἡφαιστίων, συλλογίστηκε. Ἐπιμένει νὰ τὸν πάρω μαζί μου, μὰ ἐγὼ δὲν θέλω, γιατὶ ἡ χώρα ὅπου πηγαίνουμε εἶναι ἄγρια κι' ἂν μᾶς πλακώσῃ ἐκεῖ πέρα βαρὺς χειμώνας, τί θ' ἀπογίνῃ ὁ ἀγαπημένος μου φίλος; Δὲν εἶναι σκληραγωγημένος αὐτός. Θ' ἀρρωστήσῃ... Ὄχι, ὄχι, δὲ θὰ τὸν ἀφήσω νἄρθῃ!».

Σηκώθηκε ἀπότομα, ἀποφασισμένος ν' ἀρνηθῇ τὴ χάρι αὐτὴ στὸν καλύτερο φίλο του. Ἄνοιξε τὴν πόρτα κι' εἶδε τὴ γριὰ Καλλιόπη, τυλιγμένη ὅπως πάντα στὸ μαῦρο μποξᾶ της.

— Τί τρέχει, παραμάνα; τὴ ρώτησε ξαφνιασμένος ὁ Ἀλέξανδρος. Τί ζητᾷς τέτοιαν ὥρα;

— Ἡ μητέρα σου σὲ θέλει, παιδί μου, ἀποκρίθηκε ἡ γριά.

— Μήπως εἶναι ἄρρωστη; φώναξε

Η ΠΑΡΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΔΟΣΙΑΣ

Δυό φανταστικές ἀκροκορφές, κατόρθιες καὶ πολύρραμφες, καλύτερα δυὸ ἀκανόνιστα σπασμένοι ὄγκοι ἀπὸ κρύσταλλο, ποὺ ἀφίνουν ἀνάμεσά τους νὰ φαίνεται ἕνα λίγο κομμάτι ἔναστρου οὐρανοῦ, τοποθετημένου στὸ βάθος, δίνουν τὸν τόνον κρούοντας πρὸς τὸ ὑψηλὸν τοῦ πάθους καὶ ὑποτυπώνοντας τὴν ἔκφρασι ἑνὸς δραματικοῦ κορυφώματος «μὲ τὸ φίλημα τοῦ δόλιου φίλου» ποὺ «οὔτε στὸν Αἰσχύλο, οὔτε στὸ Δάντη, ποὺ εἶναι οἱ ἀριστοτέχνες τῆς τρυφερότητας, οὔτε στὸν Σαιξπῆρο, τὸν πιὸ ἁγνὸ ἀνθρώπινο καλλιτέχνη ἀπ' ὅλους τοὺς καλλιτέχνες, οὔτε σ' ὁλάκερο τὸν κύκλο τῶν Κελτικῶν μύθων καὶ θρύλων, ὅπου ἡ ὀμορφιὰ τοῦ κόσμου φαίνεται σὰ μέσα ἀπὸ μιὰν ὀμίχλη δακρύων, δὲν ὑπάρχει τίποτα ποὺ νὰ εἶναι ἰσόβαρο μὰ οὔτε καὶ ἀνάλογο στὴν ἀπόλυτη ἁπλότητα τοῦ πάθους ποὺ σμίγει καὶ γίνεται ἕνα μὲ τὸ μεγαλεῖο τῆς τραγικῆς ἐντυπώσεως». Πρὸ ὀλίγου ἀκόμα ἐδῶ ἦταν ἔρημα. Βυθισμένα τὰ πάντα μέσα σ' ἕνα αἴσθημα ἀγωνιώδους ἀναμονῆς. Οἱ μαθηταὶ κατάκοποι καὶ λυγισμένοι ἀπ' τὸν πόνο, κοίτονταν παράμερα, ἐνῶ ἐκεῖνος ἀγρυπνοῦσε μὲ τὴν ψυχὴ «περίλυπη ἕως θανάτου». Τρίτη φορὰ ποὺ ἔρχεται καὶ «λέγει αὐτοῖς... Καθεύδετε τὸ λοιπόν; Ἰδοὺ ἤγγικεν ἡ ὥρα... Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν... Ἰδοὺ ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με» κι' ἀκόμα μιλοῦσε καὶ νὰ ποὺ ἀνοίγει ἡ κόλασι καὶ ξεβράζει ὅλον τοῦτον τὸν τυφλὸ ὄχλο, ποὺ πιάνει τὸ πέρασμα. Οἱ φανοὶ καὶ οἱ λαμπάδες κάνουν ν' ἀντιλάμψη ὁ τόπος, δίνοντας ἕνα ἄγριο φωτισμὸ στὰ πρόσωπα, καὶ μεταβάλλοντας ἐκεῖνες τὶς κορφὲς σὲ φαντασμαγορικὲς πύρινες γλῶσσες ποὺ γλύφουν τὸν οὐρανό. Τὰ ξίφη καὶ τὰ ξύλα σηκωμένα ἀπάνου, γεμίζουν τὰ πάντα ἀπὸ κίνησι· στὴ μέση ὀρθωμένος ὁ Χριστός. Τὸ ἀριστερό του πόδι πηδάει τὸ κάτω περβάζι, ἐνῶ τὸ δεξὶ πατᾶ στὴ μέση τοῦ πίνακα. Καὶ μέσα στὸ πλατὺ αὐτὸ ἄνοιγμα τῶν ποδιῶν, ἕνα ἄνοιγμα πάλης, ποὺ κορυφώνει τὴν κίνησι σὲ ἀνατίναγμα, κάνοντας νὰ κυματίζη τὸ ἀραχνοϋφασμένο «ἱμάτιο» καὶ ν' ἀναδείχνη ὅλη τὴν πλαστικὴ ὠμορφιὰ τῆς ἀνδροπρεπέστερης κορμοστασιᾶς, σὲ ἀντίθεσι, δένονται αὐτοθέλητα τὰ χέρια σὲ μιὰ κρυφὴν εὐλογία συγγνώμης καὶ συγκλείνονται οἱ ὦμοι ἑκούσια, ἀφίνοντας νὰ τοὺς συλλάβουν· Ἔτσι ἡ ἐπίδειξι αὐτή, μακρυὰ ἀπὸ τοῦ νὰ φαντάζη γι' ἀντίστασι, μᾶς παρουσιάζεται σὰν ἕνα αἰφνίδιο ἀνατίναγμα ἀνυπομονησίας· «Φίλε ἐφ' ᾧ πάρει;». Ἐκεῖνος τὸν ἔχει περικλείσει μέσα σ' ἕνα περιπαθῆ ἐναγκαλισμόν. «Χαῖρε Ραββί»· ἀνάλαφρος σὰν ἕνα ἀναφτέρωμα φτεροῦ ποὺ τὸ πῆρεν ὁ ἄνεμος, ἡ σπουδαχτικὴ καὶ βιασμένη γρηγοράδα του, αὐτὸ τὸ πέταγμα ἔχει μέσα του κάτι τὸ τραγικὰ ἀκούσιο· τὸν ἔχει ρίξει πιὰ ἡ μοῖρα στὸν κατήφορό της· «ὃ ποιεῖ, ποιεῖ τάχιον»· ὑπερβολικὰ νέος· νὰ μιὰ ἀλήθεια,— μιὰ ἀλήθεια αἰσθητική —ποὺ προδίδει ὅλην τὴν ἑλληνικὴν ἀντίληψι, ὅπου δὲ μποροῦσε νὰ ὑποφέρη τὴν ἀντινομίαν αὐτή, νὰ καταπροδίνη τὸ γῆρας, καὶ ποὺ ἔβλεπε τὰ πάθη νὰ βρίσκωνται μᾶλλον πρὸς τὸ μέρος τῆς νεότητος. Ὡραῖος! Πιὸ πολὺ ἡδυπαθής· τὸ λύγισμά του ἔχει τὴ λυγεράδα τῆς σαύρας, ποὺ ἀνατινάζεται μέσα στὸ παράφορο τοῦ ἡλιου μιᾶς φλογερῆς ἡμέρας. Κάτου ἀπὸ τὴν κόκκινη αὐτὴ καὶ τόσο φιλάρεσκα περιφαιγμένη χλαμύδα, ἀνησυχοῦν τὰ μέλη ἑνὸς Πραξιτελικοῦ ἐφήβου. Αὐτὴ ἡ γοητεία ἁπλώνεται νὰ συλλάβη καὶ τὴν ψυχή μας, ποὺ μόλις σταματιέται ἀπὸ το φθόνο τοῦ ματιοῦ του. Αὐτὸ μᾶς ἐκμυστηρεύεται, ἐνῶ σπαράζει ἀκόμα, τὸ πόσο ὑπέφερε ὅταν ἔβλεπε νὰ σπάνεται τὸ ἀλαβάστρινο μυροδοχεῖο καὶ τὰ μακρυὰ μαλλιὰ τῆς Μαρίας ν' ἀποσκουπίζουν τὰ πόδια τοῦ Κυρίου. Ἕνας ζωντανὸς πόνος ἐκεῖ πλάϊ ὁ Πέτρος ἔχοντας γονατισμένο τὸ Μάλχο τὸ δοῦλο τοῦ ἀφαιρεῖ τὸ «ὠτίον» γλυκαίνοντας λίγο τὸ συναίσθημα μὲ τὴν αἰσθηματικὴ αὐτὴ κι' ἐλαφρὰ κωμικὴ πρᾶξι του. Εἶναι ὁ ἴδιος κι' ὅταν ἀκούοντας τὴ φωνὴ τοῦ Ραββὶ πέφτη στὰ κύματα, κι' ὅταν δὲν ἀφίνη νὰ τοῦ πλυθοῦν τὰ πόδια, κι' ὅταν μετὰ τὴν ἐπιτήμησί του μᾶς συγκινῆ ὡς τὰ δάκρυα μὲ τὸ «Κύριε μὴ τοὺς πόδας μου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλήν». Πέρα μισοκρυμμένοι μακρυὰ στὸ βάθος δύο μαθητές του, παρακολουθοῦνε τὰ γινόμενα· Ἔτσι ἔπρεπε· οἱ γραφὲς ὅλες ἔχουν πληρωθῆ.

«Κῆπος καὶ ἐν μέσῳ ὁ Ἰούδας ἀγκαλιζ[illegible] ζόμενος αὐτὸν καὶ ὄπισθεν τοῦ Ἰούδα ὁ Π[illegible] ὑποκάτω του ἕνα νέον στρ[illegible] του καὶ γ[illegible] σπαθία, ἄλλοι μὲ κοντάρια, ἄλλοι [illegible] ἄλλοι κρατοῦντες τὸν Χρι[illegible]

Ἑρμηνεία τῆς Ζωγραφικῆς Τέχνης Διονυσίου τοῦ ἐκ Φουρνᾶ.

Σ. Δ.

ἀνήσυχος ὁ νέος καὶ τὸ αἷμα του πάγωσε.

Ἀγαποῦσε πολὺ τὴ μητέρα του, δὲν μποροῦσε νὰ ζήση χωρὶς αὐτήν. Ὅταν ἦταν στενοχωρημένος, πήγαινε κι' ἀκουμποῦσε στὰ γόνατά της καὶ κείνη χάδευε ἁπαλὰ τὰ σγουρὰ μαλλιά του κι' εὐτὺς ἡ καρδιά του μέρωνε. Κανένας, μήτε ὁ Ἡφαιστίων, δὲν τὸν ἐνοιωθε ὅπως ἡ μητέρα του. Ὅταν οἱ πιὸ μεγάλες κι' εὐγενεῖς φιλοδοξίες φούσκωναν τὸ στῆθος του κι' ὁ κόσμος ὅλος τοῦ φαίνουνταν στενὸς καὶ δὲν τὸν χωροῦσε, πολλοὶ φίλοι του γελοῦσαν, ὁ Ἡφαιστίων τὸν κοίταζε μὲ τὰ μεγάλα ὡραῖα του μάτια καὶ δὲν μποροῦσε νὰ νοιώση τί εἶχε, ὁ πατέρας του ὁ Φίλιππος μάζευε τὰ φρύδια του καὶ τοῦ ἔλεγε ἀπότομα:

— Δὲν μοῦ ἀρέσουν τὰ ὀνειροπολήματα κι' οἱ φαντασίες· μάζεψε τὸ μυαλό σου, κοίταζε τὴν πραγματικότητα καὶ σὲ αὐτὴ νὰ περιορίζεσαι!

Κι' ὁ Ἀριστοτέλης, ὁ δάσκαλός του, κουνοῦσε τὸ κεφάλι του κι' ἔλεγε: «Ἄντρας δυνατὸς εἶναι ἐκεῖνος μονάχα ποὺ θέτει περιορισμὸ στὶς ἐπιθυμίες του».

Καὶ μόνο ἡ μητέρα του ἡ Ὀλυμπιάδα τὸν καταλάβαινε. Κι' ὄχι μόνο τὸν καταλάβαινε παρὰ καὶ τὸν ἔσπρωχνε ἀκόμα πιὸ πέρα:

— Εἶσαι καμωμένος, Ἀλέξανδρε, γιὰ μεγάλα ἔργα, τοῦ ἔλεγε. Τὴ βραδυὰ ποὺ γεννήθηκες εἶδα ὄνειρο προφητικό: πετιοῦνταν ἀπὸ τὸ στῆθος μου ἕνα κλῆμα γιγάντειο καὶ σκέπαζε μὲ τὰ κλαριά του καὶ μὲ τὰ σταφύλια ὁλάκαιρο τὸν κόσμο! Ἐσὺ εἶσαι, Ἀλέξανδρε, ἡ τελευταία ἐνσάρκωσι τοῦ μεγάλου θεοῦ, τοῦ Διονύσου!

(Ἀκολουθεῖ)

«ΝΥΝ ΠΑΝΤΑ ΠΕΠΛΗΡΩΤΑΙ ΦΩΤΟΣ»

Η Ἀνάστασι τοῦ Χριστοῦ εἶναι γιὰ μᾶς τοὺς Ἕλληνες ἡ μεγαλύτερη γιορτή, «ἑορτῶν ἑορτὴ καὶ πανήγυρις πανηγύρεων». Ὁ Χριστὸς ἀνασταίνεται ἀπὸ τὸν τάφο, τώρα ποὺ ἡ Φύσι ξαναγεννιέται, μοσκοβολοῦν τὰ λουλούδια καὶ τὸ φῶς δίνει μιὰν ἰδιαίτερη χαρὰ στὸ κάθε πλάσμα. Ἡ Ἀνάστασι τοῦ Χριστοῦ εἶναι τὸ σύμβολο τῆς Ἀθανασίας. Ἀθάνατη ἡ Φύσι, ἀθάνατη ἡ ἑλληνικὴ ψυχή! Μὲ τὸ θάνατο πάτησε τὸ θάνατο ὁ Χριστός· καὶ τὸ ἑλληνικὸ ἔθνος μὲ τὸ θάνατο κέρδισε τὴν ἀθανασία.

Ἡ ὑμνῳδία τοῦ Πάσχα τῆς Ὀρθοδοξίας εἶναι ἕνα στεφάνι ἀμάραντο, φιλοτεχνημένο ἀπὸ τὰ πιὸ μυρόπνοα ἄνθη τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας. Μεγάλοι ποιητές, νέοι Πίνδαροι, χαρίσανε ὕστερα ἀπὸ τ' ἀριστουργήματα τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδας κι' ἄλλα τῆς νέας Θρησκείας, λόγια οὐράνια, γεμᾶτα φῶς, χαρὰ καὶ ὑγεία. Εἶναι παιᾶνες μεγαλόπνοοι γιὰ τὴ νίκη τοῦ πνεύματος καταπάνω στὴν ὕλη, τοῦ φωτὸς καταπάνω στὸ σκοτάδι, παιᾶνες ἑλληνικοί.

«Νῦν πάντα πεπλήρωται φωτός, οὐρανός τε καὶ γῆ καὶ τὰ καταχθόνια. Ἑορταζέτω γοῦν πᾶσα κτίσις τὴν ἔγερσιν Χριστοῦ, ἐν ᾗ ἐστερέωται».

«Τώρα ὅλα εἶναι γεμᾶτα ἀπὸ φῶς, ὁ οὐρανὸς κι' ἡ γῆ καὶ τὰ καταχθόνια. Ἂς γιορτάζη λοιπὸν ὁλάκερη ἡ κτίσι τὴν Ἀνάστασι τοῦ Χριστοῦ, γιατὶ μὲ δαύτη στερεώθηκε».

«Ἀναστάσεως ἡμέρα, λαμπρυνθῶμεν λαοί...».

«Σήμερα εἶναι μέρα ἀνάστασης, ἂς χαροῦμε ὅλα τὰ Ἔθνη· γιατὶ ὁ Χριστὸς μᾶς μετέθεσε ἀπὸ τὸ θάνατο στὴ ζωὴ καὶ μᾶς ἀνέβασε ἀπὸ τὴ γῆ στὸν οὐρανό...».

«Ἐλᾶτε, νὰ πιοῦμε καινούργιο πιοτό, ποὺ δὲ βγαίνει ἀπὸ ξερὴ πέτρα, ἀλλὰ ἀπὸ πηγὴ αἰώνιας νιότης π' ἀνάβρυσε μέσ' ἀπὸ τὸ μνῆμα τοῦ [illegible]

Πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ τὰ τροπάρια εἶναι σὰν ἀρχαῖα ἀνάγλυφα ποὺ τὰ χτυπᾶ ὁ ἥλιος τὴν ὥρα ποὺ βγαίνει πίσ' ἀπὸ τὸν Ὑμηττό:

«Ἐπὶ τῆς θείας φυλακῆς ὁ θεηγόρος Ἀββακοὺμ [illegible] ρον Ἄγγελον, διαπρυσίως λέγοντα: Σήμερον σωτηρία τῷ κόσμῳ, ὅτι ἀνέστη Χριστὸς ὡς παντοδύναμος».

Ἐκεῖνος ὁ Φαεσφόρος ἄγγελος, ποὺ φωνάζει διαπρυσίως, δὲν εἶναι ὅμοιος μὲ τὴ φτερωτὴ Νίκη, ποὺ πετᾶ ἀπάνω στὴν ἀρχαία μετόπη, ἐκεῖ ψηλὰ στὸν γαλάζιο αἰθέρα τῆς Ἑλλάδας;

«Ὡς ὄντως ἱερὰ καὶ πανέορτος αὕτη ἡ σωτήριος νὺξ καὶ φωταυγής, τῆς λαμπροφόρου ἡμέρας τῆς ἐγέρσεως οὖσα προάγγελος».

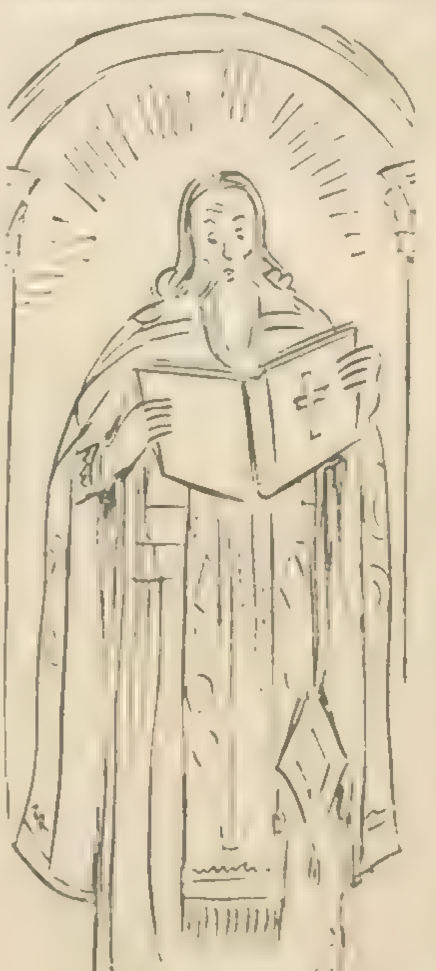
Τούτη ἡ φωταυγὴς νύχτα, ἡ προάγγελος τῆς λαμπροφόρου ἡμέρας τῆς Λαμπρῆς, δὲν εἶναι τὸ Μεγάλο Σάββατο, ποὺ γεμίζει ἀπὸ χαρὰ ἀνεκλάλητη κάθε ἑλληνικὴ καρδιά, ὅπου δὲν τὴν ἔκανε ἀναίσθητη ἡ ἀπιστία κι' ἡ ψυχοφθόρα περιφρόνησι στὴν παράδοσι;

Τὸ ἴδιο πρᾶγμα μὲ ἄλλα λόγια λέγει κι' ὁ Σολωμὸς στὸ ξημέρωμα τῆς Λαμπρῆς:

«Καθαρώτατον ἥλιο ἐπρομηνοῦσε τῆς αὐγῆς τὸ δροσᾶτο ὕστερο ἀστέρι· σύγνεφο, καταχνιά, δὲν ἐπερνοῦσε τοῦ οὐρανοῦ σὲ κανένα ἀπὸ τὰ μέρη. Κι' ἀπὸ κεῖ κινημένο ἀργοφυσοῦσε τόσο [illegible]»

Αὐτοὶ οἱ Ὕμνοι, αὐτὰ τὰ ποιήματα, εἶναι σὰν λουλούδια τοῦ βουνοῦ ραντισμένα μὲ τὴ δροσιὰ τῆς αὐγῆς. Γιὰ τοῦτο κι' ἡ ποιητικὴ ὀρθοδοξία, τὴ νύχτα καὶ τὴν αὐγὴ «συνάγει τὰ τέκνα της πρὸς εὐφροσύνην».

«Ὁ παῖδας ἐκ καμίνου ρυσάμενος, γενόμενος [illegible], πάσχει ὡς θνητός, καὶ διὰ πά[illegible]»

Τὸν θνητὸν ἄνθρωπον τὸν ντύνει μὲ εὐπρέπειαν ἀφθαρσίας! Ἀθάνατη ἑλληνικὴ ψυχή!

Ποιὸ ἀπὸ τὰ ἐξαίσια αὐτὰ κι' ἀτίμητα πετράδια νὰ παραβλέψης; Αὐτὸ τὸ σμαράγδι, ἐκεῖνο τὸ ζαφείρι, τὸ ἄλλο τὸ ζουμπρούτι!...

«Φωτίζου, φωτίζου, ἡ νέα Ἱερουσαλήμ, ἡ [illegible] κι' ἀγάλλου Σιών· σὺ δὲ ἁγνὴ τέρπου Θεοτόκε, ἐν τῇ ἐγέρσει τοῦ τόκου σου».

«Ὢ θείας! ὢ φίλης! ὢ γλυκυτάτης σου φωνῆς! μεθ' ἡμῶν ἀψευδῶς γὰρ ἐπηγγείλω ἔσεσθαι, μέχρι τερμάτων αἰῶνος, Χριστέ· ἣν οἱ πιστοὶ ἄγκυραν ἐλπίδος κατέχοντες ἀγαλλόμεθα».

Ὢ ἁγνότητα ἀνέκφραστη! Σὰν ἀπόψε στὰ ἀγγελικὰ παιδικὰ χρόνια, λαγοκοιμώμαστε καὶ μᾶς νανουρίζαν οἱ καμπάνες, λὲς κι' ἡ χαρμόσυνη φωνή τους ἐρχότανε ἀπ' ἕναν κόσμο πιὸ μακάριον κι' ἀπὸ τὸ οὐράνιο ὄνειρο ποὺ βλέπαμε!

Ξυπνῶντας μὲ τὴ δροσιὰ τῆς νύχτας, βρισκόμουνα σ' ἕνα ἐξωτικὸ μέρος. Πέρα θαμπόφεγγε μέσα στὴ νύχτα ἡ θάλασσα, τὰ χαμηλὰ βουνὰ μαυρίζανε δίχως νὰ σαλεύουνε, μυστήριο τὰ σκέπαζε. Ἀπὸ πάνω μας στεκότανε ὁ οὐρανὸς κεντημένος ἀπὸ τὰ ἀναρίθμητα τ' ἄστρα ποὺ τρεμοσβήνανε. Ὁ βαθὺς θόλος του γιόμιζε ἀπὸ οὐράνια ἁρμονία. Ὁ ἀγέρας μοσκοβολοῦσε ἀπὸ τὰ ἁγνὰ ἄνθη τῆς γῆς, ποὺ σκιρτοῦσε ἀπὸ ἀγαλλίασι. Κάπου - κάπου ἀκουγότανε κανένα κουδοῦνι ἀπὸ κάποιο πρόβατο π' ἀναχάραζε κρυμμένο στὸ σκοτάδι. Γύρω μου λαμπάδες ἀναμμένες, σὰ νὰ καθρεφτίζουνταν τ' ἄστρα τ' οὐρανοῦ κάτω στὴ γῆς. Στὴ μέση στεκότανε ὁ παπᾶς καὶ δίπλα του οἱ ψαλτάδες. Ὁλοτρόγυρα ἁπλοῖ ἄνθρωποι στεκόντανε ξεσκούφωτοι, τσομπαναραῖοι, ψαράδες, ζευγάδες, γυναῖκες μαγουληκωμένες μὲ μαντῆλες σὰν τὴν Παναγιά.

Ὁ παπᾶς στεκότανε μπροστὰ στὸ Βαγγέλιο ποὺ ἤτανε ἀπιθωμένο σ' ἕνα ἀναλόγι. Ἤτανε σὰν τὸν προφήτη Ἰεζεκιήλ, μαῦρος ἀπὸ τὸν ἥλιο, ἄνθρωπος τοῦ βουνοῦ, ψηλὸς καὶ νηστεμένος, κι' εἶχε μιὰ μεγαλοπρέπεια. Ἀσπρονυμένος «ὡς φαεσφόρος ἄγγελος», μὲ τὸ φελόνι, τὸ ἐπιγονάτιο καὶ τὰ χρυσᾶ ἐπιμάνικα. Τὰ μαλλιά του χωρισμένα στὴ μέση σὰν τοῦ Χριστοῦ, ἀνεμιζότανε ἀλαφρὰ στὴν αὔρα τῆς νύχτας, ἀπάνω στ' ἀσκητικὸ πρόσωπό του ἤτανε ζωγραφισμένη μιὰ βαθειὰ ἀξιοπρέπεια καὶ θρησκευτικὴ αὐστηρότητα. Τὰ ἡλιοκαμένα χέρια του σιγοτρέμανε ἀπὸ τὴ συγκίνησι πὼς βάλεγε τὸ Εὐαγγέλιο τῆς Ἀναστάσεως.

Σὰν παύανε οἱ ψαλτάδες γινότανε σιωπή. Τὰ βουνὰ στεκόντανε μακριὰ μέσα στὸ σκοτάδι. Τὸ πολυκάντηλο τ' οὐρανοῦ κρεμότανε ἀποπάνω μας μὲ σιωπή. Μονάχα μιὰ λεπτὴ αὔρα φυσοῦσε καὶ σάλευε τὰ φύλλα τῶν δέν-

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ (5ης Μαΐου)

Οὔσης ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ συνηγμένοι διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς· εἰρήνη ὑμῖν. Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ. Ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν Κύριον. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν· εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ Πατήρ, κἀγὼ πέμπω ὑμᾶς. Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησε καὶ λέγει αὐτοῖς· λάβετε Πνεῦμα Ἅγιον. Ἄν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς, ἄν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται. Θωμᾶς δὲ εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς. Ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί· ἑωράκαμεν τὸν Κύριον. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων καὶ βάλω τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω. Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. Ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ εἶπεν· εἰρήνη ὑμῖν. Εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ· φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου, καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου, καὶ μὴ γίνου ἄπιστος ἀλλὰ πιστός. Καὶ ἀπεκρίθη Θωμᾶς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὅτι ἑώρακάς με, πεπίστευκας· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες.

Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἔστι γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ· ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα πιστεύσητε ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐστιν ὁ Χριστὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

Εἰς τὸ ἔναντι Εὐαγγέλιον τοῦ Ἰωάννου, ὁ Εὐαγγελιστὴς αὐτὸς μᾶς διηγεῖται τὴν δυσπιστίαν τοῦ μαθητοῦ τοῦ Χριστοῦ Θωμᾶ, ὁ ὁποῖος, ἂν καὶ οἱ μαθηταὶ τοῦ Κυρίου ἐβεβαίουν αὐτὸν διὰ τὴν Ἀνάστασιν, ἐξακολουθοῦσε ἀκόμη νὰ ἀμφιβάλλῃ. Δὲν πείθεται οὔτε [illegible] μαρτυρίας ποὺ [illegible] τὴν Ἀνάστασιν. Δι' αὐτὸ καὶ ὀκτὼ ἡμέρας ἔπειτα ἀπὸ τὴν Ἀνάστασιν — ἡμέραν ποὺ ἡ Ἐκκλησία μας τὴν ἔχει ἀφιερώσει εἰς τὴν ὁμολογίαν καὶ αὐτοῦ τοῦ δυσπίστου Θωμᾶ περὶ τῆς ἀληθείας τῆς Ἀναστάσεως — ὁ Κύριος ἐμφανίζεται καὶ πάλιν εἰς μαθητάς του καὶ προσκαλεῖ τὸν Θωμᾶν νὰ τὸν ἴδῃ καὶ τὸν ψηλαφήσῃ διὰ νὰ πεισθῇ καὶ αὐτός. Καὶ ὁ Θωμᾶς τότε [illegible] ἐδίσταζαν καὶ διστάζουν ἀκόμη νὰ πιστεύσουν εἰς τὸν Χριστόν. Ἐνῷ λέγουν πὼς θέλουν νὰ μάθουν τὴν ἀλήθειαν, ἐν τούτοις [illegible] ἀδιαφοροῦν καὶ κωφεύουν εἰς τὴν [illegible]

[illegible] ὁποιοδήποτε κακό.

Ἄλλοι πάλιν ἄνθρωποι, ἐπειδὴ μόνη φιλοδοξία ἔχουν τὸ πῶς θὰ δοξασθοῦν ἀπὸ τοὺς συνανθρώπους των, φθάνουν στὴν ἀπιστία. Διὰ νὰ δείξουν πῶς εἶναι ἄνθρωποι προοδευτικοί, ἀρνοῦνται τὸν Χριστόν. Διὰ νὰ μὴ θεωρηθοῦν ὀπισθοδρομικοί, περιφρονοῦν τὴν ἀλήθειαν τοῦ Εὐαγγελίου. Ἔπειτα ἄνθρωποι ἀνήθικοι καὶ ἄσωτοι, ἄνθρωποι βουτηγμένοι μέσα στὴν ἁμαρτία, ἄνθρωποι ποὺ μόνο σκοπὸ ἔχουν τὰς σαρκικὰς ἀπολαύσεις εἶναι ἀδύνατο νὰ πιστεύσουν. Δὲν εἶναι ἄξιοι νὰ ἐπιβληθοῦν στὸν ἑαυτό τους καὶ νὰ ἀπαρνηθοῦν τὰ ἔργα τοῦ Διαβόλου. Αὐτοὶ δὲν πιστεύουν στὸ Εὐαγγέλιο, γιατὶ αὐτὸ ἀκριβῶς καταδικάζει τὴν ἀσωτεία καὶ τὴν ἀκολασία των. Κάθε εἶδος ἁμαρτίας εἶναι ἐμπόδιο στὸν ἄνθρωπο νὰ πιστεύσῃ στὸ Εὐαγγέλιο.

Ἀλλὰ αὐτὸς ὁ Χριστὸς προλέγει ρητῶς εἰς ἡμᾶς ὅτι ὁ ἀπιστήσας κατακριθήσεται. [illegible] χωμεν εἰς τὸν βίον μας, ἂς ἀποφεύγωμεν ἐκείνους ποὺ ἀπιστοῦν καὶ εἰρωνεύονται τὰς ἀληθείας τοῦ Εὐαγγελίου μας. Ἂς βαδίζωμεν πάντοτε ἔχοντες ὁδηγὸν αὐτὸ καὶ μόνον.

τρων καὶ τὶς λαμπάδες. Τότε ἀκουγότανε ἡ φωνὴ τοῦ παπᾶ, τρεμάμενη, κι' ὅπως ἔβγαινε ἀπὸ τὰ χείλια του, ἀνέβαινε ὡς θυμίαμα πρὸς τὰ ἄστρα.

«Ἐκ τοῦ κατὰ Μᾶρκον Ἁγίου Εὐαγγελίου τὸ ἀνάγνωσμα.

Διαγενομένου τοῦ Σαββάτου, Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου, καὶ Σαλώμη, ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσι τὸν Ἰησοῦν. Καὶ λίαν πρωῒ τῆς μιᾶς Σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου...

. . . .

Καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον, εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς, περιβεβλημένον στολὴν λευκὴν καὶ ἐξεθαμβήθησαν.....».

[illegible] «Χριστὸς Ἀνέστη».

. . . .

Ἐκεῖνος ὁ παπᾶς ἤτανε σὰν ἀρχαῖος ἱερεύς. Τὰ γένεια του καὶ τὰ μακρυὰ μαλλιά του ποὺ πέφτανε στὶς πλάτες του, τὸν δείχνανε ὅμοιο μὲ Βυζαντινὸ εἰκόνισμα. Ἡ πίστι φαινότανε σ' ὅλο του τὸ εἶναι, στὸ πρόσωπό του, στὴ φωνή του, στὶς μετρημένες κινήσεις του. Αὐτὸς ὁ ἀγράμματος εἶχε μιὰ μεγαλοπρέπεια ποὺ δὲν τὴν ἔχουνε οἱ σοφοὶ κι' οἱ ἐξελιγμένοι μὲ κείνη τὴ φωνὴ ποὺ δὲν ἔχει κανένα παλμό, μὲ κείνη τὴ φυσιογνωμία ποὺ μοιάζει μὲ γιατρό, ἢ μὲ δικηγόρο. Ἐκεῖνος ἤτανε ἐμπνευσμένος, ἤτανε ἀληθινὸς μύστης! Ἐκεῖνος ἤτανε ὁ τύπος μιᾶς φυλῆς ἀρχαίας καὶ πνευματικῆς, πρωτόγονος, γεμᾶτος χαρακτῆρα καὶ πάθος, χωρὶς θεατρισμοὺς καὶ ἐπιδείξεις βέβηλες.

Ἀχ! ἂς ξανάκουγα τὸ Εὐαγγέλιο τῆς Ἀναστάσεως ἀπὸ ἕνα τέτοιο ἁπλοϊκὸ στόμα!

• • •

Σύμφωνη μὲ τὰ αὐστηρὰ καὶ μεγαλόπρεπα ποιήματα, ἤτανε κι' ἡ μουσική τους, μουσι[illegible] Καὶ ὅμως, κι' αὐτὴ τὴ χαλάσαμε, κι' αὐτὴ τὴ φέραμε στὸ τραγουδάκι ἐν ὀνόματι, τάχα, τῆς ἐξελίξεως. Φραγκολεβαντινιά. Ὁ Θεὸς νὰ μᾶς φωτίσῃ στὸν κατήφορο ποὺ πήραμε.

[illegible] τοῦτο τὸ ἀπὸ [illegible] πάρχει ἀπὸ τοῦ νὰ νομίζῃ κανένας πὼς μπορεῖ εὔκολα, στὰ καλὰ καθούμενα, νὰ βάλῃ [illegible] γιὰ τὴ βυζαντινὴ μουσική. [illegible] σικὴ ποὺ θέλουν πρέπει [illegible] πάρια ἀνάλ[illegible] ἄνθη τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος, ποὺ [illegible] θὰ εὐωδιάζουν.

Ἐμεῖς ὅμως θὰ [illegible] σχα τὸ μυστικόν, τὸ [illegible] Ἑλληνικῆς γ[illegible] κῆς μουσικῆς:

[illegible]

Φώτης Κόντογλου

OI ΜΕΓΑΛΟΙ ΦΙΛΕΛΛΗΝΕΣ

Ο ΣΑΝΤΑΡΟΖΑ ΣΚΟΤΩΝΕΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ τοῦ 1824... Ἕνα ψυχρὸ πρωϊνὸ στὸ Ναύπλιο ἀποβιβαζόταν ἕνας ψηλὸς καὶ ὡραῖος κύριος, μὲ εὐγενικὰ χαρακτηριστικά, μὲ στρατιωτικὸ παράστημα... Φαινόταν μορφωμένος... Γιὰ τὴν Ἑλλάδα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἦταν φαινόμενο!... Ἐπισκέφθηκε τὶς ἀρχαιότητες τῆς Ἐπιδαύρου, τῆς Αἰγίνης καὶ τῶν Ἀθηνῶν καὶ λίγες ἡμέρες ἀργότερα — στὸ 1825 — ἀφοῦ συνάντησε τὸν Μαυροκορδᾶτο, παρουσιάστηκε μὲ συστατικὸ γράμμα στὸν Κουντουριώτη, πρόεδρο τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, ζητώντας νὰ γίνῃ δεκτὸς ὡς ἐθελοντὴς στὸν Ἑλληνικὸ στρατό...

Ὁ Κουντουριώτης εἶχε βαρυεστήσει μὲ τὶς «ἐθελοντικὲς» προσφορὲς τῶν ξένων... Βέβαια ἐκτιμοῦσε τοὺς ἀληθινοὺς φιλέλληνες ποὺ κατέβαιναν στὴν Ἑλλάδα γιὰ νὰ πολεμήσουν ἀπὸ πραγματικὴ ἰδεολογία, ἀπὸ ἔρωτα πρὸς τὴν ἐλευθερία τῶν ὑποδούλων ἐθνῶν... Μὰ ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς ὑπῆρχαν καὶ οἱ ἀνεπιθύμητοι. Ἦταν ὅλοι ἐκεῖνοι, ποὺ ἁπλοῖ στρατιῶτες, ἤρχοντο στὴν Ἑλλάδα γιὰ νὰ πάρουν βαθμούς, νὰ ἀποκτήσουν πλούτη, νὰ γίνουν τέλος κάτι ποὺ στὶς πατρίδες τους θὰ ἦταν ἀδύνατο νὰ καταφέρουν... Καὶ ἄνθρωποι ἀκόμη ποὺ ἐδιώκοντο ἀπὸ τὶς Κυβερνήσεις τους, γιὰ δουλειὲς ἴσως - ἴσως τοῦ ποινικοῦ νόμου, ἐρχόνταν στὴν Ἑλλάδα νὰ πολεμήσουν. Αὐτοὶ δὲν ἦσαν εὐπρόσδεκτοι στὴν Ἑλλάδα καὶ ἡ Διοίκησις ἡ Ἑλληνικὴ τοὺς δεχόταν μὲ δυσφορία...

Γιὰ τέτοιον πῆρε ὁ Κουντουριώτης, ἐκείνη τὴ μέρα τὸν ἐπισκέπτη ποὺ ζητοῦσε νὰ παρουσιασθῇ μπροστά του...

— Θὰ εἶναι, εἶπε, κανεὶς στρατιώτης, ποὺ ἔρχεται στὴν Ἑλλάδα νὰ γίνῃ στρατηγός.

Ἀλλὰ τί νὰ κάμῃ; Τὸν δέχτηκε, μὰ τοῦ ἔκαμε ψυχρὴ ὑποδοχή, καίτοι τὸ παρουσιαστικό του ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ μποροῦσε νὰ τοῦ προκαλέσῃ τὴν ἐμπιστοσύνη. Ἡ προκατάληψις, βλέπετε, εἶναι κάποτε κακὸς ὁδηγός.

— Τί θέλετε; τὸν ρωτᾷ.

— Νὰ μοῦ δώσετε τὴν ἄδεια νὰ ὑπηρετήσω ὡς ἐθελοντής!...

Κι' ἔπιασε μιὰ ἐνδιαφέρουσα κουβέντα μαζί του...

Ὁ Κουντουριώτης προσπαθοῦσε νὰ τὸν ἀποθαρρύνῃ. Ὁ συνομιλητής του ὅμως εἶχε πάντα ἕτοιμες τὶς ἀνδρικὲς ἀπαντήσεις του...

— Δὲν ἔχετε ὅμως παρὰ νὰ ἀπαντήσετε στενοχώριες ἐδῶ στὴν Ἑλλάδα, τώρα ποὺ ἤλθατε.

Μὰ εὐγενικός, ἀγέρωχος ὅμως, ὁ ἐθελοντὴς ἀπήντησε στὸν Κουντουριώτη πὼς εἶναι συνηθισμένος στὶς στενοχώριες. Τὶς γνωρίζει καλά, [illegible] γνωρίζει καὶ τὶς φυλακὲς καὶ τὴν πεῖνα. Ξέρει ἐπίσης ἀκόμη καλὰ τὶς κακουχίες, ὅπως καὶ τὴν ὑποχρέωσι ποὺ ἔχει κανεὶς νὰ χύνῃ τὸ αἷμα του ὑποστηρίζοντας τὴν ὑπόθεσι ὑπὲρ τῆς ὁποίας ἐτάχθη ἐθελοντής...

Ὁ Κουντουριώτης ἐκλονίσθη πρὸς στιγμὴν· μὰ δὲν ὑπεχώρησε. Δέχτηκε τὴν προσφορὰ τοῦ ἐθελοντοῦ, μὰ ἠθέλησε περισσότερο νὰ δοκιμάσῃ τὴν εἰλικρίνειά του.

— Καὶ ποιὸν βαθμὸν ζητεῖτε;

— Τοῦ ἁπλοῦ στρατιώτου, ἀπήντησε μὲ ἁπλότητα ὁ ἐθελοντής...

Ἐδῶ τὰ ἔχασε ὁ Κουντουριώτης.

— Τοῦ ἁπλοῦ στρατιώτου;

[illegible]

— Μὰ δὲν εἶσθε ἀξιωματικὸς εἰς τὴν πατρίδα σας;

— Εἶμαι.

— Καὶ ποιὸς ὁ βαθμός σας;

— Εἰς τὴν πατρίδα μου ἤμουν ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, ἀπήντησε μὲ

Σαντόρε Σανταρόζα

κάποια συγκίνησι μὰ καὶ στενοχώρια ὁ ἐθελοντής.

Ὁ Κουντουριώτης ἦταν πλέον σαστισμένος! Κατάπληκτος!...

— Μὰ ποιὸς εἶσθε ἐπὶ τέλους; Πῶς λέγεσθε;

— Εἶμαι Ἰταλός, ἀπὸ τὸ Σαμπιλιάνο τοῦ Πεδεμοντίου καὶ λέγομαι Κόμης Σαντόρε Σανταρόζα...

Καὶ ἐξήγησε στὸν Κουντουριώτη, ποὺ ἔπεφτε ἀπὸ καταπλήξεως εἰς κατάπληξιν:

— Γνωρίζω τὸν τραχὺν βίον τοῦ στρατιωτικοῦ καὶ δὲν ζητῶ οὔτε πλούτη οὔτε δόξα. Ἁπλῶς τὴν τιμὴ νὰ ἀγωνισθῶ γιὰ τὴν Ἑλλάδα...

[illegible] σε νὰ τελειώσῃ, γιατὶ ὁ Κουντουριώτης εἶχε ἀγκαλιάσει τὸν ἔνδοξο ἐπαναστάτη τοῦ Πεδεμοντίου...

[illegible] Ναπολέων [illegible] Ὅταν ὁ Ναπολέων [illegible] πατρίδα του ἀπεσύρθη ἀπὸ τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ καὶ ἐπιδόθηκε εἰς μελέτες κλασσικές. Ἐγνώρισε μ' αὐτὲς τὸ ἀρχαῖο ἑλληνικὸ κλέος. Ἀργότερα γίνεται Δήμαρχος καὶ Νομάρχης. Ὅταν ὅμως ἔπεσε ὁ Ναπολέων, ὁ Σαντόρε Σανταρόζα ἐπανῆλθε στὸ στρατό, ἐτέθη ἐπικεφαλῆς ἐπαναστάσεως κατὰ τῆς Αὐστρίας καὶ κατάφερε νὰ ἀπελευθερώσῃ τὴν πατρίδα του. Στὴν προσωρινὴ ἐπαναστατικὴ Κυβέρνησι ποὺ συστήθηκε γίνηκε ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν. Μὰ ἡ ἐπανάστασις ἀπέτυχε. Ἡ Αὐστρία τὴν κατέστειλε καὶ ὁ Σανταρόζα ἐξόριστος φεύγει γιὰ τὴ Γαλλία, τὴν Ἑλβετία, τὴν Ἀγγλία, ὅπου καὶ γίνεται μέλος τοῦ φιλελληνικοῦ κομιτάτου. Καὶ ἀπὸ κεῖ κατεβαίνει στὴν Ἑλλάδα γιὰ νὰ πολεμήσῃ ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας της...

* * *

Καταντροπιασμένος ὁ Κουντουριώτης γιὰ τὴ στάσι του ἀπέναντι τοῦ εὐγενικοῦ Ἰταλοῦ φιλέλληνος, δέχτηκε ἀμέσως τὴν προσφορὰ τοῦ Σανταρόζα [illegible] σώματα τῆς Πύλου. Γιὰ κεῖ καὶ ἔφυγε.

Ὁ Ἰμπραὴμ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἐνω- [illegible] Ἡ Σφακτηρία [illegible] Μεσσηνία ἀπὸ τὴν ἐπιδρομὴ τῆς ἀραπιᾶς. Ὁ Σανταρόζα ὑπέδειξε στοὺς ἀρχηγοὺς τὴν ὀχύρωσί της. Μὰ ποῦ νὰ ἀκούσουν τὸν [illegible] ὁ στρατιώτη...

Ὅταν ἀποφασίστηκε ἡ ὀχύρωσις ἦταν πλέον ἀργά... Ὁ Σανταρόζα ἤξερε πολὺ καλὰ πὼς ὅσοι θὰ πήγαιναν νὰ προασπίσουν τὴ Σφακτηρία ἦταν καταδικασμένοι. Μὰ δὲν δίστασε. Πῆγε στὶς 25 Ἀπριλίου 1825 μαζὶ μὲ τὸν Ἀναγνωσταρᾶ... Δύο χιλιάδες ἀραπάδες [illegible] λιοντάρι. Στῆθος μὲ στῆ- [illegible] πεσε κι' αὐτός, ὅπως καὶ [illegible]

Ἡ ἐλευθερωμένη Ἑλλὰς τοῦ ἔστησε μνημεῖο... Ἕνας δρόμος στὴν Ἀθήνα πῆρε τὸ ὄνομά του... Στὴν Ἑλλάδα γιορτάσθηκε καὶ ἡ ἑκατονταετηρίς του μὲ τιμὲς στοὺς ἀπογόνους του...

Μὰ ὁ Σαντόρε Σανταρόζα θὰ ζῇ πάντα στὶς Ἑλληνικὲς ψυχές... Σὰν δὲν μπόρεσε νὰ χύσῃ τὸ αἷμα του γιὰ τὴν ὡραία πατρίδα του, τὴν Ἰταλία, [illegible]

Καὶ τῆς ἔδωσε τὴ ζωή του...

Ἀγγ. Μεταξᾶς

Η ΜΑΚΡΙΝΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙ

ΠΕΡΑΣΑΝΕ, βέβαια, πολλὰ χρόνια ἀπὸ τότε. Μὰ ἡ ἀνάμνησι τῆς πρώτης ἐκείνης Λαμπρῆς μένει ἀσάλευτη στὴν καρδιά μου κι' ἔρχεται κάθε φορά, ποὺ ξανακάθομαι στὸ ἀναστάσιμο τραπέζι, καὶ μὲ περικυκλώνει μὲ τὴν ἀνέκφραστη γλυκύτητά της. Τὴν ὥρα κείνη ὅλα μεταμορφώνονται γύρω μου. Βλέπω τὸν πατέρα, καθισμένον μ' ἐπισημότητα καὶ μὲ πρόσχαρο χαμόγελο στὴ μέση, τὴ μητέρα ὁλόχαρη καὶ ἀνήσυχη, μήπως ὅλα δὲν [illegible] στὴ θέσι τους, τὰ μικρότερα ἀδέρφια μισοκοιμισμένα στὰ καθισματά τους, τὴ γιαγιὰ σὲ μιὰν ἄκρη, στὸ παραγώνι, πλημμυρισμένη ἀπὸ τὴν εὐτυχία τοῦ Χριστοῦ, ποὺ ἀναστήθηκε γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καὶ πολὺ περισσότερο γιὰ τοὺς πράους, τοὺς καλόβολους καὶ τοὺς ὑπομονετικοὺς σὰν αὐτή. Εὐωδιὰ πορτοκαλλιᾶς καὶ διπλῆς βιολέττας καὶ πασχαλιᾶς ξεχειλίζει στὸ σπίτι. Κι' ἀπὸ τ' ἀνοιχτὸ παράθυρο ἔρχονται παιγνιδιστές, ἐπάνω [illegible] ματα, οἱ πρῶτες ἀναλαμπὲς τῆς αὐγῆς. Γιατὶ ἐκεῖ πέρα, στὴν ἥσυχη πολιτεία τῆς λιμνοθάλασσας, καθὼς καὶ σὲ πολλοὺς ἄλλους ἑλληνικοὺς τόπους, ἡ Ἀνάστασι γίνεται ἀργά, μετὰ τὰ μεσάνυχτα.

Ὄρθρος Κυριακῆς. Ξαναβλέπω τὸν ἑαυτό μου, σφηνωμένο μὲ περισσὸ καμάρι σ' ἕνα κάθισμα, στὸ λαμπριάτικο τραπέζι, κάτω ἀπὸ τὴν προστατευτικὴ ματιὰ τοῦ πατέρα, κάτω ἀπὸ τὴ χαρούμενη στοργὴ τῆς μητέρας. Τὰ μικρότερ' ἀδέρφια, ξυπνημένα ἀπὸ τὸ θόρυβο τῆς ἑτοιμασίας κι' ἀποφασισμένα μὲ κάθε τρόπο νὰ μὴ λείψουν ἀπὸ τὴ χαρὰ τῆς σπιτικῆς γιορτῆς, δὲν ἔχουνε τίποτε νὰ καμαρώσουν. Περιμένουν μονάχα ἥσυχα - ἥσυχα τὴν ὥρα ποὺ θὰ τσουγκρίσουν τ' αὐγὸ καὶ ποὺ θὰ ξαναπᾶνε νὰ κοιμηθοῦν.

Εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ κατορθώνω νὰ νικήσω τὸ μεγάλο πειρασμὸ τῆς νύστας καὶ νομίζω, πὼς κάποιο ἀλλοιώτικο φῶς περικυκλώνει τὴν ὕπαρξί μου. [illegible] παρακαλέσω τὸν πατέρα, γιὰ ν' ἀποφασίση νὰ μὲ ξυπνήση τὰ μεσάνυχτα καὶ νὰ μὲ πάρη μαζί του! Μὰ δὲν κατώρθωσα τὴ νύχτα κείνη νὰ κοιμηθῶ. Ἔτσι βρέθηκα ἕτοιμος, ντυμένος τὰ γιορτινά μου, ὁλόχαρος κι' ἀσυγκράτητος τὴν ὥρα ποὺ ξεκινοῦσαν οἱ μεγάλοι γιὰ τὴν ἐκκλησία! Ἄ! τί ἀνάμνησι εἶναι αὐτή! Πόσο ἀλλοιώτικη, πόσο ἀπερίγραπτα μαγευτική, μοῦ φάνηκε ἡ πολιτεία τῆς λιμνοθάλασσας, μόλις κατέβηκα τὴ σκάλα τοῦ σπιτιοῦ κι' ἀντίκρυσα μέσ' ἀπὸ τὴν ὀλάνοιχτη πόρτα τὰ ἡσυχασμένα νερά, ποὺ σιγοκουβέντιαζαν φιλικὰ μὲ τὰ λαμπρόφωτα ἀστράκια καὶ τὰ φωτοπλημμυρισμένα παράθυρα τῶν ἄλλων σπιτιῶν. Οἱ δρόμοι μονάχα ἦταν ἀκόμα σκοτεινοί, γεμᾶτοι ἴσκιους, ποὺ συμμαζεύονταν τρομαγμένοι στὶς ἀγκωνιὲς καὶ στὶς ἐμπατὲς καὶ περίμεναν τὴν ὥρα τοῦ Κυρίου, γιὰ νὰ πᾶνε στὸ καλὸ καὶ νὰ σβήσουν ἀθόρυβα μέσα στὴ λάμψι τῶν ἀναστάσιμων λαμπάδων.

Ὁ πατέρας μὲ κρατοῦσε ἀπὸ τὸ χέρι σφιχτὰ κι' ἐγὼ κρατοῦσα μὲ τὸ ἄλλο μου χέρι τὴν ὁλόασπρη λαμπάδα μου κι' εἶχα τὸ μυαλὸ γεμᾶτο μαγευτικὲς ὀνειροφαντασίες, σὰ νὰ πήγαινα σὲ κάποιον παράδεισο. Καὶ μὴ δὲν ἦταν παράδεισος ἡ ἐκκλησία ποὺ μᾶς δέχτηκε καὶ μὴ δὲν ἦταν ὕμνοι ἀπὸ στόματα ἀγγελικὰ οἱ μελῳδίες, ποὺ χύθηκαν στ' αὐτιά μας, μέσα στὴν τερπνὴ σιγαλιά, μόλις περάσαμε τὸ κατώφλι της; Ἡ ἐκκλησιὰ ἦταν στρωμένη μὲ κλαδιὰ δάφνης καὶ πορτοκαλλιᾶς. Οἱ πολυέλεοι ἔστεκαν σβησμένοι καὶ περίμεναν τὴν ὥρα τους. Καὶ τὰ παιδιὰ τοῦ χοροῦ, ὀρθια ὁλόγυρα στὸν ψάλτη, συνώδευαν μὲ τὴν ἀσθενική τους φωνούλα τὸν κανόνα. Θεέ μου! πόσο τὰ ζήλευα! Ἦταν μάλιστα ἀνάμεσά τους κι' ἕνα παιδὶ ἀπὸ τὴ γειτονιά μου, ἀρκετὰ χρόνια μεγαλύτερό μου, ἕνα ψιλόλιγνο ἀσουλούπωτο καὶ κακοτράχαλο παιδί, ποὺ πάντα μοῦ ἔκανε τὸν καμπόσο καὶ ποὺ κάθε τόσο μοῦ ἔρριχνεν ἀπὸ τὸ στασίδι του ματιές, ποὺ τὶς αἰσθανόμουν περιγελαστικές, σὰ νὰ ἤθελε νὰ σημαδέψη τὴν παρουσία μου τὴν ἀταίριαστη, ἀνάμεσα στοὺς μεγάλους, τὴ νύχτα ἐκείνη. Μὰ ἐγὼ δὲν ἔχανα τὸν καιρό μου μὲ τὸ ἀσυλλόγιστο τοῦτο παιδί. Ἔστεκα γεμᾶτος γοητεία κι' ἔβλεπα ὁλόϊσια στὸ ἱερό, περιμένοντας νὰ βγῆ, καθὼς μὲ δασκάλεψεν ὁ πατέρας, ὁ παπᾶς μὲ τὸ φῶς. Κι' ἦταν ὁ παπᾶς τοῦτος ἕνας γέρος, πολὺ γέρος, μὲ ἄσπρα, κάτασπρα μαλλιὰ — σὰν τοὺς γέρους τῶν παραμυθιῶν — ἡ ράχι του εἶχε καμπουριάσει καὶ τὸν λυπόμουν κατάκαρδα, γιατὶ ἤξερα πὼς κάθε χρόνος ποὺ περνάει στρογγυλοκάθεται ἐπάνω στὴ ράχι τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴ βαραίνει. Φαντάσου, πόσα χρόνια θὰ πέρασαν ἀπὸ τότε ποὺ [illegible] ωδιασμένη. Μὰ σὰν ἀντη- [illegible] «Χριστὸς Ἀνέστη» [illegible] φραστη κι' ἀλαλαγμὸ καὶ [illegible]

Ξαναγυρίσαμε στὴν ἐκκλησιὰ καὶ παρακολουθήσαμε τὴν λειτουργία ἴσαμε τὸ τέλος. Ὁ πατέρας δὲν ἦταν ἀπὸ κείνους, ποὺ μόλις ἄκουγαν τὴν καμπάνα ἔφευγαν, κυνηγημένοι ἀπὸ τὴ λαιμαργία τους. Ἦταν ἀπὸ τοὺς λιγοστοὺς ποὺ ἔπιαναν τὰ γέρικα, μαυρισμένα στασίδια κι' εὐφραίνονταν συνοδεύοντας μὲ σιγαλὸ μουρμούρισμα τὰ τροπάρια. Ἡ νύστα ἄρχισε νὰ μὲ κυριεύη. Νόμιζα πὼς θὰ λυγίσουν τὰ πόδια μου. Κι' ἄκουγα, σὰ μέσα σ' ἕνα θαυμάσιο ὄνειρο, τὸν ψάλτη νὰ μελῳδῆ καὶ τὸν πατέρα νὰ ψιθυρίζη: «Αὕτη ἡ κλητὴ καὶ Ἁγία ἡμέρα, ἡ μία τῶν Σαββάτων, ἡ βασιλὶς καὶ κυρία...», «Ὢ θείας! ὢ φίλης! ὢ γλυκυτάτης σου φωνῆς! μεθ' ἡμῶν γὰρ ἀψευδῶς ἐπηγγείλω ἔσεσθαι...». «Ὁ Ἄγγελος ἐβόα τῇ Κεχαριτωμένῃ...».

• • •

Γιὰ ὅλα τοῦτα καὶ γιὰ ὅσα ἄλλα δὲ θυμοῦμαι καλὰ αὐτὴ τὴ στιγμὴ καμάρωνα κι' ὅλο καμάρωνα στὸ Λαμπριάτικο τραπέζι. Κι' ἦταν ἡ γλυκύτερη ἀμοιβὴ τῆς ἀγρύπνιας μου ὁ στοργικὸς λόγος ποὺ ἔπεσεν ἀπὸ τὰ χείλη τῆς μητέρας, καθὼς κοίταζε τὰ μικρότερα ἀδέρφια ποὺ εἴχανε σχεδὸν ἀποκοιμηθῆ στὰ καθισματά τους:

— Καὶ τοῦ χρόνου, Γιαννάκη μου. Ἐσὺ μεγάλωσες πιά!

Ναί, εἶχα μεγαλώσει σὲ μιὰ νύχτα. Κι' ἦταν ἡ νύχτα τῆς Λαμπρῆς.

Ι. Μ. Παναγιωτόπουλος

Μὲ τὸ κερὶ στὸ χέρι πήγαινα μὲ τὸν πατέρα στὴν Ἀνάστασι.

ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΜΑΣ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΦΙΛΟΙ

Ύπό Μ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

7. (Συνέχεια)

Ήθελε νά δοκιμάση τά αισθήματα τού κόσμου πού τόν τριγύριζε καί τόν λιβάνιζε μέ κολακείες καί λόγια, λόγια γιά τήν πίστη του τάχα καί τήν άφοσίωσή του. Πρό πάντων ή μεγάλη άγάπη πού είχε γιά τή Θεοφανώ τόν έκανε νά ζηλεύη καί ν' άνησυχή... Τού φαινόταν, λέει, μ' όλο πού άπό τόσο χαμηλά τήν άνέβασε τόσο ψηλά, μ' όλο πού άρνήθηκε καί τή μητέρα του άκόμα καί τίς άδερφές του γιά χάρη της, τού φαινότανε, πώς περισσότερο άγαπούσε τό στέμμα παρά τό Ρωμανό.

Τά λόγια τού Βρίγγα τόν σήκωσαν στούς έφτά ούρανούς. Ένοιωθε τύψεις τώρα γιά τή διαγωγή του κι' ήθελε μιά ώρα άρχήτερα νά βρεθή κοντά της.

Σ' ένα σημείο ή βασιλική συνοδεία χωρίστηκε.

Ό Παρακοιμώμενος πλησίασε τό Γρηγορά...

— Έλα μαζί μου, νεαρέ, τού είπε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'.

Ό Βρίγγας κάθεται πάλι μπροστά στό μεγάλο τραπέζι του. Ό Δημήτρης Γρηγοράς άπέναντί του. Τού διηγάται λεπτομερώς τό τί έτρεξε στό κυνήγι, πώς φέρθηκε ό καθένας άπό τήν άκολουθία τού αύτοκράτορα... ήσυχα, σεμνά καί μέ τή χάρη έκείνη πού ξέρουμε πώς είχε πάντα σά μιλούσε καί πού είναι γνώρισμα ξεχωριστό τής άληθινής άρχοντιάς. Φανερή ήταν άκόμα ή προσπάθειά του νά δείξη πώς δέν έκαμε τίποτ' άλλο παρά τό χρέος του σέ μιά δύσκολη στιγμή καί μάλιστα χωρίς κάν νά τό σκεφτή, έτσι αύτόματα. Τό ίδιο πού θάκανε ό καθένας στή θέση του, όχι άν είχε μπροστά του τόν αύτοκράτορα, μά κι' έναν όποιον όποιον άνθρωπο...

Ό Βρίγγας τόν άκουε καί τόν κοίταζε μέ προσοχή.

— Καί θαρρώ, εύγενέστατε, ξεκολούθησε, πώς ό άρχοντας Σίμων είπε στήν περίσταση αύτή τήν άλήθεια. Ή τύχη μονάχα μέ βοήθησε νά δοκιμάσω έτσι σήμερα τή μεγαλοδωρία τού τρισέβαστου κυρίου μας.

«Άν ό νεαρός τούτος δέν είναι πάρα πολύ ύποκριτής σέ σημείο πού νά γελάση έμένα τή γριά παλατιανή άλεπού, τότε δίχως άλλο πρέπει νά λογιέμαι καλότυχος γιατί πέτυχα στό δρόμο μου έναν πολύτιμο άνθρωπο...» σκέφτηκε ό Βρίγγας... «Μά πού βρισκότανε λοιπόν ώς τά τώρα;»

— Γρηγοράς... Γρηγοράς... έκαμε... Κάτι μού θυμίζει αύτό τ' όνομα. Άγκαλά καί Γρηγοράδες ύπάρχουν πολλοί... Καί ξέρω έναν άπ' αύτούς, Πρωτοσπαθάρη, πού βρίσκεται στή Θεσσαλονίκη καί πού, άν δέ γελιέμαι, δέν τού είναι καθόλου εύχάριστη...

— Είναι πατέρας μου... έκαμε ό Δημήτρης γιά νά προλάβη ίσως έναν χαρακτηρισμό πού θά έβαζε σέ δύσκολη θέση τόν παρακοιμώμενο κι' αύτόν.

«Πολύ έξυπνο καί πολύ εύγενικό αύτό άπό μέρους του» σκέφτηκε ό Βρίγγας... «Δίχως άλλο πρέπει νά τόν κερδίσουμε αύτό τόν πολύτιμο νέο...»

Είπε λοιπόν χαμογελώντας φιλικά:

— Πρέπει νά ξέρης, νεαρέ μου, πώς συχνά άπό προθυμία νά δουλέψουμε τόν Κύριό μας, πέφτουμε ό ένας άπάνω στόν άλλο... Κι' έπειδή τώρα δά έφτασες άπό κυνήγι καί οί έντυπώσεις τού κυνηγιού βρίσκονται άκόμα ζωντανές στό νού σου... νά φανταστής, έτσι σάν τά σκυλιά πού μέσα στή μανία καί τό ζήλο τους, καθώς τρέχουν, όλα μαζί, δαγκώνονται καμμιά φορά συναμεταξύ τους, όταν τό ένα γίνη έμπόδιο στό άλλο... Λυπηρό, δέ λέω... Ό κυνηγός τρέχει καί τά χωρίζει μέ τό μαστίγι... αύτό όμως πού στάθηκε άφορμή νά πιαστούνε τά τιμά...

Είμαι βέβαιος πώς όταν έφυγες άπό τή Θεσσαλονίκη γιά νά μπής στή δούλεψη τού Αύτοκράτορα, ό πατέρας σου θά τού μίλησε γι' αύτό.

— Ό πατέρας μου μιά συμβουλή μονάχα μού έδωσε...

Ό Βρίγγας τέντωσε μπροστά τό λαιμό του σά γεράκι πού ξαφνικά βλέ-
[illegible]
[illegible]
πλαγιά.

— Μιά συμβουλή; ρώτησε..

— Πέρα άπό κάθε πρόληψη, πέρα άπό κάθε προσωπική συμπάθεια ή άντιπάθεια καί συμφέρο ά-
[illegible]
το κρατος καί τό βασιλιά... «Όσοι άκολουθούν τόν ίδιο δρόμο νά είναι φίλοι σου» μού είπε...

Ό Βρίγγας χωρίς νά δώση άπόκριση σηκώθηκε έπάνω. Έφερε μερικές βόλτες κι' ύστερα ήρθε καί ξανακάθισε στή θέση του.

— Είναι λυπηρό, είπε, πού ό κύρ Βασίλειος Γρηγοράς έφυγε άπό τό [illegible]...

Κι' έκαμε μιά χειρονομία πού σήμαινε: «Αύτή τήν ύπόθεση θά τήν ξανασκεφτούμε...».

— Τώρα όμως, ξακολούθησε, παρουσιάζεται μιά περίσταση άπό κείνες πού ό γενναίος καί ό άξιος περιμένει σ' όλη του τή ζωή γιά νά δείξη μπροστά σ' όλους τή γενναιότητα καί τήν άξία του... καί δέ θά μπορέση πιά κανένας Σίμων νά πή: «Είμαι άτυχος πού δέ βρέθηκα έγώ στή θέση τού Γρηγορά!».

— Πόσων χρονών είσαι;

— Είκοσι, είπε ό Δημήτρης.

— Κοίταξε, κοίταξε... Κένταρχος τής αύτοκρατορικής φρουράς, φίλος τού Αύγούστου καί σπαθάριος...

— Δέν είμαι σπαθάριος, είπε ό Δημήτρης νομίζοντας πώς ό παρακοιμώμενος κάνει λάθος.

— Θά είσαι άπό αύριο.

— Εύγενέστατε, άν έτσι πληρώνετε μιά μικρή ύπηρεσία, όχι μονάχα ό Σίμων, μά καί ό καθένας θάχη τό δικαίωμα νά πή, πώς άπόχτησα σέ μιά μέρα ό,τι οί άλλοι δέν καταφέρνουν νά κερδίσουν ολόκληρα χρόνια.

«Μά τήν Ύπεραγία Θεοτόκο ό νέος είναι περισσότερο φρόνιμος παρά φιλόδοξος» σκέφθηκε ό Βρίγγας κι' άπάντησε αύστηρά:

— Μήπως λοιπόν, κύρ Γρηγορά, μήπως θέλεις νά πούνε πώς ό βασιλιάς καί αύτοκράτορας τών Ρωμαίων είναι άχάριστος ή πληρώνει σάν προσχεράρης τής Μέσης τό σωτήρα του;

Ύστερα άλλαξε τόνο κι' έξακολούθησε:

— Έξ άλλου, σού είπα, είναι στό χέρι σου, άν σού φαίνεται πώς μάς γέλασες στό ζύγι, νά ρίξης τέτοιο βά-

Ό Βρίγγας τόν άκουε καί τόν κοίταζε μέ προσοχή.

ρος στὴ δική σου μεριὰ ποὺ ὅποιο ἀντίβαρο κι' ἂν βάλουμε ἐμεῖς νὰ μὴ μποροῦμε νὰ ἰσοζυγιάσουμε...

— Διατάξτε, θὰ κάνω πάντα τὸ χρέος μου.

Ἀκολούθησε σιωπή. Ὁ Βρίγγας φαινότανε πολὺ σκεφτικός. Ἄνοιξε τὴν περγαμηνὴ ποὺ κρατοῦσε στὰ χέρια του. Βάλθηκε νὰ τὴ διαβάζη... μιά, δυό, τρεῖς φορές... Ὕστερα ἀναστέναξε...

— Τί παράξενη ποὺ εἶναι ἡ ζωή, νεαρέ μου κένταρχε... εἶπε. Ἔχομε τὸ θεῖο λόγο ὁδηγό μας ἀνάμεσα στὶς κακοτοπιές της καὶ θάπρεπε νὰ πηγαίνωμε ἴσια στὸ σκοπό μας χωρὶς νὰ ξεστρατίζουμε μιὰ στιγμή... Κι' ἂν γινόταν ἔτσι δὲν ξέρω τί γλύκα θὰ εἶχε μεγαλύτερη ὁ Παράδεισος ἀπὸ τοῦτον τὸν κόσμο. Μὰ ὁ σατανᾶς ἀνοίγει μονοπάτια ἀνθισμένα ὁλοῦθε κι' ἀνάβει τὴ φωτιὰ τοῦ πάθους τόσο δυνατὴ μπροστὰ στὰ μάτια μας ποὺ δὲ βλέπουμε πιὰ καὶ τὸν ἥλιο τῆς δικαιοσύνης...

Τ' ἀδέρφια τρώγονται συναμεταξύ τους γιὰ τὰ ἐγκόσμια ἀγαθὰ καὶ ἡ μητέρα σηκώνεται ἐνάντια στὸ παιδί της, γιὰ νὰ χορτάση τὴ φιλοδοξία της. Ἀπὸ τὸ ταπεινὸ σπίτι τοῦ προσχεράρη ὡς τὸ ἱερὸ παλάτι ἡ ἴδια μανία δαγκώνει τὶς καρδιὲς τῶν ἀνθρώπων. Χρειάζεται, ὅσοι μποροῦνε ἀκόμα καὶ ξεχωρίζουν ἀνάμεσα σὲ τούτη τὴ χλαλοὴ καὶ τὸ ἀνακάτωμα τὸ σωστὸ καὶ τὸ δίκαιο, νὰ συνταχτοῦνε σὲ μιὰ φάλαγγα καὶ νὰ σηκώσουν κραυγή, ἀλλοιώτικα ὅλοι εἴμαστε χαμένοι καὶ σ' αὐτὴ τὴ ζωὴ καὶ στὴν ἄλλη.

Ὅσο μιλοῦσε, θαρρεῖς πὼς τὸν ἐμπνέανε τὰ λόγια του καὶ τὸν παρακινοῦσαν στὸ δρόμο ποὺ εἶχε πάρει. Τὸ ζαρωμένο γεροντικό του πρόσωπο εἶχε μιὰ παράξενη ἔκφραση... Σὰ νὰ ξεσκέπαζε τὴν μυστικὴ πίστη του.

Ὁ Δημήτρης εἶχε ἀκούσει πολλὲς φορὲς νὰ μιλοῦν γιὰ τὸ Βρίγγα, μὰ οἱ γνῶμες δὲν συμφωνοῦσαν καθόλου' ἦσαν μάλιστα ὁλότελα διαφορετικές.

Ἄλλοι πίστευαν πὼς ἦταν πονηρὸς καὶ εὕρισκε μὲ θαυμαστὴ εὐκολία ἀνάμεσα στὰ μονοπάτια ποὺ ἄνοιγαν μπροστά του κεῖνο ποὺ περισσότερο τόνε σύμφερε... Ἔτσι κατάφερνε σὲ κάθε περίσταση, ὅσο σκοτεινὴ κι' ἂν ἦτανε καὶ ταραγμένη, νὰ πλέη πάντα στὴν κορφὴ ἀνάλαφρος σὰ φελλός. Δίχως συνείδηση βλέπεις ποὺ νὰ τὸν βαραίνη, ἄφινε τοὺς φίλους καὶ συντάσσονταν μὲ τοὺς ἐχτροὺς καὶ πάλι ἦταν ἕτοιμος νὰ τοὺς χτυπήση καὶ τούτους, ἂν ἡ ἀνάγκη τὸ καλοῦσε... Ἀνάμεσα σὲ κείνους ποὺ εἴχανε τέτοια γνώμη γιὰ τὸ Βρίγγα βρισκότανε καὶ ὁ πατέρας τοῦ Δημήτρη, ὁ Πρωτοσπαθάρης κὺρ Βασίλειος Γρηγορᾶς.

Ἄλλοι πάλι, βέβαια αὐτοὶ ἦσαν πολὺ λιγώτεροι, ἔδειχναν ἐξαιρετικὸ σεβασμὸ καὶ ἐκτίμηση γιὰ τὸν παρακοιμώμενο.

«Εἶναι τὸ τίμιο καὶ πιστὸ σκυλὶ τῆς Μακεδονικῆς δυναστείας» ἔλεγαν. «Πιστεύει στὴν ἀποστολή του μὲ φανατισμὸ καὶ μπορεῖ νὰ ριχτῆ ἀκόμα καὶ στὸν καλύτερό του φίλο, ἂν στὰ μάτια του μέσα διακρίνη μιὰ στιγμὴ πὼς δὲν ἔχει σκοποὺς καλοὺς γιὰ τὸν κύριο καὶ ἀφέντη του».

(Ἀκολουθεῖ)

ΛΑΜΠΡΗ Σ' ΕΝΑ ΝΗΣΙ ΤΟΥ ΕΙΡΗΝΙΚΟΥ

Ταξιδεύαμε θυμᾶμαι κείνη τὴ χρονιὰ ἀπὸ τὸ Βανκούβερ τοῦ Καναδᾶ γιὰ τὴν Ἰαπωνία. Εἴμαστε ναυλωμένοι γιὰ τέσσερα ταξίδια συνέχεια. Εἴχαμε κάνει τὰ δυὸ καὶ ἕνα βραδινό, ἀφοῦ σπατσάραμε τὸ φόρτωμα, σαλπάραμε ἀπὸ τὸ λιμάνι γιὰ τὴ χώρα τοῦ ἥλιου πάλι.

Τὰ μέρη κεῖνα εἶναι πολὺ κακοταξίδευτα. Ὁ Εἰρηνικὸς [illegible] εἶναι διαρκῶς [illegible] ἀπὸ τοὺς κυκλῶνες, τοὺς [illegible] ὅπως λέτε σεῖς οἱ στεριανοί. Ἀλλοίμονο σου ἂν βρεθῆς ἔξω ἀπὸ τὴν ἀκτίνα [illegible], ἔστω στα ξεκινήματά τους, καὶ τρισαλλοίμονο ἂν τύχης μέσα σὲ [illegible].

Τὸ ταξίδι μας συνεχιζότανε κανονικὰ καὶ τὸ φορτηγό μας «Ἅγιος Γεώργιος», ἔτσι τὸ λέγαν, ἦταν ἕνα ἀπὸ τὰ [illegible] ὠκεανοπόρα φορτηγά μας, καρτερικὰ λὲς κι' ἀκούραστα ἔσκιζε πάλι τὰ νερὰ τοῦ πόντου. Οἱ ὧρές μας περνοῦσανε μὲ τὶς βάρδιες καὶ συζήτησι μὲ πειράγματα, κανένα τραγοῦδι ἢ καμμιὰ φάρσα μεταξύ μας. Ὧρες ἀτέλειωτες καὶ μερόνυχτα ποὺ δὲν περνοῦσανε ἀνάμεσα στὸν οὐρανὸ καὶ τὴ θάλασσα.

Ἀνθρακεύσαμε ὕστερα ἀπὸ ἀρκετὲς μέρες ταξιδιοῦ σ' ἕνα ἀπὸ τὰ μαγικὰ χιλιοτραγουδημένα νησάκια Χαβάϊ, ποὺ ἤτανε κάτω στὴ ρότα μας, πήραμε τρόφιμα καὶ συνεχίσαμε τὸ ταξίδι μας.

Ἡ βάρδια μου ἤτανε νύχτα καὶ μέρα δώδεκα μὲ τέσσερις. Μαζί μου τὶς ἴδιες ὧρες εἶχα καὶ τὸν μπαρμπα Μαθιό, τὸ γέρω ναύτη, ἕνα πολύπειρο καὶ ἀγαθὸ γεροντάκο ἀπὸ τὰ νησιά μας, τὴ Σκῦρο ἢ Σκόπελο δὲν θυμᾶμαι καλά. Κάθε βράδυ λοιπὸν λέγαμε στὴ τιμονιέρα τὶς ἱστορίες μας καὶ τὰ βάσανά μας.

• • •

— Καὶ φέτος στὸ πέλαγος Λαμπρή, μοῦ εἶπε κάποια στιγμὴ ὁ γέρω Μαθιός, κρατῶντας τὴ ρόδα τοῦ τιμονιοῦ στὰ χέρια του καὶ τὸ βλέμμα καρφωμένο στὴν [illegible]. Κόντεψα νὰ χάσω τὶς μέρες μου, παιδί μου, σὲ πέντε μέρες ἔχουμε Λαμπρή, δηλαδὴ σήμερα εἶναι Μεγάλη Τετάρτη κι' αὔριο τὰ δώδεκα Βαγγέλια, μεγάλη ἡ χάρι τους, συνέχισε ὁ γέρω ναύτης.

— Μακάρι νὰ κρατήση σίγουρος ὁ καιρός, μπάρμπα Μαθιέ, καὶ θὰ γιορτάσουμε κι' ἐμεῖς ὅπως μποροῦμε. Τί νὰ γίνη, ἡ μοίρα τῶν θαλασσινῶν τὸ θέλει νὰ βρίσκωνται πάντα χιλιάδες μίλια μακρυὰ ἀπ' τὴν ἀγαπημένη πατρίδα καὶ τοὺς [illegible] των.

— Ἔχω περάσει πολλὲς Λαμπρὲς στὸ πέλαγος, παιδί μου, καλὲς καὶ ἄσχημες. Θὰ σοῦ πῶ ἀπόψε μιὰ ἀπὸ αὐτές, ἔτσι γιὰ νὰ σκοτώσουμε τὴν ὥρα ὡς ὅτου σκατζάρουμε.

Καὶ ὁ μπάρμπα Μαθιός συνέχισε τὴν ἱστορία του [illegible] γιὰ νὰ δῆ τὴν πορεία μας στὴν [illegible] ἢ ὅταν ἐγὼ ἔβγαινα στὴ γέφυρα νὰ ρίξω μιὰ ματιά.

«Κάναμε καὶ τότε τὸ ἴδιο ταξίδι σχεδόν, παιδί μου, ἤμουνα [illegible] σ' ἕνα φορτηγὸ Θιακό (Ἰθακη). Ὅλοι εἴμαστε ἀ[illegible] καὶ μισοί. [illegible] ἀπὸ τὴ Νέα Ὀρλεάνη τῆς Β. Ἀμερικῆς γιὰ τὴν Ἰαπωνία, [illegible] καὶ τώρα [illegible] τὸν Παναμᾶ καὶ [illegible] στὸν Εἰρηνικὸ χωρὶς [illegible].

»Φτάσαμε στὰ νησιά, πήραμε κάρβουνο, κι' ἀφοῦ κάναμε τὸ σταυρό μας σαλπάραμε γιὰ τὴ Γιοκοχάμα. Δέκα μέρες μετὰ ἀπὸ τὴν ἀναχώρησι μας, Μεγάλη Παρασκευή, ἀ[illegible] μέρα, μᾶς βρῆκε τὸ κακό. Ἕνας ἄγριος κυκλῶνας, ποὺ ἔφτασε πρὶν καλὰ - καλὰ πάρη ὁ μαρκονιστής μας τὸ μετεωρολογικὸ δελτίο, ποὺ νὰ προφτάσης νὰ ξεμυτίσης; Λάβαμε τὰ μέτρα μας. Ὁ καπετάνιος μας, Θιακὸς [illegible], ἤτανε λεβεντιά, θαλασσόλυκος μὲ ψυχραιμία, ἔδωσε τὶς διαταγὲς ποὺ πρέπει σὲ τέτοια περίστασι καὶ τὸ γλέντι ἄρχισε. Τὸ καράβι, ἀντὶ νὰ προχωρῆ, πήγαινε πίσω, ὁ καιρὸς ἤτανε στὴ μπάντα μας. Ξημέρωσε Μεγάλο Σάββατο, τὰ ἴδια γεροβουνα θεόρατα γύρω μας καὶ τὸ φτωχό μας πλεούμενο ἔμοιαζε σὰν παιχνιδάκι ἁγιοβασιλιάτικο μπροστά τους. Τίποτε δὲν ἔμεινε [illegible] ὅλα εἴχανε γεμίσει νερό. Τάξαμε στὸ [illegible] καὶ τὸν Ἅγιο [illegible] πράματα καὶ μὲ πίστι περιμέναμε τὸ [illegible].

»Ὁ καιρὸς [illegible] μας ξ[illegible], τὸ φτωχὸ καράβι μας [illegible]. Ὁ μπουσουλας μας σκαρτάρησε, καὶ ἀπὸ λεπτὸ σὲ λεπτὸ περιμέναμε καμμιὰ μεγαλύτερη ζημιὰ ποὺ θὰ μᾶς κόστιζε τὴ ζωή.

»Ἤμουνα καὶ τότε στὸ τιμόνι. Ὅλοι οἱ καπετανέοι μας στὴ γέφυρα πάνω στοὺς χάρτες. Ὁ πρῶτος μας, ὅπως σᾶς εἶπα, δὲν ἔχανε τὸ θάρρος, χαμογελοῦσε πάντα, σὰν νὰ μὴ συνέβαινε τίποτε.

— Θὰ τὴν περάσωμε ἔλεγε, θὰ κάνουμε Ἀνάστασι. Θὰ βρῶ τὸ νησάκι, ποὺ θὰ μοῦ πάη.

»Καὶ ὅλοι, ἐμψυχωμένοι ἀπὸ τὰ λόγια του, [illegible] καὶ τὸ μηχανοστάσιο. Βράδυαζε καὶ ὁ καιρὸς δὲν καλμάριζε [illegible]. Ὁ κα[illegible] Ἀνάστασι [illegible]. Ὁ καπετάνιος μας, ποὺ λές, προσπάθησε νὰ καταφέρη νὰ ποδίσουμε σὲ κάποιο νησάκι, ποὺ εἶναι χαμένο στὸν ἀπέραντο ὠκεανὸ καὶ ποὺ ὁ καιρὸς [illegible] πρὸς τὰ κεῖ. Ἂν κατωρθώναμε νὰ τὸ [illegible].

»[illegible] ὅταν ὁ καπετὰν [illegible], ὁ [illegible] μας, [illegible] στιγμὴ ἀπὸ τὴν [illegible] τῆς γέφυρας [illegible] νὰ προσπαθοῦσε νὰ διακρίνη ἢ ν' ἀκούση κάτι.

— Στεριὰ ἀριστερά μας, καπετάνιο, φωνάζει, ἀκούω τὰ κύματα ποὺ σκάνε.

»Ἕνα χαμόγελο φώτισε τὸ κουρασμένο πρόσωπο τοῦ καπετάνιου μας. Δὲν μίλησε τίποτα. Παρὰ πῆρε ὁ ἴδιος τὸ τιμόνι ἀπὸ τὰ χέρια μας. [illegible] Τώρα διακρίναμε στεριὰ μέσα στὸ σούρουπο, ἀκουγότανε ὁ κρότος ποὺ κάνανε τὰ κύματα [illegible] ἔξω στὴν παραλία. Τὸ καράβι [illegible]. Καθίσαμε [illegible] ἕνα μικρὸ λιμάνι. Ἄγριος [illegible] καὶ ἡ θάλασσα ἤτανε λίγη. Μᾶς φαινόταν σὰν ψέματα, σὰν ὄνειρο. Πῶς εἴχαμε κάνει τὶς μανοῦβρες, πῶς βρεθήκαμε κεῖ μέσα, δὲν τὸ καταλάβαμε. Σὲ λίγη ὥρα φουντάραμε καὶ τὶς δυὸ ἄγκυρες καὶ γονατίζοντας ὅλοι εὐχαριστήσαμε τὸν Χριστὸ καὶ τὸν Ἅγιο μας. Μὰ τὸ μεγάλο θαῦμα ἔγινε τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωΐ, σὰν ξημέρωσε τὸ Πάσχα.

»[illegible] σκοτωμένοι ἀπὸ τὴν κούραση, [illegible]. [illegible] «ΚΥΜΑ». Τὸ [illegible] φορτηγό. [illegible] νὰ συνέλθουμε, μιὰ βάρκα μας πλεύριζε καὶ ἀπὸ τὴν [illegible] ὁ καπετάνιος καὶ [illegible] τοῦ ἄλλου φορτηγοῦ. [illegible] σὰν μωρὰ παιδιὰ ὅλοι μας. [illegible] ἤτανε ἡ χαρά μας [illegible] στὴν Ἑλλάδα, στὶς πατρίδες μας. [illegible] φορτηγὸ εἶχε [illegible] μπροστὰ ἀπὸ μᾶς [illegible].

— [illegible] μας εἶπε ὁ καπετάνιος μας, τὶς ζημιές [illegible] εἶναι Λαμπρή. [illegible], κι' ὁ Χριστὸς ἂς [illegible].

»[illegible] ἀπὸ τὸ «ΚΥΜΑ». [illegible] τὰ δικά μας τάχε πάρει.

»Κι' ὅταν τὸ μεσημέρι κάναμε δεύτερη Ἀνάστασι, [illegible] Καὶ ὅταν ἀκούστηκε τὸ

Χριστὸς Ἀνέστη'

οἱ [illegible] καραβιῶν [illegible]. Φιληθήκαμε καὶ [illegible]

— Χριστὸς Ἀνέστη

— Ἀληθῶς Ἀνέστη

ΜΑΝΟΣ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

ΣΤΟΥΣ Α

Τ[illegible] Σιχάρ. Εδῶ ὁ Ἰησοῦς ὡμίλησε πρὸς τὴν Σαμαρείτιδα

[illegible]ΧΩ [illegible] στὴ ζωή μου πολλὰ ἀπὸ τὰ μέρη ἐκεῖνα, [illegible] τὰ ὁποῖα ἀ[illegible]μεῖ πάντα μὲ λαχτάρα ἡ ἀνθρώπινη φαντασία. Χῶρες τῆς Ὀμορφιᾶς ἢ πατρίδες τῆς Ἱστορίας, καθένα ἀπὸ τὰ μέρη αὐτὰ ἦταν καὶ μιὰ καινούργια χαρὰ γιὰ τὴν ψυχή μου, κι' ἕνας καινούργιος πλουτισμὸς γιὰ τὸ πνεῦμα μου. Κανένα, ὅμως, δὲ μοῦ ἔδωσε τὴ γοητεία καὶ τὴ συγκίνησι ποὺ ἔνοιωσα στοὺς Ἁγίους Τόπους. Ὁ καιρὸς μπορεῖ νὰ κάνῃ ὅλο καὶ πιὸ ἀχνὲς μέσα στὴ μνήμη μου τὶς φωτεινὲς καὶ γλυκύτατες εἰκόνες ποὺ τῆς ἀποτυπώθηκαν, ἐνῷ τὰ βήματά μου ἀκολουθοῦσαν τὰ ἴχνη τῶν βημάτων τοῦ Ἰησοῦ ἀπὸ τὴν αὐστηρὴ Ἱερουσαλὴμ ἕως τὴν εἰρηνικὴ Τιβεριάδα, κι' ἀπὸ τὴν τρυφερὴ Βηθλεὲμ ἴσαμε τὴ δραματικὴ ἔρημο ποὺ φέρνει στὶς ὄχθες τοῦ Ἰορδάνη, ἡ συγκίνησι ὅμως καὶ ἡ γοητεία ποὺ μὲ εἶχαν τότε πλημμυρίσει παραμένουν ἴσαμε σήμερα ἀκέραιες μέσα μου.

Ὅταν πρωτοαντίκρυσα ἀπὸ μακριά, στὸ ὕψος ἑνὸς λόφου ποὺ χρησιμεύει γιὰ βάθρο της, τὴν ἱερὴ πόλι τῆς Χριστιανωσύνης, πρὸς τὴν ὁποία στρέφεται ὁ λογισμὸς ἀναρίθμητων ἀνθρώπων, δὲ γονάτισα μὲ κλάματα εὐτυχίας νὰ προσευχηθῶ — ὅπως οἱ τραχειοὶ πολεμικοὶ Σταυροφόροι. Κι' οὔτε ὅταν βρέθηκα στὰ δυὸ μεγάλα Ἱερὰ — τὸ Σπήλαιο τῆς Βηθλεὲμ καὶ τὸν Πανάγιο Τάφο — σύρθηκα πάνω στ' ἀγνάρια ποὺ εἶχαν ἀφήσει τὰ γόνατα ἑκατομμυρίων προσκυνητῶν γιὰ ν' ἀσπαστῶ, ὅπως ἐκεῖνοι, μὲ κατάνυξι στὴν ψυχὴ καὶ μὲ θάμβος στὰ μάτια τὸ λίκνο καὶ τὴν ἐπιτάφια πλάκα τοῦ Θεανθρώπου. Μπορῶ μάλιστα νὰ πῶ ὅτι στὴ θέα τῶν δύο αὐτῶν Ἱερῶν, ὅπου τὰ κεριὰ καῖνε δίχως ποτὲ νὰ σβήνουν κι' ὅπου οἱ λειτουργίες δὲ σταματοῦν ποτέ, ὅ,τι μοῦ ἦρθε στὸ νοῦ ἦταν τὰ λόγια τοῦ ἀγγέλου στὶς Μυροφόρες Γυναῖκες: «Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζωραῖον; Οὐκ ἔστιν ὧδε...». — καὶ τοῦτο γιατὶ οἱ ἄνθρωποι τἄχουν καταθλίψει κάτω ἀπὸ ὀγκώδη καὶ ἀνέκφραστα χτίρια, στολισμένα μὲ τὸ πιὸ κακὸ γοῦστο.

Ἂν, παρ' ὅλ' αὐτά, ἡ ἐπίσκεψι τῶν Ἁγίων Τόπων μὲ γέμισε συγκίνησι καὶ γοητεία, αὐτὸ ὀφείλεται στὴν ποιητικὴ ὑπόστασι τοῦ Ἰησοῦ, ποὺ δὲν εἶναι ἐντοπισμένη πουθενά, ἀλλὰ ποὺ τὴ νοιώθει κανεὶς διάχυτη, σὰν ἄρωμα καὶ σὰ φῶς μαζί, στὴ γῆ τῆς Παλαιστίνης κι' ἀπὸ τὴν ὁποία εἶναι ὁλόκληρη ἐμποτισμένη.

Πραγματικά: κι' ἂν ἀκόμα δὲν φέρνῃ κανεὶς τὸ Χριστὸ μέσα του πηγαίνοντας στοὺς Ἁγίους Τόπους, εἶναι ἀδύνατο νὰ μὴν τὸν βρῇ ἐκεῖ, νὰ μὴν αἰσθανθῇ στὰ μέρη αὐτά, ὅπου ἔζησε κι' ἐδίδαξε, τὴν ἄυλη, παντοῦ, παρουσία του. Ἡ ἀτμόσφαιρα τῆς Παλαιστίνης εἶναι ἡ ἀτμόσφαιρα τῶν Εὐαγγελίων. Τὰ τοπία της κι' οἱ σκηνὲς τοῦ ὑπαίθρου της εἶναι σὰ μιὰ ἐξαίσια εἰκονογράφησι τῶν σελίδων τους.

Σ[illegible] Ναζαρέτ, τὴ γλυκειὰ ὥρα ποὺ βασιλεύει ὁ ἥλιος ροδίζοντας ἁπαλὰ τοὺς εἰρηνικοὺς ἐλαιολόφους της, μπορεῖτε νὰ δῆτε τὴν Παναγία σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς γυναῖκες μὲ τὸ φαρδὺ μαῦρο χιτῶνα καὶ τὸν μακρὸ μαῦρο πέπλο ποὺ γυρνᾶν ἀπὸ τὴ βρύση μὲ βῆμα ἀργό, μὲ βλέμμα χαμηλωμένο στὸ χῶ-

Ὁ Ναὸς τῆς Ἱερουσαλήμ, ὅθεν ὁ Ἰησοῦς ἐξεδίωξε τοὺς ἐμπόρους.

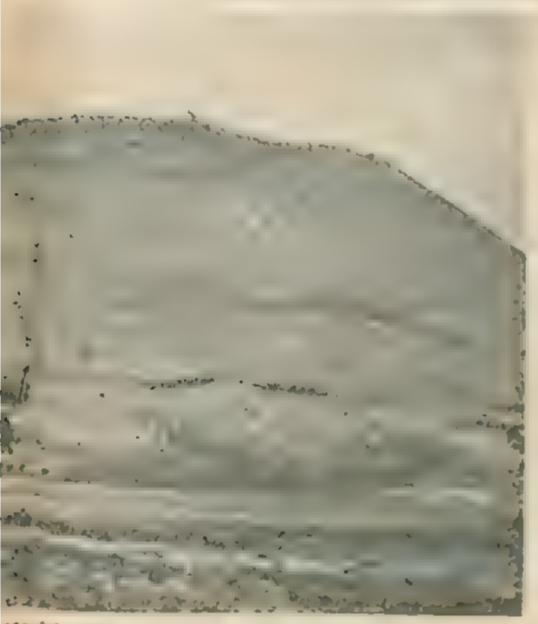

Ἕνας ἀπὸ τοὺς λόφους τῶν Ἱ[illegible]

Αἱ ὄχθαι τοῦ Ἰορδάν[illegible]

…ΥΣ ΤΟΠΟΥΣ

…ρουσαλύμων, ὅπου ἐδίδαξεν ὁ Ἰησοῦς.

…ὁ Ἰωάννης ἐβάπτιζε

Ἡ Πύλη τῆς Ἰερουσαλήμ.

μα καὶ μὲ μιὰ κόκκινη πήλινη στάμνα ὄρθια στὸ κεφάλι τους· στὴ γαλήνια λίμνη τῆς Τιβεριάδος ὑπάρχουν π[illegible] οἱ φτωχοὶ ψαράδες ποὺ ὁ Ἰησοῦς σ[illegible]τρόφευε στὸ νυχτερινό τους ψάρεμ[illegible] ὁ ἄγριος καὶ ρακένδυτος βεδουῖνος μὲ τὸ σκελετωμένο κορμί, τὸ μελαψὸ πρόσωπο, τὰ κατάμαυρα γένεια καὶ τὴν ἔκφρασι τῆς κατάρας στὰ λαμπερὰ σὰν τὸ κάρβουνο μάτια του, ποὺ τὸν εἶδα κατάμονο κι' ἀκίνητο μέσα στὴν ἔρημο, ὅταν τὴ διέσχιζα πηγαίνοντας στὸν Ἰορδάνη, ἦταν ἴδιος ὁ Ἰωάννης ὁ Βαπτιστὴς τῶν βυζαντινῶν τοιχογραφιῶν· τὸ πηγάδι ἀπ' ὅπου ἡ Σαμαρεῖτις ἄντλησε νερὸ γιὰ τὸν διψασμένο Ἰησοῦ ξεδίψασε καὶ μένα, ὕστερα ἀπὸ χίλια ἐννιακόσια χρόνια· τοὺς Φαρισαίους τοὺς εἶδα στὴν Ἰερουσαλήμ: μόνο ὅτι δὲν εἶχαν πιὰ τὴν ἀρχαία τους οἴησι ἀλλὰ θρηνοῦσαν μπρὸς στὰ ἐρείπια τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομῶντος τὴ χαμένη δόξα τοῦ Ἰσραήλ· εἶδα πάνω στὶς καμῆλες τους τοὺς Μάγους, ἀδιάφορο ἂν ἀντὶ σμύρνα καὶ λίβανο μετέφεραν τενεκέδες βενζίνας, ἀφοῦ εἶχαν τὴν ἴδια ἀμφίεσι καὶ τὴν ἴδια μεγαλοπρέπεια· εἶδα, ἀκόμα, τὸν ἀγαθὸ Ἰωσὴφ νὰ γυρίζῃ ἀπὸ τ' ἀμπέλι του στὴ Ναζαρέτ: τὰ πόδια του κρέμουνταν κάτω ἀπὸ τὰ γόνατα τοῦ τεφροῦ γαϊδουριοῦ του (τοῦ ἴδιου τῆς φυγῆς στὴν Αἴγυπτο)· εἶδα, τέλος, τοὺς βοσκοὺς τῆς Βηθλεέμ: βοσκοῦσαν τὰ πρόβατά τους μέσα στὸν ἐλαιῶνα...

Ὅσο γιὰ τὸν Ραβῖ μὲ τὸν μακρὺ ἄσπρο χιτῶνα, τοὺς ξανθοὺς βοστρύχους, τὸ ἀραιὸ ξανθὸ γένι καὶ τὰ γαλανὰ μάτια τῆς καλωσύνης, τοῦ ρεμβασμοῦ καὶ τῆς ἀγάπης, ὅλα μοῦ μιλοῦσαν γι' αὐτόν, ὅλα θύμιζαν αὐτόν, ὅλα ἔπαιρναν ἀξία καὶ μετουσιώνονταν χάρις σ' αὐτόν...

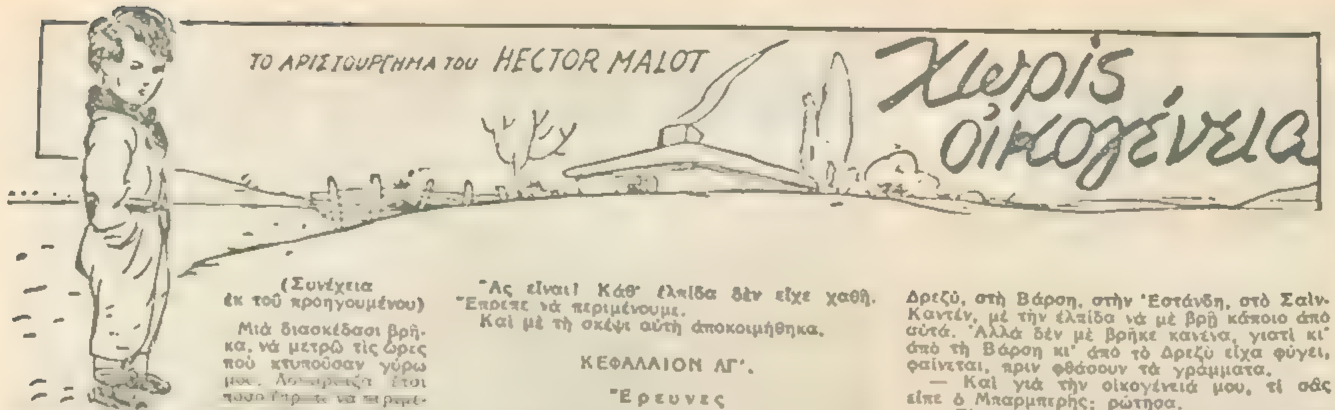
Ἂν τὰ μακρινὰ ὄρη τοῦ Μωὰβ φαίνονταν τόσο ὡραῖα μέσα στὴ μαβιὰν ἄχνα τοῦ δειλινοῦ, ἦταν γιατὶ τόσες φορὲς εἶχε ἀναπαύσει πάνω σ' αὐτὰ τὸ βλέμμα του· ἂν οἱ λόφοι τῆς Ναζαρὲτ ἦταν τόσο γλυκειοί, ἦταν γιατὶ εἶχε παίξει σ' αὐτούς, ὅταν ἦταν ἀκόμα ἕνα ἀφρόντιδο, ξανθὸ παιδάκι, ἀνίδεο τῶν πεπρωμένων του· ἂν τὰ στάχυα τῶν χωραφιῶν τῆς Καπερναοὺμ μοῦ δῶσαν τόση συγκίνησι, ἦταν γιατὶ τἄχε κάποτε χαϊδέψει τὸ χέρι του καθὼς περνοῦσε ἀνάμεσά τους στοὺς μοναχικοὺς περιπάτους του. Κι' ἂν στὴν Παλαιστίνη, ὅσο πουθενὰ [illegible] σφαιρα ἦταν τόσο [illegible] νη τόσο φωτεινὴ [illegible] ἀπερίγραπτη νλι[illegible] [illegible] σκαιρο χαιό[illegible] μα αἰωνιότητος ποὺ ὕψωνε τὴν ψυχὴ καὶ τὴ γέμιζε ἀπὸ μιὰ χαρὰ σοβαρὴ καὶ ἐπίσημη, ἦταν χάρις στὴ μαγεία τῶν λόγων τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης ποὺ τὰ χείλια του εἶχαν προφέρει, πρῶτα αὐτὰ σ' ὅλη τὴ γῆ...

Ἡ ἐντύπωσι αὐτὴ τῆς ζωντανῆς, παντοῦ, παρουσίας τοῦ Ἰησοῦ ἦταν τόσο ἔντονη, τόσο ὑποβλητικὴ ποὺ ἐξουδετέρωνε τὸ Δρᾶμα τοῦ Γολγοθᾶ καὶ τὰ χίλια ἐννιακόσια χρόνια ποὺ εἶχαν διαρρεύσει ἀπὸ τότε. Μ' ἔκανε ν' ἀφήσω τὴν Παλαιστίνη μὲ τὴ γοητεία καὶ τὴ συγκίνησι ὅτι εἶχα ἐπισκεφθῆ τὸν ἴδιο τὸν Ἰησοῦ στὸ ἁπλὸ καὶ φωτεινὸ σπίτι του, ὅτι μὲ εἶχε δεχτῆ μὲ καλωσύνη στὴν αὐλή του, ὅτι εἶχε καθίσει πλάϊ μου κάτω ἀπὸ μιὰ κληματαριὰ κι' ὅτι Αὐτὸς ποὺ εἶχε κηρύξει γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καὶ γιὰ ὅλους τοὺς αἰῶνες εἶχε μιλήσει λίγη ὥρα, ἀργὰ καὶ σιγανά, μόνο γιὰ μένα...

Κώστας Οὐράνης

Τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ Παναγίου Τάφου. Ἐδῶ ἐτοποθετήθη ὁ Ἰησοῦς μετὰ τὴν ἀποκαθήλωσιν.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Μιὰ διασκέδασι βρῆκα, νὰ μετρῶ τὶς ὧρες ποὺ κτυποῦσαν γύρω μου. Λογάριαζα ἔτσι πόσο ἀκόμη εἶχα νὰ περιμένω ἀκόμη, γιὰ νὰ μπορέσω νὰ ξανοιστάρω δεν [illegible] ἀπὸ την ἀγάπη τοῦ Ματτία κι ἦταν, ἀλήθεια, παρηγοριά νὰ συλλογίζομαι πὼς σὲ λίγο θὰ ξαναέβλεπα τὰ τόσο γλυκά, ἀγαθὰ καὶ χαρούμενα μάτια του!

Λίγο πρὶν κτυπήσουν οἱ ἑπτὰ ἄκουσα ἕνα φαιδρὸ γαύγισμα. Κι' ἀμέσως εἶδα ἕνα ἄσπρο σῶμα νὰ τρέχη πρὸς ἐμέ. Ἦταν ὁ Καπής που πήδησε στα γόνατά μου κι' ἄρχισε νὰ μοῦ γλείφη τὰ χέρια. Τὸν ἔσφιξα στην ἀγκαλιά μου καὶ τὸν φίλησα στη μύτη.

Σὲ λίγο φάνηκε κι' ὁ Ματτίας.

Λοιπόν, μου φώναξε μόλις μὲ εἶδε ἀπὸ μακρυά, τι νέα;

'Ο Μπαρμπερὴς πέθανε!

Ἄρχισε νὰ τρέχη, γιὰ νὰ φθάση πιὸ γρήγορα κοντά μου. Τοῦ διηγήθηκα τότε ὅσο μποροῦσα πιὸ σύντομα, τι εἶχα κάμει και τι εἶχα μάθει.

Ἔδειξε μιὰ λύπη, που μοῦ ἔκαμε πολὺ καλό, γιατί τότε κατάλαβα πὼς ἂν φοβότανε τὴν οἰκογένειά μου για τον ἑαυτό του, αὐτὸ δὲν τὸν ἐμπόδιζε νὰ θέλη μὲ τὴν καρδιά του νὰ ξαναβρῶ ἐγὼ τοὺς γονεῖς μου.

Μὲ καλά, στοργικὰ λόγια προσπάθησε νὰ με παρηγορήση και προ πάντων νὰ με πείση πως δεν ἔπρεπε ν' ἀπελπισθῶ.

— Ἀφοῦ οἱ γονεῖς σου βρῆκαν τὸ Μπαρμπερῆ, μοῦ ἔλεγε, ἅμα περάση λίγος καιρὸς καὶ δὲν λάβουν ἀπ' αὐτὸν καμμιὰ εἴδησι, θ' ἀνησυχήσουν, θὰ θελήσουν νὰ μάθουν τί ἀπέγινε καί, φυσικά, θὰ ἔλθουν ἢ θὰ στείλουν ἄνθρωπο στὸ ξενοδοχεῖο «Καντάλ». Ἂς περάσουν λοιπὸν νὰ μείνουμε ἐκεῖ. Μιὰ ἀναβολή της [illegible] γιά λίγες ἡμέρες· τίποτ' ἄλλο!

Τὸ ἴδιο μοῦ εἶχε εἰπῆ κι' ἡ γρηὰ ἐκείνη μὲ τὸ τρεμουλιαστό κεφάλι. Ἀλλ' ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Ματτία τὰ λόγια αὐτὰ μοῦ φάνηκαν πολὺ πειστικά. Πραγματικῶς, δὲν ἦταν παρὰ μιὰ ἀναβολή. Τί ἀνόητος που ἤμουν νὰ λυπηθῶ καὶ ν' ἀπελπισθῶ σὰν νὰ χάθηκε ὁ κόσμος! Τότε συνῆλθα λιγάκι καὶ θυμήθηκα νὰ διηγηθῶ στὸ Ματτία ὅσα εἶχα μάθει καὶ γιὰ τὸν Γαροφόλη.

— Ἀκόμα τρεῖς μῆνες!; ἐφώναξε. Τρεῖς μῆνες!; Ζήτω...

Κι' ἄρχισε νὰ χοροπηδᾶ στη μέση τοῦ δρόμου, τραγουδώντας.

Ἔπειτα σταμάτησε ἄξαφνα καὶ μοῦ εἶπε:

Τι διαφορὰ ἀπὸ τη μιὰ οἰκογένεια στὴν ἄλλη! Ἐσὺ ἔκλαιγες ποὺ δὲ βρῆκες τὴ δική σου, κι' ἐγὼ τραγουδῶ γιατὶ χάθηκε ἡ δική μου!

— Μὰ ἕνας θεῖος δὲν εἶναι οἰκογένεια, ἐννοῶ θεῖος σὰν τὸ Γαροφόλη. Θὰ τραγουδοῦσες ἂν ἔχανες ἄξαφνα τὴν ἀδελφή σου τη Χρηστίνα;

— Ἄχ, μὴ τὸ λές!...

— Βλέπεις λοιπόν;

Ἀπὸ τις προηγούμενες φθάσαμε στη διόδο Ἀουστερλιτς, καί, ἐπειδὴ τα μάτια μου δὲν ἦταν πιὰ τυφλωμένα ἀπὸ τη συγκίνησι, μπόρεσα νὰ ἰδῶ τι ὡραῖος ποὺ εἶναι ὁ Σηκουάνας τη βραδιά, ὅταν φωτίζεται ἀπὸ τὸ φεγγάρι, ποὺ ρίχνει ἀσημένιες πούλιες ἐδῶ κι' ἐκεῖ στὰ νερά του καὶ τὰ κάνει νὰ λάμπουν σὰν ἕνας ἀπέραντος κινητὸς καθρέφτης.

Ἂν τὸ [illegible] [illegible] ἦταν τίμιο, δὲν ἦταν ὅμως [illegible], κι' ὅταν βρεθήκαμε σὲ μιὰ καμαρούλα, ψηλά στο ταβάνι, τόσο μικρή, που ὁ ἕνας μας ἦταν ὑποχρεωμένος νὰ κάθεται στὸ κρεββάτι ὅταν ὁ ἄλλος ἤθελε νὰ σταθῆ ὄρθιος συλλογίστηκα, χωρὶς νὰ θέλω, ὅτι δὲν θὰ κοιμώμουν σὲ τέτοια κρεββατοκάμαρα, ἂν εἶχα βρῆ ἀπόψε τοὺς γονεῖς μου!..

Μ' ἕν' ἀλειμμαζοκέρι, ποὺ περισσότερο ἐκάπνιζε παρὰ ἐφώτιζε, φάγαμε λίγο ψωμὶ καὶ λίγο τυρί. Καὶ πάλι συλλογίσθηκα ὅτι στὸ σπίτι τῶν γονέων μου, ἂν τοὺς ηὕρισκα ἀπόψε, κάτι καλύτερο θὰ εἶχα νὰ προσφέρω στὸ Ματτία.

Ἂς εἶναι! Κάθ' ἐλπίδα δὲν εἶχε χαθῆ. Ἔπρεπε νὰ περιμένουμε.

Καὶ μὲ τὴ σκέψι αὐτὴ ἀποκοιμήθηκα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΓ'.

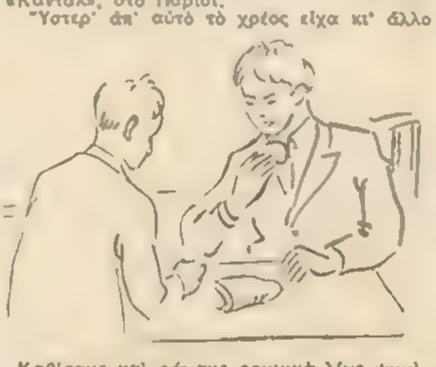
Ἔρευνες

Τὸ πρωΐ κάθησα πρῶτα-πρῶτα νὰ γράψω τῆς μάνας-Μπαρμπερίνας καὶ νὰ τῆς πῶ ὅσα εἶχα μάθει.

Δὲν ἦταν εὔκολη δουλειά. Γιατὶ πῶς μποροῦσα νὰ τῆς γράψω ξερὰ-ξερὰ πὼς πέθανε ὁ ἄντρας της; Τὸν ἀγαποῦσε αὐτὴ τὸ Γερόλυμό της, εἶχε ζήσει μαζί του πολλὰ χρόνια καὶ θὰ λυπότανε ἂν ἔβλεπε πὼς δὲν συμμερίζομαι τὴ λύπη της ἐγώ, ποὺ μὲ εἶχε σὰν παιδί της.

Τέλος πάντων, μ' ἕνα σωρὸ διαβεβαιώσεις ἀγάπης, κατάφερα κουτσὰ-στραβὰ νὰ τελειώσω τὸ γράμμα μου. Ἐννοεῖται πὼς δὲν ξέχασα νὰ τῆς γράψω γιὰ την ἀπογοήτευσί μου καὶ τη χαρά για την ωρα ἐλπίδα μου. Νομίζω μάλιστα πως γι' αὐτὸ τῆς ἔγραψα τὰ περισσότερα. Κι' ἂν τύχη καὶ τῆς ἔγραφε ἡ οἰκογένειά μου γιὰ νὰ μάθη γιὰ τὸν Μπαρμπερῆ, τὴν παρακαλοῦσα νὰ μὲ εἰδοποιήση ἀμέσως καὶ πρὸ πάντων νὰ μοῦ γράψη τὴ διεύθυνσι ποὺ θὰ τῆς ἔδιναν καὶ νὰ μοῦ στείλη τὸ γράμμα της στὸ ξενοδοχεῖο «Καντάλ», στὸ Παρίσι.

Ὕστερ' ἀπ' αὐτὸ τὸ χρέος εἶχα κι' ἄλλο νὰ κάμω: νὰ πάω νὰ ἰδῶ τὸν πατέρα τῆς Λίζας.

Καθίσαμε καὶ φάγαμε φτωχικὰ λίγο ψωμὶ καὶ τυρί.

'Ο Ματτίας, ποὺ δὲν εἶχε ἰδῆ ποτέ του φυλακή, θέλησε νὰ μὲ συνοδεύση.

Ἐπειδὴ τώρα ἤξερα μὲ τί τρόπο μπαίνουν στη φυλακὴ τοῦ Κλισύ, δὲν περιμέναμε πολὺ ἀπέξω ἀπ' τὴ μεγάλη της πόρτα, ὅπως τότε που πρωτοπῆγα.

Μᾶς ἔμπασαν στὸ ἐντευκτήριο καὶ σὲ λίγο ὁ πατέρας ἦλθε. Ἀπὸ τὴν πόρτα ἀκόμα μοῦ ἄνοιξε τὴν ἀγκαλιά του.

Καλῶς τὸ παιδί μου, ἐφώναξε, τὸν καλό μου τὸ Ρεμῆ!...

Τοῦ εἶπα ἀμέσως γιὰ τὴ Λίζα καὶ γιὰ τὸν Ἀλέξη. Ἔπειτα, καθὼς ἑτοιμαζόμουνα νὰ τοῦ ἐξηγήσω γιατὶ δὲν κατάφερα νὰ πάω στὴ Στεφανία, μὲ διέκοψε γιὰ νὰ μ' ἐρωτήση

Κι' οἱ γονεῖς σου;

— Ἄ! ξέρετε λοιπόν.

Μοῦ διηγήθηκε τότε ὅτι ὁ Μπαρμπερὴς εἶχε πάει νὰ τὸν ρωτήση τί ἔγινα. Μόλις ἔφθασε στὸ Παρίσι, ὁ ψυχοπατέρας μου πῆγε στοῦ Γαροφόλη, ἀλλὰ δὲν τὸν βρῆκε. Ἀναγκάσθηκε τότε νὰ τὸν ζητήση μακρύτερα, στὴν ἐπαρχιακὴ πόλι, ὅπου ἦταν φυλακισμένος' κι' ἐκεῖ ὁ Γαροφόλης τοῦ εἶπε ὅτι, μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Βιτάλη, μὲ εἶχε πάρει κάποιος Ἀκκέν, κηπουρός. Ἔτσι ὁ Μπαρμπερὴς γύρισε στὸ Παρίσι, στὴ Γλασιέρα, κι' ἐκεῖ ἔμαθε ὅτι ὁ Ἀκκὲν ἦταν φυλακισμένος στὸ Κλισύ. Πῆγε στὴ φυλακὴ κι' ὁ πατέρας τοῦ εἶπε πὼς γύριζα ὁλοένα τὴ Γαλλία καὶ πὼς ἂν δὲν ἤξερε ποῦ ἀκριβῶς βρισκόμουν ἐκείνη τὴ στιγμή, ἤξερε ὅμως ὅτι κάποτε θὰ περνοῦσα ἀπὸ τὰ μέρη ὅπου ἦταν τὰ παιδιά του. Ὁ Μπαρμπερὴς τότε μοῦ ἔστειλε γράμματα στὸ Δρεζύ, στὴ Βάρση, στὴν Ἐστάνδη, στὸ Σαὶν-Καντέν, μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ μὲ βρῆ κάποιο ἀπὸ αὐτά. Ἀλλὰ δὲν μὲ βρῆκε κανένα, γιατὶ κι' ἀπὸ τὴ Βάρση κι' ἀπὸ τὸ Δρεζὺ εἶχα φύγει, φαίνεται, πρὶν φθάσουν τὰ γράμματα.

— Καὶ γιὰ τὴν οἰκογένειά μου, τί σᾶς εἶπε ὁ Μπαρμπερής; ρώτησα.

— Τίποτα, πολὺ λίγα πράγματα. Οἱ γονεῖς σου, λέει, ἔμαθαν ἀπὸ τὸν ἀστυνόμο τῆς συνοικίας τῶν Ἀπομάχων ὅτι τὸ παιδὶ που βρέθηκε κάποτε ἀπαρατημένο στὴ λεωφόρο Μπρετέιγ, τὸ πῆρε νὰ τὸ μεγαλώση ἕνας κτίστης ἀπὸ τὸ Σιαβανό, ὁ Μπαρμπερής. Πῆγαν στὸ χωριό του νὰ σὲ πάρουν, δὲν σὲ βρῆκαν καὶ τὸν παρακαλεσαν νὰ τοὺς βοηθήση στὶς ἔρευνες που ἔκαναν γιὰ νὰ σὲ βροῦν.

— Δὲν σᾶς εἶπε τὄνομά τους; Οὔτε τὸν τόπο τους;

— Ὅταν τὸν ρώτησα γι' αὐτά, μοῦ ἀποκρίθηκε πὼς θὰ μοῦ ἔλεγε ἀργότερα. Δὲν ἐπέμεινα, γιατί κατάλαβα πως κρατοῦσε μυστικὸ τὄνομα τῶν γονέων σου, ἀπὸ φόβο μήπως λιγοστέψη ἡ ἀμοιβὴ ποὺ περίμενε ἀπ' αὐτούς. Γιατὶ ἀφοῦ κι' ἐγὼ στάθηκα λίγο πατέρας σου, ὁ Μπαρμπερὴς φαντάσθηκε πὼς θὰ ζητοῦσα νὰ πληρωθῶ. Τὸν ἄφησα λοιπὸν μὲ τὴν ἰδέα του κι' ἀπὸ τότε δὲν τὸν ξαναεῖδα. Δὲν τὤξερα πὼς πέθανε... Ὥστε σὺ τώρα ξέρεις πως ἔχεις γονεῖς που σὲ γυρεύουν, αλλα ἐξ αἰτίας ἐκείνου τοῦ τσιφούτη, δὲν ξέρεις οὔτε ποιοὶ εἶναι, οὔτε ποῦ μένουνε.

Τοῦ ἐξήγησα τότε ποιὰ ἐλπίδα εἶχα ἀκόμη κι' ὁ πατέρας μοῦ τὴν ἐστήριξε, λέγοντας:

— Ναί, ναί, καλὰ σκέφθηκες. Ἀφοῦ οἱ γονεῖς σου μπόρεσαν ν' ἀνακαλύψουν τὸν Μπαρμπερῆ στὸ Σιαβανό, ἀφοῦ ὁ Μπαρμπερὴς μπόρεσε ν' ἀνακαλύψη τον Γαροφόλη καὶ μένα, θὰ σὲ βροῦν καὶ σένα στὸ ξενοδοχεῖο «Καντάλ». Μεῖνε λοιπὸν ἐκεῖ.

Τα λόγια αὐτὰ μοῦ ξανάδωσαν ὅλη μου τὴν εὐθυμία. Κι' ἀρχίσαμε πάλι νὰ μιλοῦμε γιὰ τὴ Λίζα, γιὰ τὸν Ἀλέξη καὶ γιὰ τὴν περιπέτειά μου στὸ ἀνθρακωρυχεῖο.

— Τί φοβερὸ ἐπάγγελμα! εἶπε ὁ πατέρας, ἀφοῦ τελείωσα τὴ διήγησί μου. Καὶ τὸ κάνει τώρα ὁ καϋμένος μου ὁ Ἀλέξης! Ἄ, πόσο πιὸ εὐτυχισμένος θἄταν νὰ καλλιεργῆ βιολέττες!

— Καὶ αὐτὸς θὰ ξανάλθη!...

— 'Ο Θεὸς κι' ὁ λόγος σου, Ρεμῆ μου!

— Μοῦ ἦλθε τότε νὰ τοῦ πῶ ὅτι οἱ γονεῖς μου θὰ τὸν ἔβγαζαν γρήγορ' ἀπὸ τὴ φυλακή. Συλλογίσθηκα ὅμως ὅτι δὲν ταιριάζει νὰ καυχιέται κανεὶς ἀπὸ πρὶν γιὰ τὸ καλὸ που σκοπεύει νὰ κάμη κι' ἀρκέσθηκα νὰ τὸν βεβαιώσω πως σὲ λίγο θἄταν ἐλεύθερος καὶ τριγυρισμένος ἀπ' ὅλα του τὰ παιδιά.

— Ὡς που νἄρθη ἡ εὐτυχισμένη αὐτὴ ἡμέρα, μοῦ εἶπε ὁ Ματτίας, ἅμα βρεθήκαμε στὸ δρόμο οἱ δυό μας, ἡ γνώμη μου εἶναι πως δὲν πρέπει νὰ χάνωμε τὸν καιρό μας χωρὶς νὰ κερδίζουμε λεπτά.

— Ἂν ξοδεύαμε λιγώτερο καιρὸ γιὰ νὰ κερδίζουμε λεπτά, ὅταν ταξιδεύαμε ἀπὸ τὸ Σιαβανὸ στὸ Δρεζύ, κι' ἀπὸ τὸ Δρεζὺ στὸ Παρίσι, θὰ φθάναμε νωρίτερα ἐδῶ καὶ θὰ προφθάναμε ἴσως ζωντανὸ τὸ Μπαρμπερῆ.

Αὐτὸ εἶναι ἀλήθεια, ἀναγνωρίζω πὼς ἔκαμα ἄσχημα νὰ σὲ χασομερήσω, λυποῦμαι, κι' εἶναι περιττὸ νὰ μὲ μαλώσης καὶ σύ.

— Ὄχι, δὲν σὲ μαλώνω, Ματτιάκο μου! Ἀναγνωρίζω κι' ἐγὼ πὼς χωρὶς ἐσένα δὲν θὰ μποροῦσα ποτὲ νὰ χαρίσω τῆς Λίζας τὴν κούκλα, καὶ χωρὶς ἐσένα θὰ βρισκόμαστε τώρα στους δρόμους τοῦ Παρισιοῦ, χωρὶς πεντάρα στὴν τσέπη!

— Ἀφοῦ εἶχα δίκηο λοιπόν, ἂς ἐξακολουθήσουμε τὴν ἴδια δουλειά. Ἔπειτα τί καλύτερο ἔχουμε νὰ κάνουμε τώρα, παρὰ νὰ παίζουμε καὶ νὰ τραγουδοῦμε. Τοὺς περιπατοὺς ἂς τοὺς ἀφήσουμε ὅταν θἄχης τ' ἀμάξι σου, τότε θα εἶναι πιὸ ἀναπαυτικοί... Στὸ Παρίσι [illegible] σα στο σπίτι μου καὶ ξέρω ὅλα τα καλὰ μέρη.

Ἀλλάζοντας τα «καλὰ μέρη» - δημόσιες πλατεῖες, καφενεῖα, ζυθοπωλεῖα — ὁ Ματτίας τὰ ξερε τόσο καλά, ὥστε ὡς τὸ βράδυ μαζέψαμε δεκατέσσερα φράγκα.

(Ἀκολουθεῖ)

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΚΟΚΚΙΝΟΥ ΑΥΓΟΥ

Ὑπῆρχε τὴν ἐποχὴ τοῦ Αἰσώπου μιὰ ὄρνιθα ποὺ ἐγεννοῦσε κάθε ἡμέραν ἕνα χρυσὸ αὐγό. Ἡ γυναῖκα ποὺ εἶχε τὴν χρυσοτόκον ὄρνιθα ἐσκέφθη νὰ τῆς ρίχνη πιὸ πολὺ φαγητὸ γιὰ νὰ κάνη περισσότερα. Αὐτὴ ὅμως ἐπάχυνε καὶ ἔπαυσε νὰ γεννᾷ. Ἡ ἀπληστία ἐτιμωρήθη.

Τὸ Πάσχα ξοδεύονται δεκάδες ἑκατομμυρίων αὐγά. Βάφονται κόκκινα τὴν Μεγάλη Πέμπτη ἢ τὸ Μεγάλο Σαββάτο. Μπορεῖ νὰ τὰ εἰπῇ κανεὶς «τὰ χρυσᾶ αὐγὰ τοῦ Αἰσώπου», γιατὶ ἐξασφαλίζουν χίλια πράγματα εἰς τοὺς κατοίκους τῶν χωριῶν μας: Καὶ τὰ ρουχάκια τῶν παιδιῶν καὶ τὰ παπούτσια καὶ τὰ βιβλία ἀγοράζονται ἀπὸ τὰ χρήματα τῶν αὐγῶν. Περνοῦν τὸ Πάσχα των πολλοὶ πτωχοὶ ἄνθρωποι πωλοῦντες τὰ αὐγὰ καὶ ἀγοράζοντας ἄλλα πασχαλινὰ πράγματα.

Καὶ ὅπως κατὰ τὴν μυθολογικὴν ἐποχὴν ποὺ ἔζησεν ὁ Αἴσωπος αἱ ὄρνιθες καὶ τὰ αὐγὰ ἦσαν εἰς τὰ χέρια τῶν γυναικῶν, ἔτσι καὶ σήμερα. Ἀνήκει εἰς τὴν γυναικείαν οἰκιακὴν οἰκονομίαν ἡ περιποίησίς των καὶ τὸ ἔσοδον.

Εἰς τὰ μικρὰ χωριὰ τὸ χρῆμα εἶναι λίγο. Τὸ ἔχουν συνήθως οἱ ἄνδρες. Ἡ γυναῖκα πηγαίνει στὸ μαγαζάκι τοῦ χωριοῦ μὲ ἕνα καλαθάκι αὐγά.

— Θέλω μισὴ ὀκᾶ ρύζι καὶ μιὰ κουβαρίστρα κλωστή.

Ὁ ἔμπορος ζυγίζει τὸ ρύζι, κατεβάζει τὴν κουβαρίστρα καὶ παίρνει ἀντὶ χρήματος τὰ αὐγά.

Περνοῦν καὶ οἱ πλανόδιοι ἔμποροι ποὺ λέγονται γυρολόγοι, ἀπὸ χωριὸ σὲ χωριό. Ἔχουν τὸ ἄλογο ἢ τὸ μουλάρι τους, ἢ τὸ γαϊδοῦρι φορτωμένο μὲ κάθε εἴδους πραγμάτειες· γι' αὐτὸ λέγονται καὶ πραγματευτάδες. Καὶ εἶναι καὶ τὸ τραγοῦδι:

«πραματευτὴς ἐπέρασε
στὸν μαῦρο καβαλλάρης».

Μαῦρος εἶναι τὸ μαῦρο ἄλογο, ντορῆς τὸ κοκκινωπό, ψαρῆς τὸ γκρίζο, μπλάνκο τὸ ξανθωπό. Τὰ δὲ μαῦρα γαϊδούρια λέγονται καράδες. Τοὺς ἔχουν δώσει ταπεινότερον τίτλο. Περνᾷ λοιπὸν ὁ πραγματευτὴς καὶ σταματᾷ στὴν πλατεῖα τοῦ χωριοῦ. Ἔχει πανικά, σαπούνι, μπογιές, κλωστές, βελόνες, παπουτσάκια, γιὰ τὰ παιδιά, καλτσάκια, ζαχαρωτά. Σὲ λίγο τὸ ἐμπόρευμα ἀδειάζει. Ἀλλὰ ὁ καϋμένος ὁ ντορῆς ἢ ὁ καρᾶς δὲν ξεφορτώνεται. Εἶδος ἔφερε στὸ χωριό, εἶδος θὰ πάρη.

Ἔδωσαν στὸν πραματευτὴ τυρί, βούτυρο, μαλλιά, κυρίως ὅμως αὐγά. Χρῆμα λίγο ἐκυκλοφόρησε. Ἀντικατεστάθη ἀπὸ τὸ αὐγό.

Ἀπὸ χιλιάδων χρόνων τὸ ἐμπόριον ἐγίνετο μὲ ἀνταλλαγή, καὶ εἰς τὰ χωριὰ ἐξακολουθεῖ τὸ ἴδιο σύστημα μέχρι σήμερον. Ἦτο πλανόδιον τὸ ἐμπόριον, καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι μέχρι σήμερον πλανόδιον τὸ ἐμπόριον εἰς τὰ χωριά. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς συνοικίας τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Πειραιῶς καὶ στὰς ἄλλας πόλεις γυρίζουν οἱ πλανόδιοι ἔμποροι, καὶ φωνάζουν: «Ὁ ἐμποράαας!». Εἶναι ὁ κινούμενος, ὁ ἐν πορείᾳ εὑρισκόμενος, ὁ πορευόμενος. Καὶ γυρολόγος, ὁ γυρίζων. Εἰς τὴν Δυτικὴν Μακεδονία λέγονται κατσᾶνοι. Καὶ πάλιν ἡ λέξις σημαίνει αὐτοὺς ποὺ γυρίζουν. Τοὺς πλανοδίους πραγματευτάς. Μαζεύονται ἔτσι τὰ αὐγὰ ἀπὸ τοὺς γυρολόγους ἢ τοὺς ἐμποράκους τοῦ χωριοῦ καὶ τοποθετοῦνται σὲ κάσσες τοῦ πετρελαίου μέσα σὲ ἄχυρα. Ἔρχονται ὕστερα εἰδικοὶ ἔμποροι ἀπὸ τὶς μεγάλες πολιτεῖες καὶ τὰ συγκεντρώνουν. Τὰ ἀγοράζουν καὶ τὰ στέλλουν στὴν Θεσσαλονίκη, στὰς Ἀθήνας, στὸν Πειραιᾶ, ἢ στὰς ἐπαρχιακὰς πόλεις. Μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν γίνεται συνήθως τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ συγκέντρωσις τῶν αὐγῶν.

Ἐκυκλοφόρησαν ἀντὶ νομίσματος εἰς τὰ χωριά. Τὰ ἐμάζευσεν ὁ γυρολόγος ἢ ὁ ἐμποράκος τοῦ χωριοῦ. Ἦλθε κατόπιν ὁ ἀγοραστὴς χονδρικῆς ἀγορᾶς καὶ τὰ συνεκέντρωσε. Αὐτὸς εἶναι ἕνα εἶδος μεσίτου. Στέλλει τὸ ἐμπόρευμά του συσκευασμένον εἰς εἰδικὰς κάσσας. Εἰς τὰς Ἀθήνας, εἰς τὸν Πειραιᾶ ἢ τὴν Θεσσαλονίκη εἶναι μεγάλα αὐγοπωλεῖα καὶ ὀρνιθοπωλεῖα ποὺ ἀγοράζουν κατὰ ἑκατοντάδας χιλιάδων τὰ αὐγά. Ἔρχονται κατόπιν οἱ συνοικιακοὶ παντοπῶλαι καὶ ἀγοράζουν ἀπὸ τὰ αὐγοπωλεῖα ὅσα χρειάζονται. Ἔτσι τὸ αὐγὸ ποὺ συνεκεντρώθη ἀπὸ τὸν μικρέμπορο τοῦ χωριοῦ, καταλήγει πάλιν εἰς τὸν μικρέμπορο τῆς πόλεως. Τὰ τελευταῖα ὅμως χρόνια ἔχουν γίνει καὶ εἰδικὰ ὀρνιθοτροφεῖα ἔξω ἀπὸ τὰς Ἀθήνας, ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ, ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκη καὶ εἰς ἄλλας πόλεις.

Βγάζουν δεκάδες χιλιάδων ἢ καὶ ἑκατοντάδες χιλιάδων αὐγὰ τὰ ὀρνιθοτροφεῖα καὶ ἄπειρα πουλερικά. Τὰ δίδουν ἀπ' εὐθείας εἰς τὰ μεγάλα παντοπωλεῖα ἢ εἰς τὰ εἰδικὰ αὐγοπωλεῖα. Σφραγίζονται αὐτὰ τὰ αὐγὰ ἀπὸ τὰ ἀστυνομικὰ ὄργανα, τὰ ἀπεσπασμένα εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἀγορανομίας, μὲ μίαν σφραγῖδα ποὺ σημειώνει τὴν ἡμερομηνία. Γίνεται ἔτσι καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ ὀρνιθοτροφία καὶ ἡ παραγωγὴ αὐγῶν συστηματικώτερα, ὅπως ἔχει γίνει εἰς τὴν Τουρκία, τὴν Βουλγαρία, τὴν Ρουμανία, τὴν Σερβία. Αὐταὶ αἱ χῶραι στηρίζουν ἕνα μέρος τοῦ πλούτου των καὶ εἰς τὰ αὐγὰ καὶ εἰς τὰ πουλερικά, καὶ κάνουν καὶ μεγάλην ἐξαγωγή. Ἡ Ἑλλάς, ὅταν ὑπάρχη ἔλλειψις, εἰσάγει πουλερικὰ καὶ αὐγὰ ἀπὸ τὰς χώρας αὐτὰς ἢ ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο. Διαρκῶς ὅμως αὐξάνει ἡ ἰδική μας παραγωγή, καὶ θὰ ἔλθη ἡ μέρα ποὺ θὰ ἐπαρκοῦμε ἀπολύτως.

Μία καλὴ ντόπια ὄρνιθα μπορεῖ νὰ γεννήση ὡς ἑκατὸν πενῆντα ἢ ἑκατὸν ὀγδόντα αὐγὰ τὸν χρόνο. Αἱ εὐρωπαϊκαὶ γεννοῦν περισσότερα, καὶ ἔχουν φέρει εἰς τὴν Ἑλλάδα διάφορα εἴδη ἀπὸ τὴν Εὐρώπη. Αἱ ὄρνιθες τῆς Αἰγύπτου γεννοῦν ἀκόμη περισσότερα. Ἀλλὰ εἶναι μικρά. Ἡ ἑλληνικὴ ὄρνιθα γεννᾷ αὐγὰ ἐξαιρετικῶς μεγάλα. Ἡ ἀνάπτυξις τῆς ὀρνιθοτροφίας εἰς τὴν Ἑλλάδα προσέκοψε καὶ εἰς ἕνα ἐμπόδιον. Εἶναι ὁ ὀρνιθοκλέπτης ἢ κλεφτοκοτᾶς. Ἄδειαζε τὰ κοτέτσια καὶ δὲν ἄφινε οὔτε φτερά. Ἂν ἔλειπαν οἱ ὀρνιθοκλέπται θὰ εἶχε περισσότερο ἀναπτυχθῆ ἡ ὀρνιθοτροφία. Καὶ εἰς τὰ χωριὰ καὶ εἰς τὰς πόλεις θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἔχωμεν διπλάσιον ἀριθμόν. Μὲ τοὺς ὀρνιθοκλέπτας ἀπογοητεύεται ὁ κόσμος, καὶ δὲν τολμοῦν πολλοὶ νὰ ἀσχοληθοῦν μὲ τὴν ὀρνιθοτροφία. Ἂν ἐτιμωροῦντο περισσότερον οἱ ὀρνιθοκλέπται θὰ ἔπαυαν τὸ κακό των ἔργον. Ὅπως οἱ ζωοκλέπται μετὰ τὴν φυλάκισίν των ἐξορίζονται, νὰ ἐξορίζωνται καὶ οἱ ὀρνιθοκλέπται. Νὰ τιμωροῦνται καὶ μὲ βαρυτάτας ποινάς. Εἶναι δεκάδες χιλιάδων παιδιὰ τῆς Ε. Ο. Ν. ποὺ ἡ μητέρα των ἐξασφαλίζει τὰ βιβλία τοῦ σχολείου καὶ τὰ τετράδια καὶ τὰς ἐγγραφάς, ἀπὸ τὰ αὐγὰ ποὺ γεννοῦν οἱ λίγες κοτοῦλες. Καὶ ὅταν σχολάσουν καὶ δὲν ὑπάρχη ἄλλο φαγητὸ ἡ μητέρα ἢ ἡ γιαγιὰ ἢ ἡ μεγάλη ἀδελφή, τοὺς τηγανίζουν ἢ τοὺς βράζουν γρήγορα κανένα αὐγό. Καὶ ὅταν περνᾷ ὁ γυρολόγος, τοὺς δίδει ἡ μητέρα κανένα αὐγὸ πάλι καὶ ἀγοράζουν κάτι εὔγευστο.

Ἔξαφνα ὅμως ἕνα πρωΐ, βρίσκεται τὸ κοτέτσι χωρὶς

(Συνέχεια στη σελ. 960)

Δίνουν στὸν πραματευτὴ αὐγὰ καὶ...

«Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ θέλω εἶναι νὰ πιστεύουν εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ ὑποτάσσωνται εἰς αὐτήν. Θέλω νὰ ζήσουν σὰν Ἕλληνες Χριστιανοί».

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ

Θη' σελίδες

✳ ΘΑΝΑΤΟΣ ΚΑΙ ΖΩΗ ✳

Νέο κορίτσι,

Ἀγαπητή μου Φαλαγγίτισσα,

Τὴν ἑβδομάδα τῶν Παθῶν ἀκοῦμε καὶ ζοῦμε τὸ αἰώνιο δρᾶμα μιᾶς μεγαλειώδικης προσφορᾶς τοῦ Θεοῦ ποὺ ἔγινε ἄνθρωπος, γιὰ νὰ μπορέση νὰ σώση σὰν ἄνθρωπος τὴν ἀνθρωπότητα ἀπὸ τὴν καταστροφή. Ὡς ἄνθρωπος ἔπρεπε νὰ πάθη ὄχι μονάχα γιὰ νὰ στραγγίση ὡς τὸν πυθμένα τὸ πικρὸ ποτήρι κάθε γήϊνου πόνου, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ μᾶς κάνη νὰ νοιώσουμε τὸ μέγεθος τῆς θυσίας αὐτῆς, ποὺ προήρχετο ἀπὸ ἄνθρωπο μὲ σάρκα καὶ ὀστᾶ κι' ἐνοίωσε ὡς τὰ ἔγκατα τῆς ἀνθρώπινής του ὑπάρξεως τὰ βάσανα καὶ τὰ μαρτύρια.

Ἡ μέρα τοῦ Σταυρωμοῦ, ἡ Μεγάλη Παρασκευή, μπο- [illegible] τῆς μεγάλης θυσίας. Περιέχει, σὰν συμβολικὸ ἁγιοπότηρο, ὅλη τὴ δύναμι τῆς πίστεως, ποὺ ἁπλώθηκε ὡς τὰ πέρατα τῆς Οἰκουμένης κι' ἔκανε τὶς ψυχὲς νὰ γονατίσουν μπροστὰ στὸ μεγαλεῖο τοῦ Θεοῦ, ποὺ ἔγινε ἄνθρωπος μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ στερεώση μέσα μας τὴν πίστι τῆς ἀγάπης του γιὰ μᾶς. Εἶναι μιὰ μέρα μοναδικὴ στὴν Ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος, γιατὶ μοναδικὸ εἶναι καὶ τὸ μυστήριο τοῦ τραγικοῦ ἐκείνου θανάτου στὸ Γολγοθᾶ, ποὺ ἔχυσε τὸ πυκνὸ σκοτάδι γιὰ νὰ καταλάμψη ἡ λαμπερὴ στιγμὴ τῆς θριαμβευτικῆς νίκης τοῦ φωτὸς τῆς ζωῆς. Ἔτσι ἴσως τάχτηκε ἐπίσης συμβολικὰ ὅταν ξυπνᾶ καὶ ἡ Φύσι πρὸς νέα ζωὴ ἀπὸ τὸν χειμερινὸ της λήθαργο.

Δὲν ὑπάρχει πουθενὰ καμμιὰ ἀναλογία μυθικὴ γι' αὐτὴ τὴ μέρα καὶ ὅποιος ἐμβαθύνη καὶ νοιώση τὴ σημασία της θὰ βρῆ, ὅτι χωρὶς τὴ σοβαρὴ αὐτὴ γιορτὴ ὁ Χριστιανισμὸς δὲν θὰ ἦτανε τέτοιος, ποὺ εἶναι σήμερα. Εἶναι τὸ ἀνώτατο σημεῖο, τὸ ζενὶθ τοῦ χριστιανικοῦ συμβολισμοῦ μὲ τὸ μεγάλο θάνατο, ποὺ κρύβει ὅμως μέσα του καὶ ζητεῖ νὰ ἀποκαλύψη τὸ σπέρμα τῆς ζωῆς.

Ἡ βασικὴ διάθεσι τῆς μέρας αὐτῆς δὲν εἶναι μόνο ἡ σοβαρότητα τοῦ συμβολισμοῦ της, ἀλλὰ καὶ ἡ ἑτοιμότητα τῶν ψυχῶν γιὰ εὐχαριστία καὶ εὐγνωμοσύνη. Ὅπως π. χ. καὶ ἡ προσφορὰ τοῦ στρατιώτη γιὰ τὴν πατρίδα, πλάϊ στὸν πόνο τοῦ χαμοῦ του, προκαλεῖ τὴ βαθειὰ καὶ ἁγιασμένη εὐγνωμοσύνη ὅλων ἐμᾶς τῶν ἄλλων.

Βέβαια εἶναι ἀδύνατο νὰ θέσουμε στὴν ἴδια μοῖρα τὴ θυσία τοῦ Ἰησοῦ μὲ τὴ θυσία τῶν ἀνθρώπων, γιατὶ τότε θὰ ἐξαφανίζονταν τὸ ἀσυνήθιστο καὶ τὸ μοναδικὸ τοῦ θανάτου ἐκείνου, ποὺ ἐκλόνισε ἀπὸ τότε τὸν κόσμον καὶ ἔδειξε νέους δρόμους στὴν ἀνθρώπινη ψυχή.

Ἑκατομμύρια ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων θυσιάστηκαν ὡς τώρα γιὰ συνανθρώπους καὶ τράβηξαν ὡς ὁ ἄνθρωπος Ἰησοῦς συνειδητὰ τὸ δρόμο πρὸς τὸ θάνατο. Ἐκεῖνος ὅμως, ὁ μὲ σάρκα καὶ ὀστᾶ ἄνθρωπος, ἦτανε συγχρόνως καὶ ὁ ἀληθινὸς Θεὸς καὶ μὲ τὴν προσφορὰ τοῦ ἑαυτοῦ του ὡς «ἀμνοῦ ἐπὶ σφαγὴν» γιὰ τὴ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων ἔκανε τὴν ὥρα τοῦ θανάτου του μιὰ μοναδικὴ καὶ συγκλονιστικὴ ὥρα, μιὰ ὥρα ποὺ «σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν», μιὰ ὥρα ποὺ ἄλλαξε τὰ πάντα στὴν ἀνθρώπινη ἱστορία.

Στὸ θάνατο αὐτὸ τοῦ ἀνθρώπου Ἰησοῦ ἀπεκαλύφθη ὁ Θεὸς — στὸ παράδοξον τῶν θεϊκῶν βουλῶν του καὶ ἀποφάσεων, ποὺ δὲν μποροῦμε ἐμεῖς μὲ τὴ γήϊνη λογική μας νὰ ἐξερευνήσουμε καὶ κατανοήσουμε — μ' ἕνα πρωτόφαντο καὶ πρωτάκουστο τρόπο, ὅπως ποτὲ πρὶν καὶ ποτὲ κατόπιν.

Ὁ ἄνθρωπος, ποὺ πεθαίνει γιὰ τὸν ἄνθρωπο, ὁ στρατιώτης, ποὺ προσφέρει τὴ ζωή του γιὰ τὴν ἐλευθερία τῆς πατρίδος του, ἡ γυναῖκα, ποὺ παλαίει μὲ τὸ θάνατο, ὅταν φέρνη στὸν κόσμο μιὰ νέα ζωή, γενικὰ ὁ ἄνθρωπος ποὺ ἔχει μέσα του τὴ θεϊκὴ διάθεσι τῆς αὐτοθυσίας προσφέρεται γιὰ νὰ ζήσουν ἄλλοι ἄνθρωποι. Ἡ θυσία του ἔχει πάντα τὰ ὅρια τῆς γενεᾶς του ἢ τῆς ἑπομένης γενεᾶς. Ὁ Θεὸς ὅμως Χριστὸς προσεφέρθη ὄχι γιὰ νὰ ζήση μιὰ ἢ δυὸ ἢ δέκα γενεές, προσεφέρθη γιὰ νὰ ξεπεράσουν οἱ ἄνθρωποι τὸ θάνατο, δηλαδὴ γιὰ νὰ τοὺς χαρίση τὴν μετὰ θάνατον ζωήν. Προσεφέρθη γιὰ τὴν αἰωνία ζωὴ τῆς ἀνθρωπότητος.

Ὁ ἑτοιμοθάνατος, ποὺ εἶναι χριστιανός, μπορεῖ νὰ πῆ στὸν ἑαυτό του κατὰ τὴν ὥρα τοῦ θανάτου του, ὅτι ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς παραδέχτηκε τὸν πόνο ἑνὸς βασανιστικοῦ σωματικοῦ θανάτου, γιὰ νὰ τοῦ δώση τὸ δικαίωμα τώρα νὰ ἐλπίζη εὐτυχισμένος ὅτι αὐτὸς ὁ θάνατός του τὸν ὁδηγεῖ σὲ μιὰν ἄλλη καλύτερη ζωή. Πεθαίνει ὄχι μὲ τὴ θλίψι τοῦ ἀφανισμοῦ, ἀλλὰ μὲ τὴν ἐλπίδα μιᾶς νέας ὑπάρξεως. Εἶναι λίγο πρᾶγμα ἡ πίστι αὐτὴ καὶ ἡ ἐλπίδα;

Νέο κορίτσι,

Προσπάθησε πάντα κάτω ἀπὸ τοὺς τύπους τῆς θρησκείας μας νὰ νοιώσης τὴ βαθειά της ἔννοια, κάτω ἀπὸ τὰ σύμβολα νὰ βρίσκης τὶς ἀλήθειες ποὺ εἶναι μεγάλες καὶ τρανές. Ἔτσι θὰ νοιώθης συχνὰ τὴν εὐτυχία νὰ σὲ πλημμυρίζη. Κάθε χρόνο ἀκοῦμε τὶς μεγάλες αὐτὲς μέρες τὰ λόγια, ποὺ μᾶς φέρνουν στὴ θύμησι τὸ ἀφάνταστο ἐκεῖνο δρᾶμα. Ὅμως ἂς προσέξουμε καλὰ τὴν τελευταία του σκηνή, ποὺ τελειώνει σὲ ἀλαλαγμὸ ἀγαλλιάσεως καὶ εὐφροσύνης μὲ τὴν ψυχική μας ἀπολύτρωσι, τὴν Ἀνάστασι.

Εἶναι μεγάλη παρεξήγησι νὰ νομίζουμε ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι μιὰ θρησκεία ἀρνήσεως τῆς ζωῆς. Κι' ἀκόμα πιὸ μεγάλη πλάνη εἶναι νὰ ἐννοοῦμε τὴ θυσία τοῦ Θεοῦ γιὰ τὸν ἄνθρωπο ἁπλῶς ὡς αἰτία νὰ πονοῦμε καὶ νὰ λυπώμαστε.

Ἡ ἡμέρα αὐτὴ τῆς ἀπολυτρώσεως εἶναι συγχρόνως [illegible] ἀπὸ τὴ χριστιανικὴ ὁμολογία μέρα εὐγνώμονης χαρᾶς.

Ἡ εὐτυχία τῆς λαμπρότερης αὐτῆς μέρας τοῦ Χριστιανισμοῦ δὲν εἶναι μόνο ἡ χαρὰ γιὰ τοῦ Χριστοῦ τὴν Ἀνάστασι, ἡ χαρὰ ποὺ γεμίζει τὴν καρδιὰ ὅσων πιστεύουν στὸν Χριστὸν ὡς υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ εἶναι ἡ χαρὰ γιὰ τὴν τελεία ἀπολύτρωσι, γιὰ τὴ νίκη τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς ἐνάντια στὴν ἀγωνία τοῦ θανάτου.

Ἔτσι ὁ θάνατος τοῦ Χριστοῦ κρύβει μέσα του γιὰ τὸ Χριστιανὸ τὸ σπέρμα μιᾶς ὑψηλῆς καὶ ἐλευθερώνουσας εὐτυχίας, ἀκριβῶς ὅπως καὶ κάθε ἀνθρώπινη θυσία κρύβει μέσα της τὸ σπέρμα τῆς εὐτυχίας ἐκείνων γιὰ τοὺς ὁποίους ἔγινε ἡ θυσία. Μιᾶς εὐτυχίας, ποὺ ἔχει ὡς βάσι τὴν εὐγνωμοσύνη.

Κι' ἀπὸ αὐτὸ τὸ μεγάλο συναίσθημα ἂς πληρωθῆ σήμερα ἡ ψυχή μας ἡ ἑλληνικὴ χριστιανική, δυναμωμένη ἀπὸ τὴν πίστι πρὸς τὸν Θεόν, ποὺ ἀνῆλθε ὡς ἄνθρωπος τὸ Γολγοθᾶ γιὰ νὰ μᾶς χαρίση τῆς αἰωνιότητος τὸ φῶς.

Σ. Καρ.

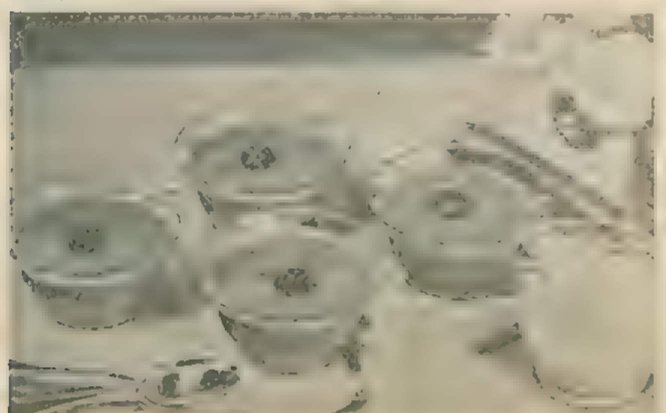
ΚΡΕΜΑ ΜΕ ΚΕΡΑΣΙΑ

Τὸ πασχαλινό μας τραπέζι πρέπει νὰ στολίζεται κι' ἀπὸ κάτι ὄχι συνηθισμένο. Ὄχι μονάχα ἡ ψυχή μας καὶ ἡ διάθεσί μας πρέπει νὰ νοιώση τὴ γιορτινὴ ἀτμόσφαιρα, ἀλλὰ καὶ τὸ στομάχι μας. Γι' αὐτὸ σᾶς δίνουμε ἀφορμὴ νὰ ἑτοιμάσετε εὔκολα μιὰ κρέμα μὲ κεράσια, ποὺ εἶναι εὐχάριστη στὴ θέα καὶ πιὸ εὐχάριστη στὴ γεῦσι.

Πάρετε μισὴ λίτρα κεράσια τοῦ κουτιοῦ, στραγγίξετέ τα στὸ τρυπητό. Τὸ ζωμό — ἂν εἶναι ἀνάγκη ρίξετε καὶ ¼ τῆς λίτρας νερό — μὲ ἀνάλογη ζάχαρι βάλετε στὴ φωτιά. Ὅταν βράζη ρίξετε σιγὰ - σιγὰ (μπορεῖτε καὶ νὰ τὸ λυώσετε πρὶν σὲ κρύο νερὸ γιὰ νὰ μὴ βολιάση) 50 - 75 δράμια σιμιγδάλι ψιλό, πάντοτε ἀνακατεύοντας μὲ ξύλινο κουτάλι.

Κατόπιν χτυπήσετε λίγο καϊμάκι κι' ἀνακατέψετέ το μὲ τὰ κεράσια ποὺ στράγγιξαν στὴ χλιαρὴ μᾶζα τῆς κρέμας. Σερβίρετε σὲ φορμίτσες, ὅπως ἡ εἰκόνα, καὶ γαρνίρετε μὲ κεράσια.

Ἀντὶς κεράσια μποροῦμε νὰ μεταχειρισθοῦμε κάθε ἄλλο φροῦτο τοῦ κουταλιοῦ, ἐπίσης καὶ φρέσκα φροῦτα στὸν καιρό τους βρασμένα καὶ στραγγισμένα.

ΜΙΑ ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΗ ΜΠΛΟΥΖΑ

Ξέρουμε τὴν παροιμία — ἐμεῖς οἱ γυναῖκες πολὺ καλὰ — ποὺ σοφὰ λέγει ὁ λαός: «Τὰ ροῦχα κάνουν ἄνθρωπο, τάρματα παλληκάρι». Κι' ἂν ὁ κρυερὸς χειμῶνας μᾶς χώνη στὰ ἐπανωφόρια μας, τώρα πιὰ γιὰ ἐφέτος πέρασε ἡ βασιλεία του. Ὁ ἥλιος γελᾷ καὶ μᾶς γνέφει, μιλῶντας μυστικὰ γιὰ μεταμορφώσεις. Σὲ λίγο τὰ βαρειὰ ροῦχα θὰ μποῦνε μὲ ναφθαλίνη στὸ σεντοῦκι καὶ ἡ ἐλαφρὴ ζακέτα καὶ ἡ μπλοῦζα θὰ πάρουν τὰ δικαιώματά τους.

Μιὰ τέτοια νόστιμη κι' εὔκολη μπλοῦζα μπορεῖ ἡ καθεμιά σας νὰ πλέξη, φτάνει νὰ ξέρη ἔστω καὶ λιγάκι νὰ πλέκη.

Ἡ τρυπητὴ σειρὰ σχηματίζεται, ὅταν σὲ κάθε γραμμὴ ἀφήσουμε νὰ πέση ἕνας πόντος. Δηλαδὴ ὅ,τι σ' ἄλλο πλέξιμο εἶναι ἀδεξιότητα, ἐδῶ θ' ἀποτελέση τὸ στολίδι.

Γιὰ μέτρα καὶ ἀναλογίες ἀνατρέξατε στὸ φύλλο 27 τῆς 6ης Ἀπριλίου. Αὐτὸ θὰ σᾶς βοηθήση λίγο.

Τὶς ἐμπρόσθιες φάσες πλέκετε χωρὶς νὰ ἀφίνετε πόντους. Μὲ ψιλὸ μαλλάκι ἢ νῆμα ὄχι τόσο ψιλὸ μὲ βελόνες 2 ⅛ νούμερο ἢ κάλλιο ἀνάλογες μὲ τὸ μαλλὶ καὶ λίγη καλὴ θέλησι καὶ ἐπιμονὴ θὰ ἐπιτύχετε καὶ θὰ καμαρώνετε διπλᾶ καὶ γιὰ τὴν ὡραία μπλοῦζα καὶ γιὰ τὴν προκοπή σας.

✶ ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ ✶

ΣΟΥΠΑ ΜΑΓΕΡΙΤΣΑ

Εἶναι ἡ πασίγνωστη Πασχαλινὴ σούπα, ποὺ ὅλοι οἱ Ἕλληνες τὴν ὀνομάζομεν μαγειρίτσα. Ἡ παρασκευὴ τῆς σούπας [illegible] τὸν ζωμὸν τῆς σούπας [illegible] καὶ λίγα [illegible] κάνουν τὴν σούπα.

Καὶ ὅλοι αὐτοὶ οἱ τρόποι εἶναι βέβαια καλοὶ καὶ κάνουν μιὰ γευστικωτάτη σούπα, ὅμως ξεφεύγουν ἐντελῶς ἀπὸ τὴν πραγματικὴ μαγειρίτσα καὶ ἡ ὁποία ἀποτελεῖται μὲ ὅ,τι [illegible] ἀπὸ τὸ ἀρνί τοῦ Πάσχα. Καὶ ἀπομένουν μόνον ἡ κοιλιά, τὰ ἄκρα τῶν ποδῶν καὶ λίγα πνευμονοσηκώτια καὶ λίγα ἀντεράκια, δεδομένου ὅτι μὲ τὰ ὑπόλοιπα [illegible] νὰ γίνη καὶ λίγο κοκορέτσι.

Γίνεται λοιπὸν ἡ μαγειρίτσα ἀπὸ τὴν κοιλιὰ ὁλόκληρη καὶ τὸ στομάχι τοῦ ἀρνιοῦ, τὰ [illegible] καὶ τὸ ἕνα τέταρτο τοῦ σηκωτιοῦ καὶ [illegible] Αὐτὰ [illegible] 7 - 8 ἄτομα, ἂν ὅμως εἶναι περισσότερα ἄτομα, τότε μπορεῖ νὰ προστεθοῦν ὅσα. Μετὰ τὸ καθάρισμα καὶ πλύσιμο ὅλων τῶν ἐντοσθίων, τὰ βάζουν νὰ πάρουν μιὰ βράσι καὶ χύνουν τὸ νερὸ αὐτὸ καὶ τὰ ξεπλύνουν μὲ κρύο νερό. Τὰ κόβουν τότε [illegible]

[illegible] ἕτοιμη ἡ σούπα [illegible] καὶ τὰ [illegible] στὴ σούπα [illegible]

ΚΟΚΟΡΕΤΣΙ

Ἀναλογίες ἀπὸ ἐντόσθια διὰ μικρὸ κοκορέτσι ἀρκετὸ [illegible] 8 - 1[illegible] ἄτομα.

Ἕως μιὰ ὀκᾶ σπλάγχνα ἀρνίσια [illegible] διάφορα γλυκάδια, νεφρά, [illegible] Ἐπίσης δὲ [illegible]

[illegible]

Κατόπιν κόβουν τὰ πλεμόνια, σηκωτάκια, γλυκάδια κλπ. σὲ κομμάτια [illegible]

[illegible]

[illegible] οὕτω [illegible]

ΝΙΚ. ΤΣΕΛΕΜΕΝΤΕΣ

ΤΟ ΠΑΣΧΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΝ

Τὴν κατήφεια καὶ τὴν νηστεία τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος διεδέχετο εἰς τὴν Βασιλεύουσαν ἡ χαρὰ τῆς ἡμέρας τῆς Ἀναστάσεως, ἡ «ὥσπερ ἥλιος λαμπρὰ ἡμέρα» τοῦ Πάσχα. Οἱ αὐτοκράτορες τοῦ Βυζαντίου ἐγνώριζαν καλὰ πόσην μεγάλην σημασίαν διὰ τὸν λαὸν εἶχαν αἱ ὡραῖαι καὶ λαμπραὶ ἑορταὶ καὶ ἐφρόντιζαν ἑκάστοτε μὲ μεγαλοπρεπεῖς ἑορτὰς νὰ ἱκανοποιοῦν τὴν περιέργειαν τῶν Κωνσταντινουπολιτῶν καὶ τῶν ξένων, ποὺ πάντοτε διαβατικοὶ κατὰ χιλιάδας εὑρίσκοντο εἰς τὴν Πρωτεύουσαν.

Ἡ τελετὴ τῆς Ἀναστάσεως ἐγίνετο εἰς τὸν ναὸν τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας. Ἦταν δὲ ἡ τελετὴ αὐτὴ κατὰ τοὺς χρονικογράφους τῆς ἐποχῆς «ἀπὸ τὰ μεγαλείτερα θεάματα τῆς ζωῆς τῆς Αὐτοκρατορίας».

Ὅλο τὸ Βυζάντιον κατέκλυζε τὴν πλατεῖαν τοῦ Αὐγουσταίου. Βυζαντινοὶ ἀπὸ μακρυά, ἀπὸ τὸ Ἐξωκιόνιον, ἀπὸ τὰ προάστεια, ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὴν Χρυσούπολιν ἀκολουθοῦντες τὴν κυριωτέρα ἀρτηρία τῆς Βασιλευούσης, τὴν Μέση ὁδό, ποὺ ἄρχιζε ἀπὸ τὴν Χρυσόπορτα τῶν Θεοδοσιανῶν τειχῶν, κατηυθύνοντο πρὸς τὴν πλατεῖα. Εἰς αὐτὴν ἀπὸ ἐνωρὶς ἦσαν παρατεταγμένα στρατεύματα ἀποτελούμενα ἀπὸ τοὺς γενναίους ἄνδρας τῶν Σχολαρίων, τῶν Κανδιδάτων καὶ τῶν Ἐξκουβιτόρων μὲ ἐπικεφαλῆς τοὺς Πρωτοσπαθαρίους, τοὺς Τουρμάρχας καὶ τοὺς Διοικητὰς τῶν Σχολῶν μὲ τὰς λαμπρὰς των στολὰς καὶ τὰ χρυσοποίκιλτα ὅπλα των. Ὅλα τὰ στρατεύματα αὐτὰ ἦσαν μία ἐγγύησις διὰ τὴν Πόλιν καὶ τὴν Αὐτοκρατορίαν ὅτι ἀπὸ τὴ μεγάλη χαρὰ τῆς ἑορτῆς δὲν θὰ προέκυπτε κανένα ζήτημα, καμμία ταραχὴ ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ ἐνθυμίσῃ τὰς φοβερὰς ἡμέρας τοῦ «Νίκα». Ναί! Μέσα εἰς τὸν κόσμον τῶν Βυζαντινῶν ὑπῆρχαν ὅμιλοι Πρασίνων καὶ Βενέτων, ἀλλὰ οἱ δύο φατρίες ἦσαν πάντα μακρυὰ ἡ μία ἀπὸ τὴν ἄλλην καὶ ὅλοι ἐγνώριζαν καλὰ πὼς ἡ παραμικρὰ κίνησίς των θὰ ἐπατάσσετο ἀμείλικτα. Ὁ ἑορτασμὸς λοιπὸν θὰ ἐγίνετο ἥσυχος καὶ μεγαλοπρεπὴς ὅπως τὸ καλοῦσεν ἡ ἡμέρα.

* * *

Οἱ κώδωνες τῆς Ἁγίας Σοφίας σημαῖναν χαρμόσυνα. Αἱ σάλπιγγες ἠχοῦν καὶ αὐταὶ καὶ ἐμφανίζεται ὁ Τρισαύγουστος, ὁ Ἰσαπόστολος Αὐτοκράτωρ, κατευθυνόμενος πρὸς τὸν ναόν.

Οἱ μεγιστᾶνες καὶ οἱ ἄρχοντες πρῶτοι καὶ κατόπιν τὰ στρατεύματα καὶ ὅλος ὁ λαὸς ἐκσποῦν σὲ χειρονομίας καὶ ζητωκραυγάς:

— Αὔγουστε σὺ νικᾷς!

Καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ προχωρεῖ πρὸς τὴν ἐκκλησίαν ψάλλων τὸ «Ἀναστάσεως ἡμέρα καὶ λαμπρυνθῶμεν λαοί».

Φορεῖ τὴν αὐτοκρατορικὴ πορφύρα, ἔχει τὸ στέμμα στὴν κεφαλὴ καὶ κρατεῖ τὸ σκῆπτρο καὶ τὴν ἀκακία. Στὰ πόδια του κόκκινα πέδιλα. Ὅλος λάμπει ἀπὸ τὸν χρυσὸ καὶ τὰ μεταξωτὰ καθὼς καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες αὐτὸν μεγιστᾶνες. Ἐμπρός του βαδίζει ὁ Μέγας Λαμπαδάριος καὶ πίσω του εἰς ἀπόστασιν τὸν ἀκολουθοῦν οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ μεγιστᾶνες. Εἶναι οἱ Μάγιστροι, οἱ Συγκλητικοί, ὁ Πρωτοσπαθάριος, ὁ Κατεπάνω τῶν Βασιλικῶν, ὁ Πρωτοστάτωρ, ὁ Κουροπαλάτης, ὁ Λογοθέτης τοῦ Δρόμου, ὁ Κόμης τοῦ Σταύλου καὶ οἱ ἄλλοι ὀφφικιοῦχοι καὶ τιτουλάριοι.

Μέσα εἰς τὴν ἐκκλησίαν ὁ Αὐτοκράτωρ κατευθύνεται εἰς τὸν χρυσό του Θρόνο, ἐνῶ οἱ μεγιστᾶνες καὶ οἱ ἄρχοντες εἰς τὰ στασίδια τους, ποὺ εἶναι ἀπὸ καλοδουλεμένα σπάνια ἀρωματικὰ ξύλα. Ἐμπρὸς εἰς τὰ πόδια τους μεταξωτὰ χαλιὰ τοῦ Ἰράν. Τὰ πολυκάνδηλα ἀπὸ πάνω φωτίζουν τὴν ἐκκλησία καὶ ἀπαστράπτουν ἁλυσίδια ἀσπρόχαλκα ποὺ σχηματίζουν συμπλέγματα ἀπὸ τὸ θόλο ὡς κάτω καὶ πολυκάνδηλα καὶ τυλίζονται εἰς τὶς πολύχρωμες μαρμάρινες κολῶνες. Θυμίαμα καὶ λιβανωτὸ τῆς Περσίας ἀρωματίζουν τὸν Ναόν. Ψάλλει ὁ Πατριάρχης, ψάλλει καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ καὶ τοὺς ἀκολουθοῦν ὁ κλῆρος καὶ οἱ μεγιστᾶνες. Σὲ λίγο θὰ μιλήσῃ ὁ Μέγας ρήτωρ. Καὶ λένε οἱ χρονικογράφοι ὅτι κατὰ τὴν ἑορτὴ τοῦ Πάσχα οἱ μεγάλοι ρήτορες τῆς Ἐκκλησίας ἀπήγγελλαν τοὺς καλλιτέρους των λόγους. Μεταξὺ αὐτῶν ἐξαιρετικὴν θέσιν κατεῖχον οἱ λόγοι τοῦ Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἐνεπνεύσθη καὶ τοὺς κανόνας τῆς ἡμέρας τοῦ Πάσχα ὁ Δαμασκηνός. Πράγματι εἰς τὰ τροπάρια τοῦ κανόνος αὐτοῦ ἀνευρίσκονται ὁλόκληροι φράσεις ἀπὸ τοὺς λόγους τοῦ Ναζιανζηνοῦ. Ἐξαίρετον ἐπίσης θέσιν κατεῖχον οἱ λόγοι τοῦ Χρυσοστόμου, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἐξακολουθεῖ καὶ σήμερον ἀκόμη νὰ ἀναγινώσκεται εἰς τὰς ἐκκλησίας: «Εἴ τις εὐσεβὴς καὶ φιλόθεος κλπ.» καὶ ὁ ὁποῖος ἀπὸ τοὺς εἰδικοὺς θεωρεῖται ἀπὸ τὰ ἀριστουργήματα τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας.

* * *

Τὸ μεσημέρι ὁ Αὐτοκράτωρ παρέθετε γεῦμα εἰς τὰς αἰθούσας τῆς Μαγναύρας εἰς ὅλους τοὺς μεγιστᾶνας, τὸν Πατριάρχην καὶ εἰς τοὺς πρεσβευτάς. Αἱ τρεῖς μεγάλαι στοαί της ἐγέμιζαν ἀπὸ κόσμο τιτλούχων, ἐνῶ ὁ ἴδιος ἐκάθητο ἐπάνω εἰς τὸν Σολομώντειον Αὐτοκρατορικὸν θρόνον.

Ὁ πραιπόσιτος τοῦ Ὀστιαρίου καὶ ὁ Ἄρχων μὲ τὴν «χρυσῆ βέργα» ὑπεδέχετο τοὺς πρεσβευτὰς καὶ σύρων τὰ παραπετάσματα «τὰ πρὸς τὴν δύσιν συρτὰ βῆλα» ἄφηνε νὰ φανῇ μπρὸς στὰ ἔκπληκτα μάτια τους τὸ μεγαλεῖον, ὅλος ὁ πλοῦτος τοῦ Παλατίου.

Ἔξω εἰς τὸν δρόμον τὰ πλήθη τοῦ κόσμου συνωθοῦντο γιὰ νὰ θαυμάσουν ὅλοι τὰ μεγαλεῖα τῆς Αὐτοκρατορίας. Κάθε τόσο δὲ ἠκούγετο καὶ μιὰ ζητωκραυγὴ γιὰ τὸν Ἰσαπόστολο Βασιλέα:

— Αὔγουστε, σὺ νικᾷς!...

Κ. Χ. Αγγ.

Ἡ Ἁγία Σοφία κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Μιχαὴλ Παλαιολόγου.

ΑΝΑΣΤΑΣΙ ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΣΚΛΑΒΙΑΣ

Απρίλης τοῦ 1818. Μεσάνυχτα τοῦ Μεγάλου Σαββάτου. Κάθε χριστιανὸς τρέχει στὴν ἐκκλησιὰ μ' εὐλάβεια καὶ μὲ λαχτάρα γιὰ νὰ κάνη Ἀνάστασι.

Ἀνάμεσα στὸν σκλαβωμένο χριστιανικὸ κόσμο, ποὺ βιάζεται νὰ βρεθῇ στὴν ἐκκλησία, συνωθεῖται κάποιος ποὺ τὸ ὄνομά του θὰ μείνη ἀργότερα αἰώνιο κι' ἀθάνατο γύρω ἀπὸ τὸν ἀπελευθερωτικὸ ἀγῶνα τῆς φυλῆς.

Εἶναι ὁ Ἐμμανουὴλ Ξάνθος, ἕνας ἀπὸ τοὺς τρεῖς πρώτους ἱδρυτὲς τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας, ποὺ βρίσκεται τέσσαρα χρόνια τώρα στὴν Πόλι καὶ κερδίζει τὸ ψωμὶ δυὸ οἰκογενειῶν, τῆς δικῆς του καὶ τῆς ἀδελφῆς του χήρας Μιχάλογλου μὲ τὰ ὀρφανά της, σκυμμένος στὰ λογιστικὰ βιβλία τοῦ μεγαλεμπόρου Λεμονῆ Παλαιολόγου.

Ὁ Ξάνθος μὲ τὶς δυὸ φαμίλιες του, μὲ τὰ κεράκια τους στὰ χέρια, περιμένουν στὴν ἐκκλησία ν' ἀκούσουν τὸ «Δεῦτε λάβετε φῶς», νὰ κάμουν Ἀνάστασι.

Κάποια στιγμή, κυττάζοντας πλάϊ του, μένει σὰν ἀπολιθωμένος ἀπὸ χαρὰ καὶ συγκίνησι. Τὰ μάτια του, τὴν ἱερὴ αὐτὴ στιγμὴ τῆς Ἀναστάσεως, βουρκώνουν καὶ δάκρυα χαρᾶς αὐλακώνουν τὰ μάγουλά του...Ὁ Σκουφᾶς — ποὺ μαζὶ μὲ τὸν Τσακάλωφ καὶ τὸν Ξάνθο ἀποτελοῦσαν τὴν τριανδρία τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας — στέκει λίγο πιὸ πέρα μ' ἕνα κεράκι στὸ χέρι!... Κυττάζονται μὲ ἀγωνία καὶ σωπαίνουν... Πρέπει νὰ μὴ φανερωθοῦν, πρέπει νὰ μείνουν ἄγνωστοι ἀνάμεσα στὸ πλῆθος. Μὰ ἡ ὥρα ἔφθασε... Ὁ παπᾶς, μέσα σὲ μιὰ κατανυκτικὴ σιγή, μὲ τρεμάμενα χείλη ψέλνει τό: «Δεῦτε λάβετε φῶς»... Κάνουν «Χριστὸς ἀνέστη» μὲ δακρυσμένα μάτια. Ὁ Ξάνθος τὸν παίρνει σπίτι του καὶ τρῶνε μαζί. Τσουγγρίζουν τ' αὐγά, πίνουν κι' εὔχονται τὴ γρήγορη ἀνάστασι τοῦ Γένους... Ὅπως μένουν μόνοι ἀγκαλιάζονται καὶ φιλιοῦνται. Ὁ Σκουφᾶς τοῦ ἐξηγεῖ ὅτι μένουν στὸ καράβι, ποὺ τοὺς ἔφερε ἀπὸ τὴν Ὀδησσό, ὁ Ἀναγνωστόπουλος καὶ ὁ Λουριώτης, δυὸ καινούργιοι Φιλικοί. Ὁ Ξάνθος τοὺς καλεῖ ἀμέσως κι' αὐτοὺς καὶ κάνουν μαζὶ Πάσχα στὸ φτωχικό του σπιτάκι, τοῦ Ἀρναούτκιοϊ... Καὶ τὸ σπιτάκι αὐτὸ γίνεται βωμὸς καὶ ἑστία καὶ στρατηγεῖο μαζὶ τὶς ἅγιες αὐτὲς ἡμέρες τοῦ Πάσχα. Ἀπὸ ἐκεῖ ξεκινάει κάθε στιγμὴ καὶ μιὰ προσταγὴ καὶ ἕνα σύνθημα σ' ὁλόκληρο τὸν σκλαβωμένο Ἑλληνισμό: Σηκωθῆτε! Πρέπει μὲ τὴν ἀνάστασι τοῦ Χριστιανισμοῦ νὰ γίνη καὶ ἡ ἀνάστασι τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Ἡ Ἑλλάδα ποὺ στέναζε βαρειὰ κάτω ἀπὸ τὴ φτέρνα τῶν κατακτητῶν γιόρταζε τὴ μεγάλη της γιορτὴ τῆς Ἀναστάσεως δούλη καὶ φοβισμένη, δειλὴ καὶ κατατρομαγμένη, μέσα στὰ σκοτεινὰ ὑπόγεια ἢ στὶς σπηλιὲς καὶ στὰ κρησφύγετα τῶν ἀπρόσιτων βουνῶν μὲ τὸν διακαῆ πόθο καὶ τὴ λαχτάρα νὰ ἀνατείλη ἡ ἡμέρα ποὺ θὰ γιορτάση τὴν ἀνάστασι τοῦ Χριστοῦ ἐλεύθερη καὶ ὑπερήφανη.

* * *

Ὁ πανηγυρισμὸς τῆς ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος δι' ὁλόκληρον τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος ἔχει ἰδιάζοντα χαρακτῆρα. Γιατὶ δὲν γιορτάζει μόνον ὁ Χριστιανός, ἀλλὰ συνευφραίνεται καὶ ὁ Ἕλλην ἀναδρομικῶς ἐπανερχόμενος στὴ χαρὰ ποὺ αἰσθανόταν ὁ ὑπόδουλος Ἑλληνισμὸς πανηγυρίζοντας τὴν Ἀνάστασι, ὡς συμβολίζουσα τὴν Ἐθνικὴν παλιγγενεσίαν.

Καὶ ὑπῆρξε, ἀλήθεια, πραγματικὴ σωτηρία τοῦ Γένους ὅτι ὁ κατακτητὴς ἐπισήμως, καὶ ἐπιφανειακῶς τοὐλάχιστον, δὲν κατεδίωξε τὴ θρησκεία τῶν νικημένων. Ἔτσι ὁ Πατριάρχης κατέστη ὁ Ἐθνάρχης καὶ κάτω ἀπὸ τὰ προστατευτικὰ φτερὰ τῆς Ἐκκλησίας στεγάστηκε τὸ Γένος. Τὰ μοναστήρια ἐπὶ τουρκοκρατίας μετεβλήθησαν σὲ ξενῶνες καὶ νοσοκομεῖα, σὲ πολύτιμες βιβλοθῆκες καὶ σὲ φιλόξενα ἄσυλα τῶν δεινοπαθούντων καὶ ἐκείνων ποὺ μὲ ἀποτροπιασμὸ ἔβλεπε ἡ ὑπερήφανη [illegible] τους τὴν ὑποδούλωσι τῆς φυ[illegible].

Ὁ παπᾶς, φορῶντας τὸ ἁγιασμένο ράσο του, δὲν θύμιζε μονάχα τὰ μεγάλα διδάγματα τοῦ Γλυκύτατου Ναζωραίου... Τόσες καὶ τόσες ἄλλες γιορτὲς ἡ Ἐκκλησία ἐπανηγύριζε μετὰ τοῦ Ἔθνους, ποὺ συνεδέοντο μὲ ἐθνικὰς νίκας κατὰ τῶν βαρβάρων... Ὁ Ἀκάθιστος Ὕμνος ἦταν ἡ ἐπινίκιος ᾠδὴ ποὺ φαντέρωνε τὴν σωτηρία τῆς Κων)πόλεως ἀπὸ τοὺς Ἀβάρους. Ἡ γιορτὴ τῆς ἀνυψώσεως τοῦ Σταυροῦ ἦταν συγχρόνως καὶ ὁ θρίαμβος τοῦ Βυζαντίου κατὰ τῶν Περσῶν. Τόσων καὶ τόσων μαρτύρων ὁ βίος ἦταν μιὰ ζωντανὴ εἰκόνα ἀπὸ τὴν ἱστορία τοῦ ἀγωνιζομένου Χριστιανισμοῦ, ἀλλὰ καὶ μιὰ θρυλικὴ σελίδα γραμμένη ἀπὸ τὶς τύχες τοῦ βίου τοῦ μαρτυροῦντος Ἔθνους.

Ἐκκλησία καὶ Ἔθνος εἶχαν ὑποστῆ, ἀνάμεσα στοὺς μακροὺς αἰῶνες, τὴν ἴδια τύχη, δοξάστηκαν καὶ ἔπεσαν μαζί. Τὰ ἐπινίκια δὲν εἶχαν ἀκουστῆ μονάχα στὸν Ἱππόδρομο, ὅπου οἱ αὐτοκράτορες ἐλάκτιζαν τοὺς νικημένους Βανδάλους καὶ Ἄραβας καὶ ἀνέτρεπαν τὶς σημαῖες τῶν νικημένων βαρβάρων πάνω στὴν ἄμμο, ἀλλὰ εἶχαν ἀντηχήσει καὶ κάτω ἀπὸ τοὺς θόλους τῆς ἐκκλησιᾶς. Οἱ γόοι καὶ οἱ θρῆνοι τῶν ἀτυχούντων Βυζαντινῶν δὲν εἶχαν γεμίσει μονάχα τὶς ἀγυιὲς καὶ τὶς πλατεῖες τῆς βασιλεύουσας, ἀλλ' εἶχαν ἐκραγῆ καὶ κάτω ἀπὸ τοὺς θόλους καὶ τὶς ὄψεις τῶν ψηφιδωτῶν εἰκόνων τῆς Ἁγιά-Σοφιᾶς.

Καὶ δὲν εἶχε ἄδικο τὸ Ἔθνος, ὅταν ἁπλώθηκε πάνω του τὸ μαῦρο σκέπασμα τῆς σκλαβιᾶς, ποὺ ἄρχισε νὰ ψέλνη, ἀντὶ τῶν ἐπινικίων τῆς χθές, τοὺς πρώτους θρήνους τοῦ ὑποδούλου καὶ ποὺ φανταζότανε καὶ αὐτὲς τὶς εἰκόνες νὰ δακρύζουν

Μεταξὺ τοῦ Ἔθνους καὶ τοῦ Θεοῦ του, μεταξὺ τοῦ Γένους καὶ τῶν ἁγίων του εἶχε ἑδραιωθῆ ἀδιάρρηκτη ἀλληλεγγύη. Καὶ γι' αὐτὸ ὁ ὑπόδουλος Ἑλληνισμὸς καθ' ὅλους τοὺς αἰῶνες τῆς σκλαβιᾶς ἐπίστευε ὅτι δὲν μποροῦσε ὁ Θεός του νὰ τὸν ἐγκαταλείψη, σὰν ἀνελάμβανε τὸν ἀγῶνα τῆς ἀναστάσεώς του.

Στὸ μαρτύριο Ἐκείνου καὶ στὴ σωτήρια αὐτοῦ Ἀνάστασι ἐνυπῆρχε τὸ σύμβολο τῆς ἐξελίξεως τῆς τύχης αὐτοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους. Γιατὶ καὶ ὑπὸ τὸν βάρβαρον ζυγὸν ὁ Ἑλληνισμὸς εἶχε τὸ φραγγέλιο καὶ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, γιατὶ κι' ἐκεῖνος ποτιζόταν «χολὴν καὶ ὄξος», γιατὶ κι' ἐκεῖνος ἐκεντᾶτο μὲ τὴ λόγχη, γιατὶ κι' ἐκεῖνος εἶχε τὸν Γολγοθᾶ του. ...Μὰ πέρα ἀπὸ τὰ πάθη ἔβλεπε ὁ κάθε χριστιανὸς τὴν Ἀνάστασί του μέσα στὴ δόξα καὶ τὴ χαρά. Καὶ ἡ Ἀνάστασι τοῦ Σωτῆρος ἦταν ἡ εἰκόνα τῆς ἀναστάσεως τῶν στεναζόντων κάτω ἀπὸ τὰ βαρειὰ δεσμὰ τοῦ ζυγοῦ...

Κι' ἐνῷ στὰ στήθια τῆς Ἑλλάδος εἶχε καθήσει ἀπαίσιο τὸ φάσμα τοῦ κατακτητοῦ, ἐνῷ καμμιὰ ἐλπίδα δὲν φώτιζε τὸν συννεφιασμένο ὁρίζοντα, ἐνῷ σκυφτοὶ καὶ μὲ πρόσωπα σκελετωμένα ἀπὸ τὶς κακουχίες καὶ τὶς στερήσεις, γεμᾶτοι πόνο οἱ Χριστιανοί, κρυβόντουσαν νωρὶς-νωρὶς στὶς καλύβες τους μὲ πόνο στὴν καρδιά, ἐνῷ ἡ βαρειὲς ἁλυσίδες τῆς σκλαβιᾶς κάθε μέρα σφιγγόντουσαν περισσότερο καὶ ὁ ζυγὸς γινόταν πιὸ σκληρὸς καὶ πιὸ ἀνυπόφορος, πόσο ὄμορφες καὶ γεμάτες ἐλπίδα καὶ καλωσύνη ἦσαν οἱ σεληνοφώτιστες νύχτες ποὺ πήγαινε κρυφὰ τὸ Ἑλληνόπουλο στὴν ἐκκλησιὰ γιὰ νὰ μάθη γράμματα...

Φεγγαράκι μου λαμπρό,
φέγγε μου νὰ περπατῶ...

Καὶ πόσο ὄμορφο καὶ ἐλπιδοφόρο ἦταν τὸ μεσονύχτι ἐκεῖνο τοῦ Μεγάλου Σαββάτου, στὰ δύστυχα χρόνια τῆς σκλαβιᾶς, ὅταν στὴν πλατεῖα τοῦ χωριοῦ, ἢ στὶς ἀπόμερες σπηλιὲς καὶ στὰ κρησφύγετα τῶν κλεφτῶν καὶ τῶν ἀρματωλῶν, ἀντηχοῦσε ἀπὸ τὰ τρεμουλιάρικα καὶ στεγνὰ χείλη τοῦ παπᾶ τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη» καὶ διαδιδόταν ὁ ἀναστάσιμος ἀσπασμὸς ἀπὸ στόματος εἰς στόμα μὲ τὴν εὐχὴ καὶ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ ἀνατείλη ἐπὶ τέλους μιὰ ἡμέρα ποὺ θὰ ἀσπασθοῦν ἀλλήλους ἀναφωνοῦντες «Πατρὶς ἀνέστη»!...

ΚΟΣΜΑΣ Ι. ΒΕΡΡΟΙΟΣ

Ὁ ὅρκος τῶν Φιλικῶν. (Ἔργον Σπ. Βικάτου).

ΣΕΛΙΔΕΣ ΠΑΛΙΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ

Η ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΟΥ

Μεγάλη Πέμπτη: Τούτη τὴ νύχτα, τὴν πρώτη ποὺ πέρασα στὸ χωριό μου, ὕστερα ἀπὸ χρόνια, μὲ ξύπνησαν γλυκὰ τὰ ρυθμικὰ χτυπήματα τῶν σημαντηριῶν, ποὺ τὰ διαδέχονταν πότε πότε ἄγριες κλωτσιὲς στὴν ὀξώπορτα. Εἶναι παλιὸ συνήθειο ποὺ πηγαίνει πιὰ νὰ ξεχαστῆ. Ὅλες τὶς Κυριακὲς τῆς Μεγάλης Σαρακοστῆς καὶ πρὸ πάντων τὴ Μεγαλοβδομάδα, γιὰ νὰ μὴν τύχη ὁ πειρασμὸς καὶ γελάση κανένα Χριστιανό, μέρες ποὖναι, καὶ τὸν πάρη ὁ ὕπνος, γυρίζει ὁ καντηλανάφτης μὲ τὰ παιδιὰ καὶ χτυποῦνε σὲ κάθε πόρτα, τὰ σημαντήρια — μικρὰ καμπανέλια — ποὺ κρατοῦνε στὰ χέρια τους. Μὲ πόση λαχτάρα τὰ ξανάκουσα φέτος τὰ «τάρα τάν, τάρα τάν» τῶν σημαντηριῶν. Ὁ πατέρας σηκωμένος κιόλας ἄναβε τὴ φωτιὰ καὶ μᾶς φώναζε: «Σηκωθῆτε, δὲ θὰ τὸ φτάξετε τὸ τροπάρι», κι' ἄρχιζε νὰ σιγοψέλνη: «Τοῦ δείπνου σου τοῦ μυστικοῦ σήμερον, Υἱὲ Θεοῦ, κοινωνόν με παράλαβε...». Μὰ φέτος ὁ καλὸς πατέρας ἄναβε τὴ φωτιὰ σιωπηλός. Κι' οὔτε μοῦ τὸ θύμισε τὸ τροπάρι. Λυπόταν νὰ μὲ ξυπνήση.

Μεγάλη Παρασκευή: Στὸ χωριό μας, τὴν πένθιμη αὐτὴ μέρα τὴ φαιδρύνει λίγο ἡ προετοιμασία τοῦ Πάσχα. Βάφουν ταὐγὰ καὶ ζυμώνουν τὰ κουλουράκια. Πότε πότε ἀκούγεται κι' ἕνα παιδιάτικο κλάμα. Τὸ παιδὶ δὲν καταλαβαίνει γιατί δὲ μπορεῖ τάχα νὰ φάη ἀπὸ σήμερα τὸ κόκκινο αὐγουλάκι του, κι' ἡ μητέρα γεμάτη τρομάρα, μετρᾶ καὶ ξαναμετρᾶ ταὐγά, μὴν τὴ γελάση καὶ φάη κανένα καὶ «μαγαριστῆ»: Ὁ Σατανᾶς ἔχει πολλὰ πόδια.

Τὰ κορίτσια ξεχύνονται στὶς πλαγιὲς καὶ τοὺς κήπους, κόβουν λουλούδια καὶ πλέκουν γιρλάντες καὶ στεφάνια γιὰ τὸν Ἐπιτάφιο. Ἡ ἐκκλησιὰ εἶναι σήμερα πλημμυρισμένη ἀπὸ λογιῶν τῶν λογιῶν ἀνθούς. Καὶ καθὼς σκύβουν ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ μυρωδᾶτα στέφανα, ξανθὰ δροσερὰ κεφαλάκια, νὰ προσκυνήσουν, μοιάζουν τριαντάφυλλα ζωντανά: «Σήμερον κρεμᾶται ἐπὶ ξύλου!». Ἡ φωνὴ τοῦ παλιοῦ ψάλτη ποὺ εἶχε γεμίσει μὲ τόση κατάνυξι τὰ παιδικὰ χρόνια μου, ξεχύνεται πάλι, στὸ γνώριμο ἱερὸ χῶρο. Εἶναι σπασμένη καὶ τρέμει πιά. Μὰ ἐγὼ τὴν ἀκούω κρυστάλλινη, καθαρή, ὅλο γλύκα κι' εὐλάβεια, σὰν ἐκεῖνα τὰ παλιὰ χρόνια.

Τὸ βράδυ ἀκολούθησα τὴν τελετὴ τοῦ Ἐπιταφίου. Τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου ἔψελναν τὰ ἐγκώμια, μοιρασμένα σὲ δυὸ χοροὺς κι' ὁ δάσκαλος ἔτρεχε ἀπὸ τὸν ἕνα στὸν ἄλλο μὴ χάσουν τὸ ἴσο. Ὁ γῦρος στὸ χωριὸ γίνεται πολὺ πιὸ μεγάλος παρὰ στὶς πολιτεῖες. Ἀνταμώνουν τὰ δυὸ γειτονικὰ χωριὰ — τί ἅμιλλα ποιὸ θὰ ἐπιδείξη ὡραιότερα στολισμένο τὸν Ἐπιτάφιό του! — παίρνουν τὸ δρόμο πρὸς τὸ κοινὸ νεκροταφεῖο, γυρίζουν καὶ τὰ δυὸ χωριὰ πόρτα πρὸς πόρτα — οἱ νοικοκυρὲς ἔχουν ἀναμμένα κεριὰ στὰ παράθυρα καὶ κρατοῦν δίσκους ἀπὸ λεμονόφυλλα κομμένα νὰ ράνουν τὸ θεῖο σῶμα — κι' ὕστερα καταστaλάζουν στὶς ἐκκλησιὲς πάλι... Τὰ κορίτσια ραντίζουν τοὺς διαβάτες ἀπ' τὰ μπαλκόνια κι' οἱ νέοι μὲ τὰ πρόσωπα ξαναμμένα, χρυσᾶ λουλούδια μέσ' στὶς λαμπάδες καὶ τὰ κεριά, συνορίζονται ποιὸς νὰ πρωτοκρατήση τὸ ἅγιο κουβούκλιο. Στὴν πόρτα τῆς ἐκκλησιᾶς, 4 χεροδύναμοι ἄντρες, σηκώνουν ψηλὰ τὸν Ἐπιτάφιο κι' οἱ χριστιανοὶ περνοῦν ἀπὸ κάτω νὰ ζήσουν πολλὰ χρόνια μὲ τοῦ Χριστοῦ τὴ χάρι... Μὲ πόση συγκίνησι, περνῶντας, ἔκαμα τὸ τάξιμό μου κι' ἐγώ... Τὸ χωριὸ μὲ παράσερνε στὴ γοητεία καὶ τὴν ἁπλῆ γεμάτη πίστι ζωή του.

Μεγάλο Σαββάτο: Πῆγα στὴν λειτουργία τοῦ Μεγάλου Σαββάτου. Τὸ Πάσχα εἶναι κοντά. Ἡ ἐκκλησία, τὰ τροπάρια, ἡ μουσική, οἱ τελετὲς ἀρχίζουν σιγὰ σιγὰ νὰ χάνουν τὸ πένθιμο ὕφος κι' ὁ ἀναστάσιμος τόνος χύνεται παντοῦ γύρω. «Ἀνάστα ὁ Θεὸς κρίνων τὴν γῆν», κι' ὁ παπᾶς ραντίζει τὸν κόσμο μυρωδικὰ κρατῶντας γιὰ πρώτη φορὰ τὴν Ἀνάστασι στὸ ἀριστερὸ χέρι.

Οἱ γυναικοῦλες ἁπλώνουν τὶς ποδιὲς τους νὰ πιάσουν μερικὰ λουλούδια, λεμονανθούς, ροδοπέταλα, γιὰ νὰ τὰ φυλάξουν γιὰ τὸ κακὸ μάτι. Τὸ μαντηλάκι μὲ τ' ἅγιο κομπόδεμα θὰ μπῆ στὸ εἰκονοστάσι καὶ στὴν κακὴ ὥρα ἡ κάθε νοικοκυρὰ θὰ μπορῆ, καπνίζοντας, νὰ ξεματιάση τὸ ζῶο ἢ τὸν ἄνθρωπό της μὲ τὰ θαυματουργὰ ἀρώματα τοῦ Μεγ. Σαββάτου.

Κόβουν λουλούδια καὶ πλέκουν γιρλάντες.

Κυριακὴ τοῦ Πάσχα: Τὸ Μεγ. Σαββάτο, ἀργὸ σὰ χελώνα, μοῦ καθόταν πάντα στὴν ψυχή. Ἀπὸ μικρὴ θυμοῦμαι πὼς δὲν ἔλεγε νὰ βραδυάση ἡ εὐλογημένη αὐτὴ μέρα. Μὰ τότες τὰ κόκκινα αὐγὰ στὸ καλάθι, ἡ γιορτάσιμη ἑτοιμασία στὴν ἐκκλησιά, τὰ παιδιὰ ποὺ κουβαλοῦσαν τὰ ξύλα γιὰ τὴ «φουνάρα», τὴ μεγάλη φωτιὰ τῆς Λαμπρῆς, τὰ σημαντήρια ποὺ παίζανε ἀπὸ τὸ πρωῒ καί, ξέχωρα, ἡ καινούργια ποδιὰ ποὺ κρεμόταν σιδερωμένη, προκλητική, ἕτοιμη στὸν τοῖχο, ἦταν μεγάλες αἰτίες γι' ἀνυπομονησία. Μὰ τώρα; Τί περιμένω; Οἱ παιδιάτικες προσδοκίες μὴ φώλιαζαν στὸ πατρικὸ τοῦτο σπίτι καὶ ξύπνησαν μέσα μου πάλι; Καθόμασταν στὸ καφενεδάκι, πλάϊ στὴν ἐκκλησιά, λίγοι μεγάλοι καὶ τὰ παιδιὰ ποὺ ἑτοίμαζαν τὰ πυροτεχνήματα γιὰ τὴν τελετὴ καὶ προσμέναμε νὰ χτυπήση ἡ καμπάνα.

Οἱ χωριανοί, κουρασμένοι, ξωμάχοι, εἶχαν γείρει νωρίς. Μὰ νά τα πάλι τὰ χαρούμενα «τάρα τάν, τάρα τάν» τῶν σημαντηριῶν, ποὺ σημαίνουν γιορτάσιμα — τί ἀλλοιώτικα χτυποῦν ἀπόψε — ἀπὸ σπίτι σὲ σπίτι νὰ ξυπνήσουν τοὺς χωριανούς. Εἶναι κατάρα ὅποιος δὲν ἀκούση τὸ «Δεῦτε λάβετε φῶς» καὶ δὲν ἀνάψη τὸ λαμπαδάκι του ἀπὸ τοῦ παπᾶ τὸ χέρι. Γι' αὐτὸ στὸ χωριό μας ποὖναι τόσο λίγοι, σὰν ἔρθη ἡ ὥρα ἐκείνη, ὅλοι κοιτάζονται μεταξύ τους καὶ μετριοῦνται νὰ δοῦνε ποιὸς λείπει. Κι' ὁ παπᾶς γιὰ καλὸ καὶ γιὰ κακὸ ξαναλέγει:

— Κοιτάξτε, χριστιανοί μου, μὴ λείπει ὁ γειτονάς σας, ὁ συγγενής σας... Ἀναζητᾶτε κανένα νὰ πᾶμε νὰ τοῦ φωνάξουμε;

Κι' ὁ καντηλανάφτης στέλνεται σ' ὅποιον λείπει. Κι' ὁ παπᾶς περιμένει καὶ τὸν ἐλάχιστο νὰ τοῦ δώση τὸ φῶς. Ἐφέτος στὸ διπλανό μας χωριό, ἄργησαν ν' ἀναστήσουν. Σ' ἐμᾶς εἶχε χαλάσει ὁ κόσμος. Εἴχαμε πῆ τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη», ἀνάψαμε τὴ «φουνάρα» — ὅλη τὴ μέρα κουβαλοῦσαν τὰ παλληκάρια τὰ ξύλα κι' ἔγινε πελώρια — τὰ παιδιὰ ἔφαγαν τὰ κόκκινα αὐγὰ καὶ τὰ κουλουράκια ποὺ κρατοῦσαν στὴν τσέπη, κι' ἐκεῖνοι, στ' Ἀπάνω χωριό, εἶχαν βουβαθῆ... Μήτε ντουφεκιές, μήτε καμπανοκρουσίες, μήτε καπνὸς τῆς φουνάρας... Κι' ἄξαφνα — μισὴ ὥρα θἆχε περάσει — ἀκούστηκε τὸ πρῶτο μπούμ. Καλὰ ξυπνητούρια! Σὰν ξημέρωσε μάθαμε τὴν αἰτία. Ἕνας ἐνορίτης βαρυσκοιμήθηκε κι' ὁ παπᾶς ἔστειλε νὰ τὸν φωνάξουν. Χάθηκε κι' ὁ μαντατοφόρος

(Συνέχεια στὴ σελίδα 960)

Η ΛΑΜΠΡΗ ΤΟΥ ΤΣΟΠΑΝΟΥ

Ποιό χρόνο ἦταν δὲ θυμᾶμαι. Αὐτὸ μονάχα ποὺ ἔμεινε στὴ μνήμη μου ἀπὸ τὸ Πάσχα ἐκεῖνο, ἦτανε μιὰ εἰκόνα ποὺ χαράχτηκε βαθύτατα στὴν ψυχή μου καὶ κάθε φορὰ ποὺ ἔρχεται τὸ Πάσχα στέκει μπροστά μου ὁλόφωτη καὶ δὲν μοῦ δόθηκε ἀλήθεια ποτὲ ποτὲ ἡ εὐκαιρία νὰ τὴν διηγηθῶ.

Νὰ ὅμως ποὺ ἦρθεν ἡ ὥρα της: Νέοι τότε, παιδιὰ ἀκόμη, μὲ γεμάτη τὴν ψυχὴ χαρὰ καὶ μὲ τὴν ὁρμὴ ποὺ ὅλοι οἱ νέοι ἔχουν, νὰ ἀγκαλιάζουν τὴ ζωὴ ὅσο μποροῦν πλατύτερα, ξεκινήσαμε γιὰ νὰ γιορτάσουμε τὸ Πάσχα στὸ ἀπόμακρο χωριό. Εἴμαστε πεντέξη ὅλοι γεμᾶτοι ἀπὸ τὴ φωτιὰ τῆς νιότης, νέα βλαστάρια ἀνοιξιάτικα καὶ ξεκινήσαμε κυνηγῶντας τὴ χαρὰ καὶ μαζὶ τὶς περιπέτειες...

Γιὰ νὰ πᾶμε στὸ χωριό, ποὺ ἀποφασίσαμε νὰ κάμουμε τὸ Πάσχα, ξεστρατίσαμε καὶ ἡ νύχτα τοῦ Μεγάλου Σαββάτου μᾶς βρῆκε περιπλανώμενους ἐπάνω σὲ κορφοβούνια ἄγνωστα. Εἴχαμε χάσει ὁριστικὰ τὸ δρόμο. Αὐτὸ ἀλήθεια γιὰ ἄλλους θὰ ἦτανε μιὰ συμφορά! Ὅμως γιὰ μᾶς καὶ γιὰ τὰ τρελλά μας νειᾶτα ἔγινε ἀφορμὴ ἀξέχαστης εὐθυμίας καὶ ἡ περιπλάνησί μας μέσα στὶς δύσβατες νεροσυρμὲς καὶ στοὺς ἀγκαθωτοὺς θάμνους ποὺ σχίζαν τὰ πόδια μας συνεχιζότανε μέσα σὲ γέλια καὶ ἀστεῖα...

Ἡ νύχτα προχωροῦσε καὶ μαζὶ ἡ περιπλάνησί μας ἐξακολουθοῦσε μὲ τὸ ἴδιο πάντα κέφι.

Ὅπου ἄξαφνα ἀκούστηκαν οἱ πρῶτοι ἦχοι τῆς ἀναστάσιμης καμπάνας καὶ ὅλοι πιὰ ἐθυμηθήκαμε πὼς τὰ πράγματα δὲν ἦσαν εὐχάριστα, γιατὶ ἐκινδυνεύαμε νὰ μὴν κάμουμε ἐφέτος Ἀνάστασι.

— Βρὲ παιδιά, βλέπω φῶς ἐκεῖ κατὰ τὴν διπλανὴ κορφή, ἐφώναξε κάποιος.

Καὶ πραγματικὰ ὅλοι εἴδαμε νὰ τρεμοσβήνη ἕνα μικρὸ φῶς — κάτι σὰν πυγολαμπίδα — μὰ ἦταν πολὺ μακρυά.

Ὅλοι μαζὶ ξεκινήσαμε κατὰ κεῖ. Ἡ εὐθυμία εἶχε λιγοστέψει, γιατὶ ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ ἐβλέπαμε μιὰ ὄχι εὐχάριστη πραγματικότητα, κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη τὸ φωτάκι ἐκεῖνο μᾶς ἐγεννοῦσε ἕνα φόβο ὑποσυνείδητο.

Ἀπόμακροι ἦχοι τῆς καμπάνας ἔφταναν τώρα καὶ ἀπὸ ἄλλα σημεῖα, ἀπόδειξις πὼς καὶ στὰ ἄλλα χωριὰ εἶχεν ἀρχίσει ἡ Ἀναστάσιμη Ἀκολουθία. Προχωρούσαμε σιγὰ σιγὰ τώρα μὲ κατεύθυνσι πρὸς τὸ φῶς καὶ σὲ λίγο εἴχαμε ἀνεβῆ στὴν κορφούλα. Ἕνας μαντρόσκυλος οὔρλιαξε ἄγρια καὶ ἀναγκαστήκαμε νὰ σταματήσουμε ἀπότομα... Ἡ νύχτα ἦτανε ἀσέληνη, μὰ ἡ ξαστεριὰ μᾶς ἔκανε νὰ βλέπουμε ἀρκετὰ καλά... Κι' ἔτσι σκαρφαλωμένοι καθὼς εἴμαστε σ' ἐκείνη τὴν κορφούλα εἴδαμε σὲ κάμποση ἀπόστασι τὴν εἰκόνα ποὺ γι' αὐτὴν μίλησα παραπάνω—τὴν εἰκόνα τὴν ἀλησμόνητη:

Ὁ τσοπάνος ἀνάμεσα στὰ πρόβατα μ' ἕνα κερὶ στὸ χέρι ἔκανε τὴν Ἀναστάσιμη προσευχή του. Ἀκούαμε καθαρὰ κομμάτια ἀπὸ τὰ τροπάρια ποὺ ἄλλοτε ἔψαλλε μὲ τὴ χοντρὴ φωνή του καὶ ἄλλοτε ἀπήγγελλε σὲ ἐκκλησιαστικὸ τόνο. Κάπου κάπου διέκοπτε τὸ ψαλτικό του γιὰ νὰ ἐπιβάλη σιωπὴ στὰ γρυλλίσματα τοῦ μαντρόσκυλου, ὁ ὁποῖος καθὼς μᾶς ἔνοιωθε κοντὰ διεμαρτύρετο καὶ στὸ τέλος γιὰ νὰ μείνη ἥσυχος ὁ προσευχόμενος τὸν ἔδεσε ὁριστικὰ σὲ κάποιο πλησίον δεντράκι. Ἐκεῖ πιὰ τὸ σκυλὶ ἡσύχασε καὶ ἔτσι μπορέσαμε νὰ ἀκοῦμε τὴν ἀναστάσιμη ἀκολουθία τοῦ ἀπροσδόκητου... μοναχοῦ μὲ ὅλην τὴν κυριολεξία.

Ἀκούαμε λοιπὸν κομμάτια τροπαρίων ἄλλα ἀπὸ τὴν ἀρχή, ἄλλα ἀπὸ τὴ μέση, ἄλλα σχετικὰ μὲ τὴν Ἀνάστασι, ἄλλα ἐντελῶς ἄσχετα, τὰ περισσότερα μὲ παραφθορὲς ποὺ τὰ ἔκαναν ἀκατανόητα καὶ μαζὶ ἀνακάτευε καὶ ἐπιφωνήσεις σχετικὲς μὲ ἀναμνήσεις του ἀπὸ περασμένα πασχαλινά του γλέντια, ἐνῶ συνεχῶς ἐσταυροκοπεῖτο καὶ εὐλογοῦσε τὰ πρόβατά του.

Ἀργὰ ἀργά, σκυφτοὶ ἀνάμεσα στὰ βράχια καὶ τοὺς θάμνους, σιωπηλοὶ εἴχαμε πλησιάσει ὥστε νὰ μὴ μᾶς διαφύγη οὔτε λέξι ἀπὸ τὴν περίεργη προσευχὴ τοῦ τόσο συμπαθητικοῦ καὶ ἁπλοῦ αὐτοῦ χριστιανοῦ. Καὶ ἔτσι ἀκούσαμε: «Τὴν Ἀνάστασί σου Χριστὲ Σωτη... ἄγγελοι κουνοῦσιν ἐν οὐρανοί... Ἀναστάσης ὁ Χριστὸς ἀπὸ τοῦ τάφου... (καὶ διέκοπτε γιὰ νὰ ἐπιβάλη σιωπὴ στοὺς γρυλλισμοὺς τοῦ

Μὲ τὸ δεξὶ ἐκουνοῦσε ἕνα θυμιατήρι.

σκυλιοῦ) Σώπα μωρὲ ἄδικο νὰ σοῦ δώση καταραμένε καὶ λειτουργία γίνεται! (καὶ ἐσυνέχιζε) Ἀνάστασι Χριστοῦ π ε ρ α σ ά μ ε ν ο ς... Ἰησοῦς ὁ μόνος ἀναμάρτητος... Τὸν Σταυρόν σου προσκυνοῦμεν Δέσποτα... (μπέε ἔκαμε ἄξαφνα ὁ διπλανός του τράγος). Ἰντάχεις ἐδὰ κι' ἡ ἀφεδιά σου τέθια ὥρα; Κεδιὰ (σιωπή) νὰ σὲ κόψη δὲ θωρρεῖς πὼς λειτουργῶ;...».

Καθὼς εἴχαμε πλησιάσει καὶ τὰ μάτια μας εἶχαν συνηθίσει τὸ σκοτάδι ἐβλέπαμε πιὰ καθαρὰ ὅλες τὶς λεπτομέρειες τοῦ προσευχομένου: Ἔτσι ἐνῶ μὲ τὸ ἀριστερὸ χέρι ἐκρατοῦσε μιὰ μεγάλη λαμπάδα ἀναμμένη, μὲ τὸ δεξὶ ἐκουνοῦσε ἕνα θυμιατήρι δικῆς του κατασκευῆς: εἶχε δέσει δηλαδὴ μὲ σπάγγο τὸν πᾶτο μιᾶς σπασμένης στάμνας καὶ μέσα εἶχε τὰ κάρβουνα καὶ τὸ λιβάνι, Καθὼς λοιπὸν ἀπήγγελλε ἢ ἔψαλλε τὶς προσευχές του, ἐθυμιάτιζε συγχρόνως συνεχῶς καθὼς κάνει ὁ διάκος στὴν ἐκκλησία... Καὶ ἡ ἀκολουθία ἐσυνεχίζετο «Κύματι θαλάσσης τὸν π ρ ο ί ξ α ν τ α π ά λ ε... διώχτη τύραννε...».

Σὲ λίγο οἱ καμπάνες τῶν διπλανῶν χωριῶν ἐχτυποῦσαν χαρούμενα καὶ ἀπόμακροι κρότοι τουφεκοβολισμῶν ἔφτασαν καὶ ἐκεῖ πάνω «Ὁ Χριστὸς εἶχε ἀναστηθῆ!». Εἰς τὸ ἄκουσμα τῶν πυροβολισμῶν καὶ τῶν κωδωνοκρουσιῶν, ἡ σκηνή μας ἄλλαξε κατὰ ἀπροσδόκητο τρόπο. Ὁ προσευχόμενος ἀφῆκε τὸ θυμιατήρι καὶ παίζοντας ἕνα πήδημα ὅπως θὰ ἔκανε καὶ στὸ χορὸ ἄρχισε μὲ ὅλη τὴ δύναμι τοῦ στήθους του νὰ ψέλνη τὸ «Χριστὸς ἀνέστη» κουνῶντας τὸ κερί του καὶ πετῶντας διάφορα σπασμένα πήλινα ἀγγεῖα ποὺ εἶχε σωρέψει γύρω του ἐδῶ κι' ἐκεῖ ποὺ καθὼς ἐσποῦσαν ἔκαναν ἕνα διαβολεμένο κρότο ποὺ ἀντηλαλιῶταν στὴν ἡσυχία τῆς ἐρημιᾶς καὶ μ' αὐτὸ τὸν τρόπο ἀντικαταστοῦσε τὰ βαρελότα καὶ τοὺς τουφεκοβολισμούς, τοὺς γιορτάσιμους. Τὰ πρόβατα μὲ τοὺς ἀπροσδόκητους αὐτοὺς θορύβους ἐσκόρπισαν καὶ ὁ μαντρόσκυλος οὔρλιαζε διαβολεμένα καὶ κυττάζοντας κατὰ τὸ μέρος ποὺ εἴμαστε κρυμμένοι....

«Ἀναστήτω ὁ Θεὸς καὶ σκορπισθῆτε καὶ σεῖς μωρέ, καὶ τοῦ Θεοῦ πλάσματα εἶστε...». Καὶ δός του καὶ πετοῦσε τὶς σπασμένες γλάστρες σὲ ὅλα τὰ σημεῖα... Ἤτανε τόση ἡ χαρά του, τόσος ὁ ἐνθουσιασμός του γιὰ τὴν Ἀνάστασι τοῦ Κυρίου, ποὺ δὲν θυμοῦμαι νὰ ἔχω ἰδῆ ποτὲ μεγαλύτερη θρησκευτικὴ χαρά...

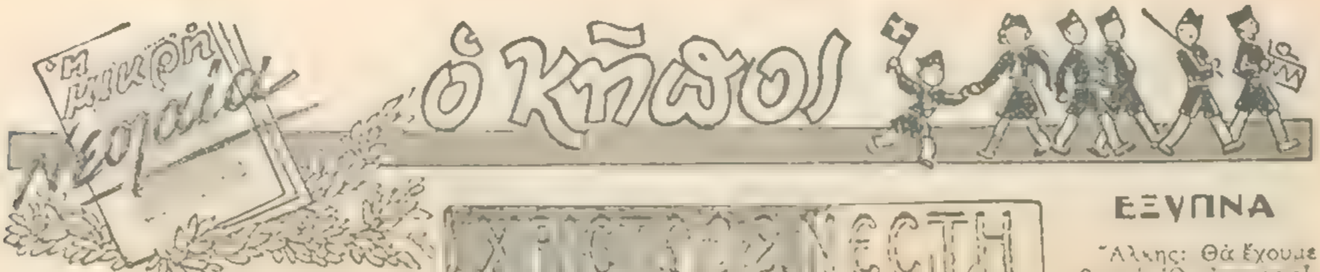
Μετὰ πρόχειρον συνεννόησι ἡ παρέα ὅλη ἀποφασίσαμε νὰ παρουσιαστοῦμε καὶ ὅλοι μαζὶ τοῦ φωνάξαμε:

— Χριστὸς Ἀνέστη κουμπάρε.

— Ἀληθῶς ἀνέστη ὁ Κύριος, εἶπε καὶ ἔτρεξε κοντά μας.

Ἤτανε ἕνας θεόψηλος ἄντρας ὡς 25 χρονῶν πλατύστερνος μὲ τεράστιες πλάτες, ποὺ ἡ φωνή του καθὼς μᾶς

(Συνέχεια στὴ σελίδα 960)

ΤΟ ΒΡΑΔΥ ΣΤΗΝ ΑΝΑΣΤΑΣΙ

Ἡ γιαγιὰ μὲ τὴ γλυκειὰ φωνούλα της στάθηκε πάνω ἀπὸ τὸ κρεββάτι μου: «Σήκω παιδί μου! Ἄρχισαν οἱ καμπάνες τῆς Ἀναστάσεως. Πᾶμε ν' ἀκούσωμε τὸ Χριστὸς Ἀνέστη! Ἡ στολή σου σιδερωμένη σὲ περιμένει καθὼς καὶ μιὰ λαμπάδα ἄσπρη μὲ τὶς ὡραῖες λευκὲς κορδελλίτσες της...

Πόσο χαρούμενα χτύπησαν στὴν καρδιά μου τὰ λόγια αὐτὰ τῆς καλῆς γιαγιᾶς καὶ μὲ πόση ὁρμὴ σηκώθηκα καὶ ντύθηκα. Καὶ καθὼς φτάσαμε στὴν ἐκκλησία καὶ πῆρα τὴ θέσι μου κοντὰ στοὺς ἄλλους συναγωνιστὲς Σκαπανεῖς, ἄκουα τὶς χαρούμενες ὁμιλίες τοῦ κόσμου ποὺ ὅλος ἀνυπόμονα περίμενε γύρω στὴν ἐξέδρα ποὺ σημαιοστόλιστη θὰ δεχότανε τὸν ἐπίσκοπο καὶ τοὺς ἱερεῖς μὲ τὰ ἑξαπτέρυγα καὶ τὸν χορὸν ὅπου θὰ ἐψάλλετο τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη».

Καὶ ὅταν σὲ λίγο μὲ τὸ «Δεῦτε λάβετε φῶς!» ἄναψαν οἱ λαμπάδες καὶ στὴν ἐξέδρα μὲ ἐξαίρετη μεγαλοπρέπεια ἄρχισε ἡ τελετή, ἔβλεπα σὰν μέσα σὲ ὄνειρο τὴν Ἑλληνικὴ σημαία νὰ ἀνεμίζῃ πάνω ἀπὸ τὴν εἰκόνα τῆς Ἀναστάσεως καὶ τὰ ἄλλα ἱερά μας σύμβολα καὶ ὅλα αὐτὰ ἔφεραν στὸ νοῦ μου ὅσα μᾶς διδάσκουν στὸ Σχολεῖο, καὶ ὅσα συχνὰ μοῦ διηγεῖται ἡ γιαγιά, πόσο ἀγκαλιασμένα εἶναι ὁ Χριστὸς καὶ ἡ Ἑλλάδα!

Ἐκοίταζα τὸν κόσμο, τοὺς ἄλλους Σκαπανεῖς καθὼς χαρούμενα ἐκινοῦσαν τὰ χέρια τους, ἄκουα τὶς σάλπιγγες καὶ τὶς καμπάνες μὲ τοὺς χαρούμενους ἤχους των, ἔβλεπα τὴ γιαγιὰ ὁλόχαρη κι' ἐκείνη νὰ κάνη τὸ Σταυρό της καὶ νὰ σιγοψιθυρίζῃ τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη» καὶ ἔνοιωθα μέσα μου μιὰ μεγάλη, μὰ πολὺ μεγάλη ὑπερηφάνεια πὼς κι' ἐγὼ εἶμαι Ἕλλην καὶ Χριστιανός.

Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΣΚΑΠΑΝΕΑΣ

ΕΞΥΠΝΑ

Ἄλκης: Θὰ ἔχουμε βροχή. Ὁ οὐρανὸς εἶναι γεμᾶτος σύννεφα καὶ δὲν φαίνεται οὔτε ἕνα ἄστρο.

Πέτρος: Κάνεις λάθος. Τώρα ποὺ ἐρχόμουνα ἐγὼ ἦτανε ξαστεριά.

Ἄλκης: Φαίνεται θὰ ἦρθες ἀπὸ ἄλλο δρόμο.

— Μαμά, δὲν πιστεύω στὰ ὄνειρα.

— Γιατί παιδί μου;

— Γιατί εἶδα ἕνα πρᾶγμα ἀδύνατο νὰ γίνῃ.

— Τί εἶδες;

— Εἶδα ὅτι εἶχες ἀφήσει τὰ κλειδιὰ ἐπάνω στὸν μπουφέ.

Τὸ παραμυθάκι μας.

Ο ΛΑΚΗΣ ΚΑΙ ΤΑ ΚΟΚΚΙΝΑ ΑΥΓΑ

Τὸ Μεγάλο Σαββάτο τὸ σπίτι ἦταν ἄνω κάτω. Ἀσπρίσματα, σφουγγαρίσματα... Ἐδῶ ἡ κυρὰ Λίνα ἄναβε τὸ φοῦρνο, ἐκεῖ ὁ κὺρ Ἀντώνης ἐκουβαλοῦσε κλαριά, παραπέρα ἡ μητέρα μὲ τὸ μεγάλο κορίτσι ἐζύμωνε τὶς πασχαλινὲς κουλοῦρες καὶ ὁ πατέρας ἔσφαζε τὸ ἀρνί, [illegible] κόκκινα [illegible] γελοῦσαν.

Ὁ Λάκης καὶ ἡ Κατέρω, οἱ [illegible] Ποῦ νὰ ἔχη ἀρνί;

Ὁ Λάκης [illegible] καὶ ἡ Κατέρω ποὺ [illegible] δὲν μποροῦσαν νὰ ἡσυχάσουν.

— [illegible] Κατέρω, κατεβαίνουμε κρυφὰ στὴν ἀποθήκη νὰ φᾶμε αὐγά; Ἄχ τί κόκκινα ποὺ εἶναι! Ἐκεῖ ποὺ τὰ εἶδα μοῦ φάνηκε σὰν νὰ μοῦ φώναζαν: «Ἔλα καϋμένε! τί στέκεις;».

— Μὰ ἡ μητέρα εἶπε πὼς σήμερα δὲν κάνει νὰ τρώῃ κανεὶς πασχαλινά, τοῦ εἶπε ἡ Κατέρω.

— Δὲν βαρύεσαι καϋμένη, τί τώρα, τί τὴ νύχτα...

— Ὁ παπποῦς ὅμως ἔλεγε πὼς μιὰ φορὰ ποὺ ἕνα παιδὶ ἐπῆγε νὰ φάη ἕνα κόκκινο αὐγὸ τὸ Μεγάλο Σαββάτο, βγῆκε μέσα ἀπ' αὐτὸ ἕνα φίδι καὶ τὄπνιξε τὸ παιδί...

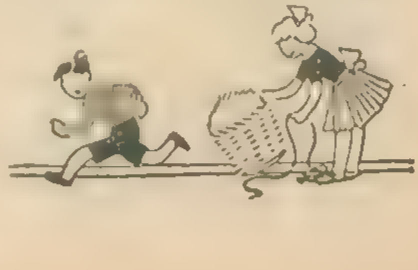
Εἶχαν κατεβῆ στὸ ὑπόγειο καὶ ὁ Λάκης ποὺ ἦταν ἕτοιμος νὰ σπάσῃ ἕνα αὐγὸ ἀπὸ τὸ καλάθι, ἅμα ἄκουσε τὴν ἱστορία μὲ τὸ φίδι ἐπάγωσε...

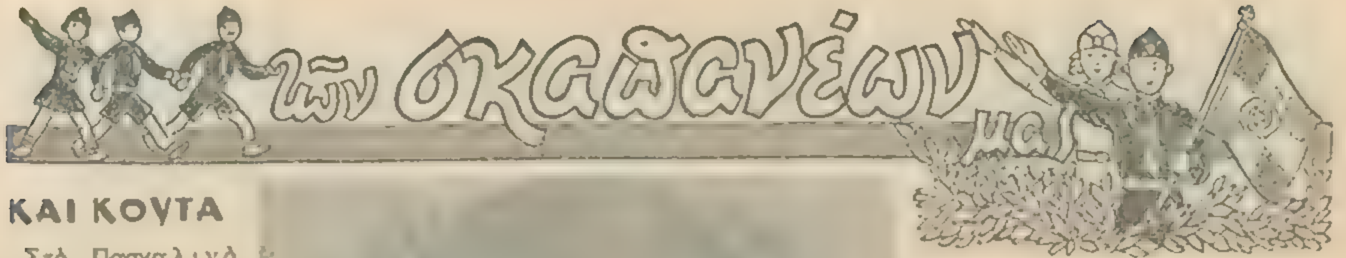
Τὴν ὥρα αὐτὴ ἡ Κατέρω ἔσκυψε νὰ πιάσῃ κάποιο σχοινὶ ποὺ ἦταν κοντὰ στὸ καλάθι καὶ ὁ Λάκης καθὼς τὸ εἶδε νὰ σέρνεται χάμω, τὸ πῆρε γιὰ φίδι. Τρομαγμένος τὄβαλε στὰ πόδια φωνάζοντας: «Τρέχα Κατέρω! Ἐπλάκωσαν τὰ φίδια!». Καὶ ἔτρεξε σὰν τρελλὸς πρὸς τὴν αὐλή.

Ἡ Κατέρω τὸν ἀκολούθησε κι' αὐτὴ τρομαγμένη φωνάζοντας, μὴ ξέροντας πὼς τὸ σχοινὶ ποὺ τράβηξε τὸ πῆρε ὁ ἄλλος γιὰ φίδι.

Ἡ μητέρα ποὺ ἄκουσε τὶς φωνές, ἔτρεξε καὶ σὰν ἔμαθε τὰ κατορθώματά τους τοὺς εἶπε:

Ὁ παπποῦς μὲ τὴν ἱστορία τοῦ φιδιοῦ ἤθελε νὰ πῇ πὼς τὰ παιδιὰ ποὺ δὲν κάνουν ἐκεῖνα ποὺ τοὺς λὲν οἱ γονεῖς τους καὶ δὲν ἀκολουθοῦν τὶς παραγγελίες ποὺ δίδει ὁ Χριστὸς καὶ ἡ Ἐκκλησία τὰ τιμωρεῖ ὁ Θεός.

ΚΑΙ ΚΟΥΤΑ

Στὸ Πασχαλινὸ τραπέζι ἡ μικρὴ Νίνα ἐθεώρησε καλὸ νὰ γράψη τὸ μενοὺ σὲ χαρτάκια, ὅπως κάνουν στοὺς καταλόγους τῶν Ξενοδοχείων, γιὰ τὸ ἐπίσημο τῆς ἡμέρας.

Μεταξὺ τῶν ἄλλων φαγητῶν εἶχε γράψει τὰ αὐγὰ μὲ βῆτα «Ἀβγὰ κόκκινα».

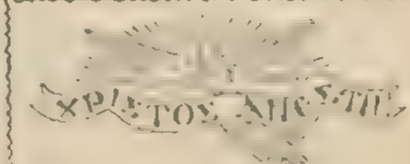
Ὁ ἀδελφός της τότε γιὰ νὰ τὴν πειράξη τῆς εἶπε:

— Νίνα, μήπως ἔχεις κανένα αὐγὸ μὲ ὑψιλόν.

— Ὄχι τοῦ ἀπήντησε ἐκείνη, εἶχα μονάχα ἕνα μὲ ἡμίψηλον, ἀλλὰ τὸ ἐπῆρε ὁ μπαμπᾶς γιὰ τὴ Δεύτερη Ἀνάστασι καὶ ἐξηφανίσθη.

Σιγανὸς Γρηγόριος. Νικόλαος καὶ Αἰκατερίνη Μειἤ. Σωτηριάδης Προκόπιος, (μέσον κάτω) Πουλόπουλος Γεώργιος

Χριστὸς ἀνέστη! ἀδέρφια μου,
ἐλᾶτε γειὰ χαρά σας!
Τσουγκρίστε, τὰ λαμπριάτικα
κόκκινα αὐγά σας!

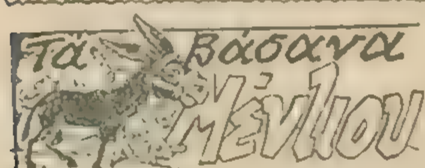
★

Χριστὸς ἀνέστη! Ἐμύρισε
κι' ἔβγαλε ἡ γῆ λουλούδια·
καὶ τὰ πουλάκια ἀρχίσανε
γλυκὰ τραγούδια!

★

Κι' ἀνθίσαν τὰ περβόλια μας
μὲ τὴ γλυκειὰ τὴ ζέστη·
γῆ κι' οὐρανὸς μᾶς κράζουνε
Χριστὸς ἀνέστη!

Ἐλ. Σαμ.

4. (Συνέχεια)

Κι' ἄρχιζε νὰ τραγουδάη στὴν ἀρχὴ σιγὰ - σιγὰ κι' ὅσο πήγαινε πιὸ δυνατὰ τὸ καινούργιο του τραγουδάκι:

Φεγγαράκι μου λαμπρὸ
πω - πω - πω! πω - πω - πω!
χαίρομαι νὰ σὲ θωρῶ
στὸ γαλάζιον οὐρανὸ
πω - πω - πω! πω - πω - πω!

Ἡ θειὰ Ἀλεποῦ ἔβηξε μὲ διάκρισι. Γλίστρησε σιγὰ - σιγὰ μπροστὰ στὸν ποιητὴ μὲ τὰ μεγάλα αὐτιὰ κι' ἄρχισε νὰ τοῦ κάνη χίλια κοπλιμέντα:

— Καλησπέρα, ὦ μεγάλε ψάλτη τῆς σελήνης! εἶπε. Καλησπέρα, ὦ γιγάντειο ἀηδόνι!

— Καλησπέρα, καλησπέρα, φιλτάτη! ἀποκρίθηκε ὁ κὺρ Μέντιος πολὺ συγκινημένος. Ποιὸς καλὸς ἄνεμος σᾶς φέρνει ἐδῶ, στὸ ὠδεῖον μου;

(«Ὠδεῖον» ἔλεγε ὁ κὺρ Μέντιος τὴν ἀγαπημένη του κερασιά, γιατὶ — ἔτσι τοῦ φαινόταν — μονάχα κάτω ἀπὸ τὴ σκιά της μποροῦσε νὰ κάνη τόσο ὡραίους στίχους).

Κερασιά μου ἀγαπημένη
ὅταν εἶσαι στολισμένη
μὲ κεράσια καὶ μ' ἀνθοὺς
πάει νὰ μοῦ φύγη ὁ νοῦς!

— Μὰ αὐτὸ δὲν εἶναι τίποτα μπροστὰ στὸ καινούργιο ποὺ ἔκανα, ἔλεγε μὲ περιφρόνησι. Αὐτὸ εἶναι κοινὸ τραγουδάκι. Γιὰ προσέξτε ὅμως τώρα τί ρυθμός, τί μελαγχολία...

Τὸ τριφύλλι εἶναι χλωρὸ
τὸ χορτάρι τρυφερὸ
καὶ τ' ἀγκάθια μεστωμένα
θὰ τὰ φάω, τὰ καημένα!

— Ἀχ, δὲν μπορῶ νὰ κρατήσω τὰ κλάματα ἀπὸ τὴ συγκίνησι! ἔλεγε καὶ σκούπιζε τὰ δάκρυά του. Τί ὡραῖο, τί ὡραῖο ποὺ εἶναι!

Ἡ θειὰ ἀλεποῦ μὲ δυσκολία κρατοῦσε τὰ γέλια.

Ἡ ξιππασιά του θὰ τὸν φάη! μουρμούρισε ἀπὸ μέσα της. Δηλαδή, ἐγὼ θὰ τὸν φάω, μουρμούρισε, μὰ ἡ ξιππασιά του θὰ μὲ βοηθήση νὰ τὸν φάω γρηγορώτερα! Ὤ τί καλό, τί ἄσφαλτο ὅπλο ποὺ εἶναι ἡ κολακεία. Δὲν ὑπάρχει ἄλλο καλύτερο... Ἂς τὸν κολακέψωμε λοιπὸν νὰ τελειώνουμε μιὰν ὥρα ἀρχήτερα...

Καὶ νὰ σᾶς πῶ ἀναμεταξύ μας, ἡ θειὰ ἀλεποῦ δὲν εἶχε καὶ τόσο ἄδικο. Ὁ κὺρ Μέντιος ἦταν τρομερὰ ξιππασμένος, ὁ κακόμοιρος.

Λοιπόν, ἀγαπητέ μου μαέστρο, τὰ μάθατε τὰ νέα; ρώτησε μὲ τὴν πιὸ γλυκειά της φωνὴ ἡ θειὰ Ἀλεποῦ.

— Ποιὰ νέα, φιλτάτη μου; ρώτησε ὁ κὺρ Μέντιος κάπως ξαφνιασμένος. Μήπως ἀκούσατε κανένα καινούργιο τραγουδάκι;

— Ποιὸς ἄλλος μπορεῖ νὰ κάνη τραγουδάκια ἐξὸν ἀπὸ τὴν εὐγενεία σας! Ἔκαμε ἡ ἀλεποὺ καὶ τὰ μάτια της ἔλαμψαν γεμᾶτα πονηρία. Ὄχι, ὄχι, κάτι πολὺ σπουδαιότερο... Κάτι...

Μὰ δὲν μπόρεσε νὰ τελειώση τὴ φράσι της.

— Οὖ - οὖ! Οὖ - οὖ!
ἀκούστηκε σιγά, περιγελαχτὰ μέσα στὸ ἀραιὸ φύλλωμα τῆς κερασιᾶς.

Ἡ ἀλεποῦ ἀνατρίχιασε. Ὁ καημένος ὅμως ὁ κὺρ Μέντιος μήτε τὴ γλυκειὰ φωνούλα ποὺ προσπαθοῦσε νὰ τὸν προειδοποιήση ἄκουσε, μήτε τὴν κόκκινη λάμψι στὰ μάτια τῆς παμπόνηρης τῆς ἀλεποῦς μπόρεσε νὰ διακρίνη. Γιατί, ξέχασα νὰ σᾶς πῶ, ἡ θειὰ ἀλεποῦ, πρὶν πάη νὰ τὸν συναντήση, εἶχε πάρει τὰ μέτρα της.

«Ἂς βάλω τὰ μαῦρα μου ματογυάλια, σκέφτηκε. Τὸ βλέμμα μου λάμπει πάρα πολὺ ἀπ' τὴ μεγάλη πεῖνα. Κι' ὅσο κι' ἂν εἶναι ἁπλοϊκὸς ὁ κὺρ Μέντιος μπορεῖ κάτι νὰ ὑποψιαστῆ...».

Ἐφάρμοσε λοιπὸν στὴ μύτη της τὰ χοντρὰ μαῦρα της ματογυάλια καὶ τὰ στερέωσε καλὰ μ' ἕνα λάστιχο, νὰ μὴν πέσουν στὸ δρόμο. Εἶχε κόψει ἀπὸ τὴν αὐλὴ τῆς δασκάλας κι' ἕνα τεράστιο φύλλο μπανανιᾶς καὶ τὸ εἶχε ρίξει στὴ ράχη της. Ὁ λύκος, ὅταν τὴν εἶδε ἔτσι μασκαρεμένη, ἀπόρησε :

— Τί φύλλο εἶναι αὐτό; τὴ ρώτησε. Πρώτη φορὰ τὸ βλέπω. Πανωφόρι μοῦ ἔκαμες;

— Σσστ! Ἔχω τὸ σκοπό μου! ἀποκρίθηκε ἡ ἀλεποῦ κι' ἔφυγε μὲ βιάσι.

(Ἀκολουθεῖ)

ΛΙΓΗ ΕΥΘΥΜΙΑ

Θὰ ἐφωτογραφίζετο...

Ἡ Λίτσα: Μπᾶ! Πῶς εἶσαι ἔτσι μοσχομυρισμένη σήμερα;

Ἡ Φιφή: Μά, ξέρεις, θὰ πάω νὰ φωτογραφηθῶ!

Δὲν θὰ τὸν ἔβλεπε...

Ὁ μικρὸς Παῦλος θέλει νὰ χτυπήση τὴν νταντά του καὶ ἡ μητέρα του τοῦ λέει:

— Δὲν βλέπεις, παιδί μου, ποὺ ἐδῶ μέσα εἶναι ἡ Παναγία καὶ θὰ σὲ δῆ;

— Τότε λοιπὸν ἂς πᾶμε στὸ ἄλλο δωμάτιο ποὺ δὲν εἶναι ἡ Παναγία, νὰ μὴ μὲ δῆ, ἀπαντᾷ ὁ Παῦλος.

Κυριολεξία.

— Λοιπὸν Ἀγλαΐτσα, πῶς πέρασες στὴν Ἄνδρο;

— Καλὲ τί ἐπέρασα ποὺ κάθησα ἐκεῖ τρεῖς ὁλόκληρους μῆνες!

Μὲ ι, ὄχι μὲ η!

Ὁ Καθηγητής: (Ποῦ ἔχει τὴν συνήθεια νὰ βάζη τὶς λέξεις στὸ στόμα τῶν μαθητῶν):

— Φέρομεν τὴν ὑποτείνουσαν κάθετον εἰς τὸ ἄκρον τῆς ἀ.....ἀ.....;

Οἱ μαθηταί: (Ὅλοι μαζί): κτῖνος!

Ἀντελήφθη πλήρως.

Ὁ λόγος περὶ ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον.

— Γιάννη, πηγαίνεις περίπατο μὲ τὸν Κωστάκη καὶ ἐκεῖνος γλιστρᾷ καὶ πέφτει. Σὺ τί θὰ κάνης;

— Θὰ ξεκαρδιστῶ ἀπὸ τὰ γέλια!

Μόνον 5 καὶ 5.

— Ἑπτὰ καὶ τρία πόσα κάνουν;

— Ἕντεκα!

— Πρόσεξε καλά...

— Δώδεκα!

— Μὰ γιὰ λογάριασε... Μήπως κάνουν δέκα;

— Ἁ μπᾶ, ὄχι! Πέντε καὶ πέντε κάνουν δέκα.

ΝΕΑ ΤΥΦΛΟΜΥΙΓΑ

Οἱ παῖκται κάθονται γύρω - γύρω καὶ ὁ καθένας παίρνει τὸ ὄνομα μιᾶς [illegible] ἀπὸ τοὺς παίκτας — αὐτὸς δὲν ἔχει ὄνομα πόλεως — στέκεται στὴ μέση μὲ δεμένα τὰ μάτια. Ὁ διευθύνων τὸ παιγνίδι, ὅταν ὅλα εἶναι ἕτοιμα, φωνάζει δύο πόλεις, π. χ.:

— Καλάμαι καὶ Φλώρινα.

Οἱ παῖκται ποὺ ἔχουν αὐτὰ τὰ ὀνόματα, πρέπει νὰ σηκωθοῦν ἀπὸ τὰ καθίσματα καὶ νὰ ἀλλάξουν θέσι. Αἱ Καλάμαι θὰ πᾶνε στὴ θέσι τῆς Φλωρίνης καὶ ἡ Φλώρινα στὴ θέσι τῶν Καλαμῶν. Πάντως οἱ μετακινήσεις αὐτὲς πρέπει νὰ γίνουν μέσα στὸ χῶρο ποὺ περιβάλλεται ἀπὸ τὰ καθίσματα. Δὲν μπορεῖ δηλαδὴ ὁ παίκτης νὰ σηκωθῆ ἀπ' τὴν καρέκλα του, νὰ γυρίση ἐδῶ κι' ἐκεῖ μέσα στὸ δωμάτιο κι' ἔπειτα νὰ καθίση στὴ θέσι τοῦ ἄλλου.

Ὁ παίκτης ποὺ εἶναι στὸ κέντρο, προσπαθεῖ νὰ πιάση ἕναν ἀπὸ τοὺς μετακινουμένους καὶ νὰ ἀνακαλύψη τὴν ταυτότητά του. Ἂν τὸ ἐπιτύχη, μπαίνει στὴ μέση ὁ παίκτης ποὺ ἀνεκαλύφθη. Ἀλλοιῶς τὸ παιγνίδι συνεχίζεται.

Ἐννοεῖται ὅτι οἱ παῖκται, γιὰ νὰ ξεγελάσουν τὴν τυφλόμυιγα, μποροῦν νὰ μεταμορφωθοῦν (νὰ φορέσουν γυαλιά, μουστάκια κλπ.).

Ζωγραφική.

Στερεώσατε ἕνα διαφανὲς χαρτὶ ἐπάνω στὸ σχέδιο καὶ χρωματίσατε τὰ μέρη τῆς εἰκόνος, ὡς ἑξῆς:

Ὅπου βλέπετε:

1 μὲ μπλέ,
2 μὲ πράσινο,
3 μὲ κόκκινο,
4 μὲ βιολετί,
5 μὲ πορτοκαλί,
6 μὲ κίτρινο,
7 μὲ ρόζ.

Τὰ μέρη ποὺ ἔχουν 0 θὰ μείνουν λευκά.

Θαλασσινὰ παιγνίδια.

Σὲ λίγο θ' ἀρχίσουν τὰ μπάνια καὶ τὰ θαλασσινὰ παιγνίδια. Ἕνα ἀπ' αὐτά, εὔκολο καὶ χωρὶς πολύπλοκους κανονισμούς, εἶναι καὶ τὸ ἑξῆς:

Ἐφοδιάζεσθε μ' ἕνα σημαντικὸ ἀριθμὸ φελλῶν ἀπὸ μποτίλλιες (10 - 30 φελλοί). Παρατάσσετε τοὺς φίλους σας στὴν ἀκρογιαλιὰ ἢ σ' ἕνα κατάλληλο μέρος γιὰ βουτιές, ἐφ' ὅσον ἡ θάλασσα εἶναι βαθειά, πετᾶτε τοὺς φελλοὺς στὸ νερὸ καὶ δίδετε σύνθημα στοὺς παίκτας νὰ πέσουν στὴ θάλασσα. Οἱ κολυμβηταὶ πρέπει νὰ προσπαθήσουν νὰ μαζέψουν τοὺς φελλούς. Νικητὴς θ' ἀναδειχθῆ ἐκεῖνος ποὺ θὰ συγκεντρώση τοὺς περισσοτέρους.

Σὲ δύο πράγματα ὅμως πρέπει νὰ ἐπιστήσετε τὴν προσοχὴ τῶν κολυμβητῶν. Πρῶτον: Νὰ πέσουν ὅλοι μαζὶ στὸ νερό. Καὶ τὸ κυριώτερον νὰ μὴ συμπλέκωνται ἐνῶ κολυμβοῦν, γιὰ νὰ ἀποσπάσουν ἀπὸ συμπαίκτας των τοὺς φελλοὺς ποὺ ἔπιασαν αὐτοί.

Ἡ κουτσὴ μάνα.

Τὸ παιγνίδι αὐτὸ δημοσιεύεται σὲ κάποιο γαλλικὸ περιοδικό, χωρὶς ὅμως νὰ ἔχη σημαντικὲς διαφορὲς ἀπὸ τὸ δικό μας «λουρὶ τῆς μάνας»...

Εἶναι παιγνίδι ὑπαίθρου καὶ παίζεται ἀπὸ πολλὰ παιδιά, ἐφωδιασμένα μὲ μαντήλια δεμένα σὲ κόμπο. Στὸ ἔδαφος διαγράφεται κύκλος, μέσα στὸν ὁποῖον ἐγκαθίσταται ἡ «μάνα». Μὲ τὸ σύνθημα ἡ «μάνα» βγαίνει ἀπὸ τὸν κύκλο μὲ τὸ

ἕνα πόδι (κουτσὸ) καὶ κυνηγᾷ τοὺς ἄλλους μὲ τὸ μαντῆλι στὸ χέρι. Ὅταν ἕνας παίκτης κτυπηθῆ ἀπὸ τὸ μαντῆλι τῆς «μάνας», τρέχει νὰ μπῆ στὸν κύκλο, γιὰ νὰ γλυτώση ἀπὸ τοὺς συναδέλφους του ποὺ τὸν κτυποῦν μὲ τὰ μαντήλια τους. Ὅταν ὅμως ἡ «μάνα» πατήση τὸ σηκωμένο πόδι στὸ ἔδαφος, τότε κυνηγοῦν αὐτὴ καὶ τὴ κτυποῦν. Καὶ στὶς δύο περιπτώσεις ἐκεῖνος ποὺ χτυπιέται σώζεται ὅταν μπῆ μέσα στὸν κύκλο.

Ὁ παίκτης ποὺ θὰ κτυπηθῆ ἀπὸ τὴ «μάνα» γίνεται αἰχμάλωτός της καὶ μένει μέσα στὸν κύκλο. Ἡ «μάνα» βγαίνει πάλι γιὰ κυνῆγι, πάντοτε μὲ «κουτσό», καὶ ἂν θέλη παίρνει γιὰ βοήθεια τὸν αἰχμάλωτό της, ὁ ὁποῖος παίρνει ἐπίσης τὸ ὄνομα τῆς «μάνας». Αὐτοὶ ποὺ κυνηγοῦν γίνονται ἔτσι δύο, ἔπειτα τρεῖς, τέσσαρες καὶ τὸ παιγνίδι συνεχίζεται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ἕως ὅτου ὁδηγηθῆ στὸν κύκλο καὶ ὁ τελευταῖος παίκτης.

Ἔπειτα παίρνει ἄλλος τὴ θέσι τῆς «μάνας», μὲ κλῆρο.

Μαγικὴ εἰκὼν ἄνευ εἰκόνος.

— Δῶσε μου τὸ Πηνελόπη! Μοῦ χρειάζεται σοῦ εἶπα!

— Μὰ τί;

— Δὲν ἄκουσες;

Χ. ΠΑΓΚΑΛΟΥ

Διασκεδάζοντας

Μπὶζ μὲ μπάλλα.

Οἱ παῖκται — πρέπει νὰ εἶναι ἀρκετοὶ — τοποθετοῦνται πρόσωπο μὲ πρόσωπο σὲ δύο παράλληλες γραμμές, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑπάρχει ἀπόστασις 10 - 15 μέτρων. Ἕνας ἀπ' αὐτοὺς μπαίνει στὴ μέση μὲ τὶς πλάτες γυρισμένες σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς δύο γραμμές. Κάποιος παίκτης τῆς γραμμῆς αὐτῆς ρίχνει τὴ μπάλλα

ἐπάνω σὲ κεῖνον ποὺ στέκεται στὴ μέση. Ἂν ὁ τελευταῖος κτυπηθῆ ἀπ' τὴ μπάλλα, γυρνᾶ καὶ προσπαθεῖ ἀπὸ τὴ φυσιογνωμία καὶ τὸ ὕφος τῶν παικτῶν νὰ ψυχολογήση καὶ νὰ βρῆ ποιὸς τὸν ἐκτύπησε. Ἂν τὸν ἀνακαλύψη, ἀλλάζει θέσι μ' αὐτόν. Ἀντιθέτως, ἂν ὁ παίκτης τοῦ κέντρου δὲν ἀνακαλύψη ἐκεῖνον ποὺ ζητεῖ, γυρνᾶ τὶς πλάτες του πρὸς τὴν ἄλλη γραμμή, καὶ τὸ παιγνίδι συνεχίζεται.

Ἂν ἐκεῖνος ποὺ θὰ ρίξη τὴ μπάλλα δὲν ἐπιτύχη τὸν παίκτη τοῦ κέντρου, παίρνει τὴ θέσι του.

Ἀκροστιχίς.

Τὰ ἀρχικὰ τῶν κάτωθι ζητουμένων λέξεων ἀποτελοῦν ἔνδοξον σύγχρονον ἄνδρα.

1) Πόλις τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, 2) Κράτος τῆς Ν. Α. Εὐρώπης, 3) Περίφημος κοιλὰς τῆς Θεσσαλίας, 4) Βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας, 5) Ἀρχαῖος ἱστορικὸς συγγραφεύς, 6) Ἔνδοξος πόλις, 7) Νῆσος τοῦ Σαρωνικοῦ.

Δ. Ι. ΓΑΡΟΥΦΑΛΙΑΣ

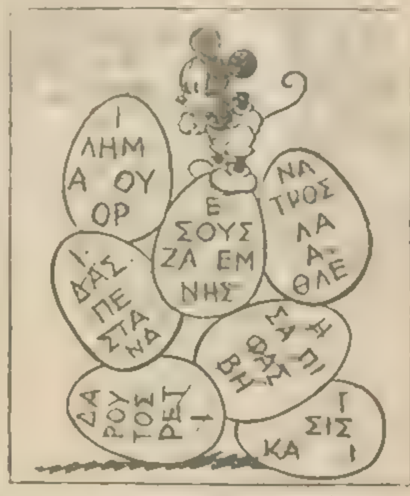
Μεταγραμματισμός.

Βγάλε Πὶ καὶ βάλε Τὰ
— δὲ στὸ λέω χωρατὰ —
καὶ θὰ δῆς τὸ παγωμένο
νὰ βρεθῆ εὐθὺς λυωμένο.

Χ. ΠΑΓΚΑΛΟΥ

ΠΑΣΧΑΛΙΝΑ ΑΥΓΑ

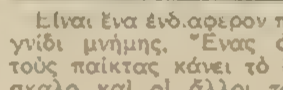
Ἕναν ὅρο ἔπρεπε νὰ ἐκτελέση ὁ Μῖκυ γιὰ νὰ πάρη τὰ μεγάλα ψεύτικα αὐγὰ μὲ τὰ σοκολατάκια καὶ τὰ ἄλλα ἐνδιαφέροντα περιεχόμενα: Νὰ συναρμολογήση τὶς συλλαβὲς ποὺ ἦσαν γραμμένες στὸ ἐξωτερικὸ μέρος τῶν αὐγῶν, κατὰ τέτοιο τρόπο, ὥστε νὰ σχηματισθοῦν δέκα λέξεις. Γιὰ νὰ τὸν διευκολύνουν τοῦ ἔδωσαν καὶ τὴν σημασία τῶν λέξεων — ποὺ ἀποτελοῦσαν ὀνόματα προσώπων καὶ πόλεων σχετικὰ μὲ τὸν Ἰησοῦν Χριστόν —, δηλαδή:

1 Ἔσωσε τὴν ἀνθρωπότητα. 2 Πόλις τῆς Ἰουδαίας. 3 Χωριὸ τῆς Παλαιστίνης. 4. Ἡ αὐριανὴ γιορτή. 5 Κατεδίκασε τὸν Ἰησοῦν. 6 Ὑπέκυψεν εἰς τὰς ἀπαι σεις τοῦ ὄχλου. 7 Ὁ Ἐφιάλτης τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας ἱστορίας. 8 Ἀγαποῦσε τὸν Διδάσκαλόν του, ἀλλὰ τὸν ἀπαρνήθηκε. 9 Ἐκεῖ ἐγεννήθη. 10 Ἐκεῖ ἐβαπτίσθη.

Μπορεῖτε νὰ κάμετε τὴν συναρμολόγησι τῶν συλλαβῶν;

Ἔχετε καλὴ μνήμη;

Εἶναι ἕνα ἐνδιαφέρον παιγνίδι μνήμης. Ἕνας ἀπὸ τοὺς παίκτας κάνει τὸ δάσκαλο καὶ οἱ ἄλλοι τοὺς μαθητάς. Ὁ δάσκαλος γράφει σ' ἕνα χαρτὶ τὰ ὀνόματα τεσσάρων πόλεων ἢ πουλιῶν ἢ κρατῶν ἢ ποταμῶν λ. χ. Ἀχελῶος, Πηνειός, Νέστος, Εὐρώτας. Τὰ ἀπαγγέλλει καθαρὰ καὶ σιγὰ καὶ ἔπειτα λέγει στοὺς μαθητὰς νὰ γράψουν ἀπὸ τέσσερα ὀνόματα τοῦ αὐτοῦ εἴδους. (Καθένας θὰ γράψη ἀπὸ 4 [illegible] Σπ[illegible] Ἀλ[illegible] Νέστορας, Ἕβρος κλπ). Ὅταν γίνη κι' αὐτὸ καλεῖ τοὺς μαθητὰς νὰ γράψουν τὰ ὀνόματα τῶν τεσσάρων ποταμῶν ποὺ εἶχε ἀπαγγείλει αὐτός.

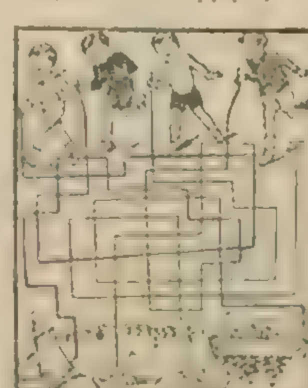
Ἀνακηρύσσεται νικητὴς ἐκεῖνος ποὺ θὰ θυμηθῆ καὶ τοὺς 4 ποταμούς. Ἂν ἔλθουν δύο ἢ τρεῖς πρῶτοι τὸ παιγνίδι συνεχίζεται, ἀλλ' αὐτὴ τὴ φορὰ ὁ δάσκαλος βάζει 5, 6 ἢ 7 ὀνόματα. Νικητὴς θὰ εἶναι ἐκεῖνος ποὺ θὰ θυμηθῆ ὅλα ἢ τὰ περισσότερα ὀνόματα.

Τὰ καράβια.

Μιὰ μέρα ὁ κ. Καλοτυχίδης κάλεσε τὰ τέσσερα ἀγοράκια του στὴν ἀκροθαλασσιὰ καὶ ἔδωσε στὸ καθένα τὴν ἄκρη ἑνὸς σπάγγου.

— Σᾶς χαρίζω αὐτὰ τὰ πλεούμενα, πρόσθεσε.

Τὰ παιδιὰ εἶδαν πραγματικὰ στὸ γιαλὸ τέσσερα ὡραῖα μικρὰ σκάφη. Ἦταν δεμένα στὶς ἄκρες τῶν σπάγγων, ἀλλὰ οἱ σπάγγοι ἦσαν τόσο ἀνακατεμένοι ὥστε τὰ παιδιὰ δὲν μποροῦσαν νὰ καταλάβουν ποιὸ παιγνίδι ἀνῆκε στὸ καθένα. Μπορεῖτε νὰ τὸ βρῆτε;

ΛΙΓΗ ΕΥΘΥΜΙΑ

Περιττὸς κόπος...

Ὁ Τοτὸς στὴ μαμά του:

— Μαμά, τί ἀνάγκη νὰ βασανισθῶ τώρα γιὰ νὰ μάθω ὀρθογραφία; Ὅταν μεγαλώσω δὲν παίρνω μιὰ γραφομηχανὴ νὰ κάνω τὴ δουλειά μου;

Ἀπὸ συνήθεια.

Ὁ Θᾶνος στὴν χήρα θεία του:

— Θεία μου νὰ χαρῆς τὸν μακαρίτη τὸν θεῖο δῶσέ μου λίγο γλυκό!

Ἡ παροιμία τὸ λέει!

Στὸ τραπέζι ἔχουν προσκαλέσει τὸν νουνὸ τοῦ Γιάγκου. Ὁ Γιάγκος ἀπὸ τὴ χαρά του ἔκανε ἕνα σωρὸ ἀταξίες, τόσο ποὺ ὁ ἀδελφός του Μίμης, λησμονήσας ὅτι ὁ νουνὸς ἦταν παρών, τοῦ φώναξε:

—Ἡσύχασε ἐπιτέλους! Μὰ τί ζουρλὸς νουνὸς σ' ἐβάπτισε ἐσένα;...

Οἱ ἀνορθογραφίες.

Ὁ μικρὸς Τέλης γράφει ἀπὸ τὸ πλοῖο στὸν πατέρα του:

«Φωβοῦμε μπαμπᾶ, ὅτι τὸ γράμα θὰ ἔχει πολὲς ἀνορθωγραφίες, γιατὶ τὸ ἀτμόπλειον ἐσάλεβαι ὅταν ἔγραφα».

Νυκτομηνία...

Ὁ Δάσκαλος: Δὲν σᾶς εἶπα νὰ βάζετε πάντα στὶς ἐκθέσεις σας ἡμερομηνία; Γιατὶ τὴν ξέχασες;

Ὁ Μαθητής: Δὲν τὴν ξέχασα, κύριε, ἀλλὰ ἦταν νύχτα τὴν ὥρα ποὺ ἔγραφα!

Λογικόν.

— Παῦλο, ὁ πατέρας σου εἶναι ἀριστερός;

— Πῶς τὸ ξέρεις;

— Γιατὶ ὅλο τὸ δεξί σου μάγουλο βλέπω πρησμένο...

Ο ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Η ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ Ε. Ο. Ν.

1.800 ΑΘΛΗΤΑΙ ΕΙΣ ΤΟΝ ΣΤΙΒΟΝ

Οἱ μεγαλύτεροι τῶν ἀγώνων τῆς Ἑλλάδος, οἱ Πανελλήνιοι ἀγῶνες τῆς Ἐθνικῆς Ὀργανώσεως Νεολαίας, κινοῦν ἀπὸ τώρα τὸ ἐνδιαφέρον τῶν χιλιάδων φιλάθλων. Ὄχι μόνον διότι εἰς αὐτοὺς θὰ μετάσχουν ὅσοι ἀθληταὶ καὶ ἀθλήτριαι δὲν μετέχουν ποτὲ εἰς Ἑλληνικοὺς ἀγῶνας — 1.800 Φαλαγγῖται ἀθληταὶ καὶ Φαλαγγίτισσαι ἀθλήτριαι — ἀλλὰ καὶ διότι εἰς τοὺς ἀγῶνας θὰ ἀντιπροσωπευθῇ ἡ ἀθλουμένη Νεολαία ὁλοκλήρου τῆς Ἑλλάδος καὶ διότι ἀκόμη εἰς τοὺς ἀγῶνας αὐτοὺς θὰ ἀναδειχθοῦν νέοι ἀθληταὶ καὶ ἀθλήτριαι, μελλοντικαὶ δόξαι τοῦ ἑλληνικοῦ ἀθλητισμοῦ. Αἱ ἀντιπροσωπεῖαι τῶν Περιφ. Διοικήσεων Ε.Ο.Ν. συνεκρότησαν ἤδη τὰς ἀντιπροσωπευτικάς των ὁμάδας διὰ τοὺς ἀγῶνας.

Ἀπὸ τὴν Δευτέραν 29ην Ἀπριλίου ἐ. ἔ. ἕως τὴν Κυριακὴν 5ην Μαΐου ἐ. ἔ. θὰ διεξαχθοῦν ἐν Ἀθήναις οἱ Β΄ Πανελλήνιοι Ἀθλητικοὶ ἀγῶνες τῆς Ε.Ο.Ν. μεταξὺ Φαλαγγιτῶν, Φαλαγγιτισσῶν καὶ Σκαπανέων.

Τὸ πρόγραμμα τῶν ἐν λόγῳ ἀγώνων θὰ περιλαμβάνῃ: Ἀθλητισμὸν στίβου, σκοποβολήν, ποδηλασίαν, ποδόσφαιρον, ἤτοι τὰ ἡμιτελικὰ καὶ τελικὰ τοῦ ἤδη προκριθέντος ποδοσφαιρικοῦ πρωταθλήματος.

Ἀθλοπαιδιὰς μόνον διὰ τὰς Διοικήσεις Πρωτευούσης Δ.Α.Σ. καὶ Τάγματα Ἐργασίας.

Τ' ἀγωνίσματα, ἅτινα θὰ συμπεριληφθῶσιν εἰς τὸ ὡς ἄνω ἀναφερθὲν πρόγραμμα εἶναι τὰ ἑξῆς:

Ἀγωνίσματα Στίβου Φαλαγγιτῶν. Διὰ τὴν Α΄ κατηγορίαν Φαλαγγιτῶν.

Δρόμοι: 1) 100 μ. 2) 400 μ. 3) 800 μ. 4) 1.500 μ. 5) 3.000 μ. 6) 2.000 μ. μετὰ φυσικῶν ἐμποδίων καὶ 7) 10Χ400 μ. σκυταλοδρομία.

Ρίψεις: 1) Σφαιροβολία, 2) Ἑλληνικὴ δισκοβολία, 3) Ἐλευθέρα δισκοβολία, 4) Λιθοβολία, 5) Ἀκοντισμὸς καὶ 6) Χειροβομβίς.

Ἅλματα: 1) Ἅλμα εἰς ὕψος 2) Ἅλμα εἰς μῆκος καὶ 3) Ἅλμα τριπλοῦν.

Πορεία: 1) Πορεία ὁμαδικῶς 15.000 μ.

Πένταθλον: 1) Δρόμος 100 μ., 2) Ἅλμα εἰς μῆκος, 3) Ἀκόντιον, 4) Σφαιροβολία δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν καὶ 5) Δρόμος 1.000 μ. Δρόμος 110 μ. μετ' ἐμπ. ἐκτὸς βαθμολογίας.

Διὰ τὴν Β΄ κατηγορίαν Φαλαγγιτῶν.

Δρόμοι: 1) 100 μ., 2) 400 μ., 3) 800 μ., 4) 10Χ400 μ. Σκυταλοδρομία.

Ρίψεις: 1) Ἐλευθέρα δισκοβολία, 2) Ἑλληνικὴ δισκοβολία, 3) Ἀκοντισμός, 4) Λιθοβολία καὶ 5) Σφαιροβολία.

Ἅλματα: 1) Ἅλμα εἰς ὕψος, 2) Ἅλμα εἰς μῆκος, 3) Ἅλμα τριπλοῦν.

Ἀγωνίσματα Στίβου Σκαπανέων.

Τρίαθλον: 1) Δρόμος 50 μ., 2) Ἅλμα εἰς μῆκος καὶ 3) Ρίψεις μπάλας μετὰ φορᾶς.

Ἀγωνίσματα Στίβου Φαλαγγιτισσῶν. Διὰ τὴν Α΄ κατηγορίαν Φαλαγγιτισσῶν.

1) Δρόμος 100 μ., 2) Ἅλμα εἰς ὕψος, 3) Ἅλμα εἰς μῆκος, 4) 4Χ100 μ. Σκυταλοδρομία καὶ 5) Ρίψεις μπάλας μετὰ φορᾶς.

Διὰ τὴν Β΄ κατηγορίαν Φαλαγγιτισσῶν.

1) Δρόμος 60 μ., 2) Ἅλμα εἰς ὕψος, 3) 4Χ50 μ. Σκυταλοδρομία καὶ 4) Ρίψεις μπάλας μετὰ φορᾶς.

Λεπτομέρειαι.

Διὰ τὰ ἀγωνίσματα Στίβου οἱ Φαλαγγῖται καὶ Φαλαγγίτισσαι θὰ χωρισθοῦν εἰς δύο κατηγορίας, ὡς καὶ κατὰ τοὺς Α΄ Πανελληνίους ἀγῶνας.

Α΄ Κατηγορία: Οἱ ἄγοντες ἡλικίαν 19 μέχρι 25 ἐτῶν, συμπεριλαμβανομένων.

Β΄ Κατηγορία: Οἱ ἄγοντες ἡλικίαν 14—18 συμπεριλαμβανομένων. Εἰς τοὺς ἀγῶνας Σκαπανέων θὰ λάβουν μέρος Σκαπανεῖς, ἄγοντες ἡλικίαν οὐχὶ κάτω τῶν 11 ἐτῶν καὶ οὐχὶ ἄνω τῶν 13 ἐτῶν.

Εἰς ἕκαστον ἀτομικὸν ἀγώνισμα δύνανται νὰ συμμετάσχωσι τρεῖς ἀθληταὶ ἐξ ἑκάστης Περιφερειακῆς Διοικήσεως.

Εἰς τὸ ἀγώνισμα τῆς πορείας, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ λάβουν μέρος μόνον Φαλαγγῖται Α΄ Κατηγορίας ἑκάστη Περιφερ. Διοίκησις δύναται ν' ἀντιπροσωπευθῇ διὰ μιᾶς ὁμάδος ἐκ δέκα Φαλαγγιτῶν.

Σκοποβολή.

Μόνον διὰ τοὺς Φαλαγγίτας καὶ τὰς Φαλαγγιτίσσας Α΄ Κατηγορίας.

α) Φαλαγγῖται.

α) Ἀτομικός: Διὰ τυφεκίου τύπου Ὑπουργείου Παιδείας τῶν 22, ἀπόστασις 50 μ., στάσις ὀρθία, βολαὶ εἴκοσι (20), δοκιμαστικαὶ τρεῖς (3), χρονικὸν ὅριον 30 λεπτῶν τῆς ὥρας, στόχος 0,50 μ. Ἡ χρῆσις τοῦ ἀορ[illegible]ορεύεται.

β) [illegible]ων: Διὰ τυφεκίου τύπου Ὑπουργείου Παιδείας τῶν 22, ἀπόστασις 50 μ. στάσις ὀρθία, βολαὶ εἴκοσι (20), δοκιμαστικαὶ τρεῖς (3), στόχος 0,50 μ. χρονικὸν ὅριον 30 λεπτῶν τῆς ὥρας. Ἡ χρῆσις τοῦ ἀορτῆρος ἀπαγορεύεται.

Ἑκάστη ὁμὰς θὰ ἀποτελῆται ἀπὸ πέντε Σκοπευτάς.

Β΄ Φαλαγγίτισσαι.

α) Ἀτομικός: Διὰ τυφεκίου τύπου Ὑπουργείου Παιδείας τῶν 22. Ἀπόστασις 50 μ. στάσις ἐλευθέρα. Βολαὶ εἴκοσι, δοκιμαστικαὶ τρεῖς, στόχος 0,50 μ. χρόνος 30 λεπτῶν τῆς ὥρας. Ἡ χρῆσις τοῦ ἀορτῆρος ἐπιτρέπεται.

β) Ὁμαδικὸς Περιφερειῶν: Διὰ τυφεκίου Τύπου Ὑπουργείου στάσις ἐλευθέρα, βολαὶ εἴκοσι, δοκιμαστικαὶ τρεῖς, στόχος 0,50 μ. χρόνος 30 λεπτῶν τῆς ὥρας. Ἡ χρῆσις τοῦ ἀορτῆρος ἐπιτρέπεται.

Ἑκάστη ὁμὰς θὰ ἀποτελῆται ἀπὸ πέντε Σκοπευτρίας.

Ποδηλασία.

Ἀτομικὸς 30.000 μ. ἐπὶ δημοσίας ὁδοῦ διὰ τὴν Α΄ κατηγορίαν Φαλαγγιτῶν μόνον.

Οἱ διαγωνιζόμενοι θὰ χωρισθῶσιν εἰς δύο κατηγορίας:

α) Κατηγορία ποδηλάτων κούρσας καί,

β) Κατηγορία ποδηλάτων περιπάτου.

Θὰ συμμετάσχουν δὲ πέντε ἐξ ἑκάστης Περ. Διοικήσεως.

Ποδόσφαιρον.

Θὰ γίνουν τέσσαρες συναντήσεις, [illegible] δὴ αἱ τέσσαρες Ὁμάδες θὰ συναντηθοῦν ἀνὰ δύο εἰς τοὺς ἡμιτελικοὺς καὶ αἱ δύο νικήτριαι Ὁμάδες θὰ συναντηθῶσι μεταξύ των, διὰ τὴν ἀνάδειξιν τῆς 1ης καὶ 2ας καὶ αἱ ἡττημέναι διὰ τὴν ἀνάδειξιν τῆς 3ης καὶ 4ης.

Ἀθλοπαιδιαί.

Εἰς τὰς ἀθλοπαιδιὰς θὰ δηλώσωσιν ὁμάδας: Περιφ. Διοίκησις Ἀρρένων Πρωτευούσης, Δ.Α.Σ. καὶ Τάγ[illegible] 4 συναντήσεις.

[illegible]ς περίπτωσιν ἴσης βαθμολογίας [illegible]ηφθοῦν ὑπ' ὄψιν τὰ τέρματα, διὰ τὴν καλαθόσφαιραν, καὶ οἱ βαθμοὶ τῶν παιγνιδίων, διὰ τὴν πετόσφαιραν.

Ἴδιοι ἀγῶνες θὰ γίνουν καὶ μεταξὺ ὁμάδων Φαλαγγιτισσῶν.

Τὴν Κυριακὴν 7 Ἀπριλίου ἐτελ[illegible]θησαν εἰς τὴν πλ[illegible] Β΄ ὑπὸ τῆς Ε.Ο.Ν. [illegible] εἰς τοὺς Πανελληνίους ἀγῶνας Ε.Ο.Ν.

ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΜΑΣ

Κίνησις Περιφερειακῶν Διοικήσεων

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΤΩΝ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΥΠΟ ΤΟΥ Κ.Ε.Ν.

Τὴν παρελθοῦσαν Τετάρτην — ἡμέραν ἐκπαιδεύσεως — ἀνεχώρησεν ἀεροπορικῶς εἰς τὴν μακεδονικὴν πρωτεύουσαν ὁ Κυβερνητικὸς Ἐπίτροπος τῆς Ἐθνικῆς Ὀργανώσεως Νεολαίας κ. Ἀλέξ. Κανελλόπουλος, ἐπιθεωρήσας τοὺς ἐκεῖ Σχηματισμούς.

Ὁ κ. Κανελλόπουλος ἐπέστρεψεν αὐθημερόν.

Η ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ Κ.Ε.Ν.

Τὴν 1ην Μαΐου, ἡμέραν Τετάρτην, θὰ ὁμιλήσῃ εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ θεάτρου «Ὀλύμπια» ὁ Κυβερνητικὸς Ἐπίτροπος Νεολαίας κ. Ἀλέξ. Ν. Κανελλόπουλος διὰ τὸν ἑορτασμὸν τῆς ἡμέρας «Ἐθνικῆς Ἐργασίας».

Η ΕΚΚΛΗΣΙΣ

Ἡ θερμοτάτη ἔκκλησις, ποὺ ἀπηύθυνεν ἡ Ε.Ο.Ν. διὰ τὰ πασχαλινὰ δῶρά μας, τὰ ὁποῖα θὰ σταλοῦν μὲ εἰδικὰς ἀντιπροσωπείας Φαλαγγιτῶν, θὰ εὕρῃ ἀσφαλῶς τὴν πρέπουσαν ἀπήχησιν μεταξὺ ὁλοκλήρου τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἔχουν συναίσθησιν τῶν ὑποχρεώσεών των πρὸς τοὺς ἀγρύπνους φρουροὺς τῶν συνόρων μας καὶ δὲν θὰ τοὺς λησμονήσουν μὲ τὴν εὐκαιρίαν τοῦ Πάσχα, ὅπως δὲν τοὺς ἐλησμόνησαν οὔτε πέρυσι.

Ἔτσι σχολιάζει ἡ ἐφημερὶς «Ἔθνος» τὴν ἔκκλησιν τῆς Ε.Ο.Ν. διὰ τὴν συλλογὴν δώρων πρὸς τοὺς ἀκρίτας. Παρόμοια εἶναι καὶ τὰ σχόλια ὅλων τῶν ἄλλων ἐφημερίδων.

Τὰ ἐν λόγῳ δῶρα δέον νὰ ἀποστέλλωνται εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως, εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ εἰς τὰ γραφεῖα τῶν Σχηματισμῶν εἰς τὰς διαφόρους ἄλλας πόλεις.

ΑΝΑΒΟΛΗ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΓΥΜΝΑΣΤΩΝ ΚΑΙ ΓΥΜΝΑΣΤΡΙΩΝ

Ὁ διὰ τὴν 15 Ἀπριλίου ὁρισθεὶς διαγωνισμὸς διὰ τὴν πρόσληψιν γυμναστῶν καὶ γυμναστριῶν εἰς τὴν Ἐθνικὴν Ὀργάνωσιν Νεολαίας ἀναβάλλεται διὰ τὴν 6ην Μαΐου, ἡμέραν Δευτέραν καὶ ὥραν 8 π. μ. Ὁ διαγωνισμὸς θὰ λάβῃ χώραν εἰς τὸ Γυμναστήριον τῆς Ε.Ο.Ν., λεωφόρος Ὄλγας. Τελευταία ἡμέρα ὑποβολῆς αἰτήσεων συμμετοχῆς Σάββατον 4 Μαΐου.

Η ΤΑΙΝΙΑ ΤΗΣ Ε. Ο. Ν.

Ἐντὸς τῶν ἡμερῶν συμπληροῦνται αἱ ἐργασίαι διὰ τὴν προβολὴν τῆς μεγάλης κινηματογραφικῆς ταινίας ἀπὸ τὸν πανηγυρισμὸν τῆς Ἐθνικῆς Ὀργανώσεως Νεολαίας, τῆς ἐπετείου τῆς Ἐθνικῆς μας ἑορτῆς.

Ἡ ἐν λόγῳ ταινία θὰ προβληθῇ λίαν προσεχῶς εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ ἀργότερον εἰς ὁλόκληρον τὴν Ἑλλάδα.

Στερεὰ Ἑλλάς

ΛΑΜΙΑ. — Ἐντατικὴ ἐξακολουθεῖ ἡ γενικὴ καὶ εἰδικὴ ἐκπαίδευσις τῶν Φαλαγγιτῶν καὶ Σκαπανέων ὁλοκλήρου τῆς Περιφερειακῆς Διοικήσεως.

Δύο Λόχοι Φαλαγγιτῶν τῆς Φάλαγγος Ε.Ο.Ν. Ἀμφικλείας μετέβησαν μετὰ τοῦ Διοικητοῦ τῆς Φάλαγγος εἰς Δρυμαίαν καὶ παρέστησαν εἰς τὸ ὑπὸ τῆς Κοινότητος ὀργανωθὲν μνημόσυνον ὑπὲρ τῶν πεσόντων εἰς τοὺς πολέμους.

Ὁ Α΄ Ἐπιτελὴς τῆς Διοικήσεως, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Ὑπασπιστοῦ καὶ τῶν Διευθυντῶν τοῦ III καὶ IV Γραφείου, ἐπεθεώρησε τὸ Τμῆμα Λιανοκλαδίου, τὸ ὁποῖον παρέστη εἰς τὸ μνημόσυνον ὑπὲρ τῶν πεσόντων, τὸ ὀργανωθὲν ὑπὸ τῆς Κοινότητος.

Κατόπιν ὁ Α΄ Ἐπιτελὴς μετὰ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Ἐπιτελείου μετέβησαν καὶ ἐπεθεώρησαν τὴν Τετραρχίαν Σπερχειάδος.

Τὸ ἀπόγευμα ἐπεθεώρησαν τὴν Τετραρχίαν Ε.Ο.Ν. Μακρακώμης.

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

ΠΑΤΡΑΙ.— Τὴν Τετάρτην ὁ Νομάρχης καὶ Γενικὸς Ἐπόπτης τῆς Ε.Ο.Ν. Ἀχαΐας κ. Πέπας ἐπεθεώρησε τὰς Φάλαγγας Ἀρρένων καὶ Θηλέων Πατρῶν.

Παρηκολούθησαν ἐπίσης τὴν στρατιωτικὴν προπαίδευσιν καὶ τὴν θεωρητικὴν διδασκαλίαν, ἐκφράσας τὴν ἀπόλυτον ἱκανοποίησίν του διὰ τὴν συντελουμένην ἐργασίαν.

ΚΑΛΑΜΑΙ.— Εἰς τὸν Οὐλαμὸν Βαθμοφόρων Ε.Ο.Ν. Θηλέων ἐδιδάχθη εἰς τρία κατὰ σειρὰν μαθήματα τὸ «Περὶ Ἀρετῆς» κεφάλαιον μὲ βάσιν τὸ «Περὶ Ἀρετῆς τοῦ Ἀριστοτέλους».

Εἰς τὰ μαθήματα αὐτὰ ἡ Περιφερειακὴ Διοικήτρια Ἰσμήνη Ξανθάκου—Παναγουλέα προσεπάθησε νὰ καταστήσῃ ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον πρακτικὰς τὰς παρεχομένας γνώσεις ἐν συνδυασμῷ μετὰ τῶν ἐκ τῆς ζωῆς παραδειγμάτων.

Ἐδιδάχθησαν αἱ ἐπὶ μέρους «Ἀρεταὶ» καὶ ἐξήρθη ἡ σημασία αὐτῶν διὰ τὴν ζωήν.

Τελικὰ δὲ ἐτονίσθη ὁ τρόπος καθ' ὃν εἶναι δυνατὴ ἡ ἐπίτευξις τῆς Ἀρετῆς.

ΘΕΣΣΑΛΙΑ

ΛΑΡΙΣΑ. — Ὁ Περιφερειακὸς Διοικητὴς Λαρίσης, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ἐπιτελείου του, ἐπεσκέφθη καὶ ἐπεθεώρησε τὴν Τετραρχίαν Ἀμπελακίων, καθὼς καὶ τὸ Τμῆμα Ἐλατείας.

— Ὁ γενικὸς ἐπιθεωρητὴς μέσης ἐκπαιδεύσεως ὡμίλησε πρὸς τοὺς Φαλαγγίτας διὰ τοὺς σκοποὺς τῆς Ὀργανώσεως.

— Εἰς τὴν Ἐλασσῶνα συνεχίζονται κανονικῶς τὰ μαθήματα τοῦ Οὐλαμοῦ Βαθμοφόρων.

ΗΠΕΙΡΟΣ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ. — Συνεχίζων τὴν περιοδείαν του ὁ Γενικὸς Διοικητὴς Ἠπείρου κ. Φιλοσοφόπουλος, ἐπεσκέφθη τὴν Λευκάδα, γενόμενος ἐνθουσιωδῶς δεκτὸς ὑπὸ τῶν κατοίκων.

Ὁ κ. Γενικὸς Διοικητὴς ἐπεσκέφθη καὶ ἐπεθεώρησε τὰ Γραφεῖα τῶν Ὑποδιοικήσεων Ἀρρένων καὶ Θηλέων τῆς Ε.Ο.Ν., μείνας ἀπολύτως ἐνθουσιασμένος ἀπὸ τὴν τάξιν καὶ τὴν πειθαρχίαν ἡ ὁποία ἐκράτει.

ΚΡΗΤΗ

ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ.— Ὁ Περιφερειακὸς Ὑποδιοικητὴς Ἀνατολικῶν Ἐπαρχιῶν, συνεχίζων τὴν περιοδείαν του, μετέβη εἰς Βιάννον πρὸς ἐπιθεώρησιν τῶν Σχηματισμῶν τῆς 327ης Φάλαγγος.

Τὴν Τετάρτην, 3ην λήγοντος, ἔγινεν ἡ ἀπασχόλησις τῶν Φαλαγγιτῶν καὶ Σκαπανέων τόσον τὴν πρωΐαν ὅσον καὶ τὸ ἀπόγευμα διὰ διαλέξεων ἐν τῷ θεάτρῳ Πουλακάκη καὶ περιπάτων συνδυασμένων μὲ ἀσκήσεις πυκνῆς τάξεως καὶ παιγνίδια.

Ἐξεδόθη τριμηνιαῖον πρόγραμμα ἑνιαίας ἐκπαιδεύσεως τῆς Περιφερειακῆς Διοικήσεως Ἀρρένων.

Τὰ μαθήματα τοῦ Οὐλαμοῦ Βαθμοφόρων συνεχίζονται μὲ πρακτικὴν ἐξάσκησιν εἰς τὴν τοπογραφίαν.

ΧΑΝΙΑ. — Ἡ Περιφερειακὴ Διοικήτρια Θηλέων Χανίων, ἐνδιαφερομένη διὰ τὴν ἐν γένει πρόοδον τῶν Φαλαγγιτισσῶν καὶ Σκαπανισσῶν, ἐζήτησε πληροφορίας ἀπὸ τὰ Σχολεῖα Θηλέων τῆς πόλεως σχετικῶς μὲ τὴν ἐπίδοσίν των εἰς τὰ διάφορα μαθήματα.

Ἐπειδὴ μέλη τινὰ καθυστεροῦν εἰς τὸ μάθημα τῆς Γαλλικῆς, ἀνέθεσεν εἰς τὴν δόκιμον βαθμοφόρον Ὑψηλάντη Κουρκούτη, ἥτις μετὰ προθυμίας προσεφέρθη καὶ ἤρχισεν ὑπὸ τύπον φροντιστηρίου τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν Φαλαγγιτισσῶν κατὰ Τετάρτην.

Φαλαγγῖται βρακοφόροι τῶν Σφακίων Κρήτης κατὰ τὰς ἑορτὰς τῆς 25ης Μαρτίου.

— Ἡ Περιφερειακὴ Διοικήτρια συνεκέντρωσε τὰς βαθμοφόρους τῆς ἕδρας καὶ συζητήσασα μετ' αὐτῶν ἔδωσεν ὁδηγίας διὰ τὴν ἀρτιωτέραν ἐκπαίδευσιν τῶν ὑπ' αὐτὰς μονάδων.

— Τὸ κήρυγμα τοῦ Ἐθνικοῦ Κυβερνήτου περὶ ἐντατικῆς καλλιεργείας τῆς ὑπαίθρου εὗρε βαθυτάτην ἀπήχησιν εἰς τὰ μέλη τῆς Ε.Ο.Ν. Περιφερειακῆς Διοικήσεως Χανίων.

— Οὕτω ἐφυτεύθησαν 22.000 δενδρύλλια, ἐξ ὧν τὰ 4.650 διὰ τὴν ἀναδάσωσιν καταλλήλων χώρων ἐντὸς καὶ πέριξ τῆς πόλεως Χανίων, τὰ 7.000 διὰ τὴν ἀναδάσωσιν παραλιακοῦ χώρου 60 στρεμμάτων, ἔνθα τὰ κτίρια τῶν παιδικῶν ἐξοχῶν Χανίων, τὰ δὲ ὑπόλοιπα διὰ τὴν ἀναδάσωσιν καταλλήλων ἐκτάσεων τῆς ὑπαίθρου.

— Ὡσαύτως τὰ μέλη τῆς Ε.Ο.Ν. μετὰ ζηλευτῆς προθυμίας ἐκαλλιέργησαν ἐντατικῶς τὰς παραχωρηθείσας εἰς αὐτὰ ἐκτάσεις, παρακολουθοῦντα μετ' ἐνδιαφέροντος τὴν ἀνάπτυξιν τῶν φυτευθέντων εἰδῶν. Ἐκαλλιεργήθησαν ἐκτάσεις 72 στρεμμάτων συνολικῶς ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν καὶ ὁδηγίαν εἰδικῶν γεωπόνων.

ΑΡΜΕΝΟΙ. — Τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν ὁ Διοικητὴς τῆς 372ας Φάλαγγος, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ὑπασπιστοῦ του, μετέβη εἰς Καλύβες καὶ Ἀρμένους πρὸς ἐπιθεώρησιν τῶν ἐκεῖ ἑδρευόντων Ταγμάτων Ε.Ο.Ν.

ΡΕΘΥΜΝΟΝ.— Εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Ὠδείου ἡ Ε.Ο.Ν. Ρεθύμνης διωργάνωσε χορευτικὴν ἑσπερίδα, ἥτις ἐσημείωσεν ἐξαιρετικὴν ἐπιτυχίαν.

Τὸ προϊὸν τῶν εἰσπράξεων, τὸ ὁποῖον ἀνέρχεται εἰς πέντε χιλιάδας δραχμῶν, διετέθη διὰ τὴν ἀγορὰν δώρων τὰ ὁποῖα θὰ σταλοῦν εἰς τοὺς γενναίους φρουροὺς τῶν συνόρων μας.

Τὴν ἑσπερίδα ἐτίμησαν διὰ τῆς παρουσίας των ὁ κ. Νομάρχης, ὁ Γενικὸς Ἐπόπτης τῆς Ε.Ο.Ν., ὁ διοικητὴς τοῦ Συντάγματος, καθὼς καὶ ἅπασαι αἱ στρατιωτικαὶ καὶ πολιτικαὶ ἀρχαὶ τοῦ τόπου.

— Πρὸ ἡμερῶν 100 Φαλαγγίτισσαι καὶ Σκαπάνισσαι τοῦ ἀνεξαρτήτου Τάγματος Θηλέων Ἀμαρίου ἐξέδραμον εἰς Ρέθυμνον.

ΤΑ ΝΗΣΙΑ

ΣΑΜΟΣ.— Τὸ παρελθὸν Σάββατον καὶ ὥραν 10ην μ. μ. ἐδόθη εἰς τὸ κινηματοθέατρον «Πάλλας» ἡ προετοιμασθεῖσα ὑπὸ τῆς Ε.Ο.Ν. ἐρασιτεχνικὴ θεατρικὴ παράστασις μὲ τὸ ὡραῖον ἔργον τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ κ. Γρ. Ξενοπούλου «Οἱ Φοιτηταί».

Εἰς τὸ ἔργον ἔλαβον μέρος αἱ Φαλαγγίτισσαι Μ. Νόου, Πιπίτσα Σεριζιάν, Ὀφελία Μπεχάρ, Γεωργία Κοντολάτου, καθὼς καὶ οἱ Φαλαγγῖται Αἰμ. Ποῦλμαν, Π. Μαρμαρᾶς, Ε. Βάλβης, Σ. Στυλιανίδης καὶ Α. Γλαρός.

Τὸ ἔργον ἐσημείωσε μεγάλην ἐπιτυχίαν, αἱ δὲ Φαλαγγίτισσαι καθὼς καὶ οἱ Φαλαγγῖται ὑπεδύθησαν μὲ ἐξαιρετικὴν τέχνην τοὺς ρόλους των.

— Τὴν ἐπομένην εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Συλλόγου «Πυθαγόρας» ὡμίλησεν ἡ Λοχῖτις δ. Θάλεια Σαραντίδου μὲ θέμα: «Ἐντυπώσεις ἀπὸ τὸν ἐν Ἀθήναις ἑορτασμὸν τῆς 25ης Μαρτίου».

ΜΥΤΙΛΗΝΗ.— Τὴν προπαρελθοῦσαν Κυριακὴν εἰς τὴν αἴθουσαν «Φέμινα» ἔλαβε χώραν ἡ 8η διάλεξις τῆς Ε.Ο.Ν. Ἀρρένων Λέσβου μὲ ὁμιλητὴν τὸν κ. Φωτόπουλον καὶ μὲ θέμα: «Οἱ σοφοὶ τοῦ κόσμου καὶ ὁ Ἰησοῦς».

Ἡ 187η Φάλαγξ Μυτιλήνης, συμφώνως τῷ προγράμματι τῆς Περιφερειακῆς Διοικήσεως συνεκεντρώθη εἰς διαφόρους χώρους, ὡμίλησαν δὲ εἰς τοὺς Φαλαγγίτας καὶ Σκαπανεῖς οἱ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν Ταγμάτων μὲ θέματα: «Περὶ Θρησκείας», «Περὶ οἰκογενείας» καὶ «Περὶ καταστροφῆς τῆς Χίου».

Ὁ Περιφερειακὸς Διοικητής, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ὑπασπιστοῦ του, μετέβη πρὸς ἐπιθεώρησιν τῶν Φαλαγγιτῶν καὶ Σκαπανέων τῶν Σχηματισμῶν Παναγιούδας καὶ πρὸς παρακολούθησιν τῆς συντελουμένης ἐργασίας κατὰ τὴν Τετάρτην.

— Ἡ Ε.Ο.Ν. Ἀρρένων Λέσβου, ἐν τῇ προσπαθείᾳ της πρὸς δημιουργίαν καλλιτεχνικῆς κινήσεως τόσον ἐν Μυτιλήνῃ ὅσον καὶ ἐν ὑπαίθρῳ, ἵδρυσε τὴν νέαν χορῳδίαν βυζαντινῆς μουσικῆς, ἥτις θὰ συμμετέχῃ εἰς τὸν μηνιαῖον ἐκκλησιασμὸν τῶν Φαλαγγιτῶν.

Ἡ Νεολαία

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΕΚΔΟΣΙΣ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝ. ΝΕΟΛΑΙΑΣ
(Νόμος 334)

Νομικοῦ Προσώπου Δημοσίου Δικαίου, διοικουμένου ὑπὸ Ἀνωτάτου Διοικητικοῦ Συμβουλίου προεδρευομένου ὑπὸ τῆς Α. Ε. τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΕΤΑΞΑ ὅστις καὶ ἐκπροσωπεῖ ταύτην, ἀναπληρούμενος ὑπὸ τοῦ Κυβερνητικοῦ Ἐπιτρόπου κ. ΑΛΕΞ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΤΟΣ Β'. — ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ
ΑΘΗΝΑΙ

ΓΡΑΦΕΙΑ:
Δ/ΣΕΩΣ, ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ & ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ
Ὁδὸς Λεωχάρους 19 (Β' ὄροφος)
Ἀριθ. Τηλεφ. Λογιστηρίου 32-094
» » Συντάξεως 34-425

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ: Περιοδικὸν «ΝΕΟΛΑΙΑ»
Ὁδὸς Λεωχάρους 19

Ἀρ. Τεύχ. 30 — 27 Ἀπριλίου 1940
ΤΙΜΗ Δραχ. ΤΕΣΣΑΡΕΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

		Μελῶν καὶ μὴ μαθητῶν μελῶν
ΕΤΗΣΙΑ (Ἐσωτερικοῦ)	Δρ.	160 — 200
ΕΞΑΜΗΝΟΣ	» »	80 — 100
ΤΡΙΜΗΝΟΣ	» »	40 — 50
ΕΤΗΣΙΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ:	Λίρ. Ἀγγλίας	1
	Ἀμερικῆς Δολ.	6
	Αἰγύπτου Λίρ.	1

Διὰ Νομικὰ Πρόσωπα Δημοσίου καὶ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου (Δήμους, Κοινότητας) καὶ Σχολικὰς Ἐφορίας ΕΤΗΣΙΑ Δρχ. 300

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ «ΝΕΟΛΑΙΑ»
ἢ ΣΠ. ΡΟΥΒΑΛΗΝ, Γεν. Γραμματέα Ε.Ο.Ν.

Διὰ πᾶσαν πληρωμὴν πρέπει νὰ λαμβάνητε ἀπόδειξιν φέρουσαν τὴν ὑπογραφὴν τοῦ Γεν. Γραμματέως τῆς Ε.Ο.Ν. κ. Σ. ΡΟΥΒΑΛΗ Συνταγματάρχου ἐ. ἀ. καὶ τὴν σφραγῖδα τῆς Ε.Ο.Ν.

Ἡ ἀλληλογραφία μας

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΚΩΝΣΤ. ΜΠΟΝΑΤΣΟΝ. Ὡραῖος ὁ πανηγυρικὸς λόγος σου τῆς 25ης Μαρτίου. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ δημοσιευθῇ (ὄχι τυπογραφηθῇ, ὅπως μᾶς γράφεις) ἐπειδὴ θὰ ἔπρεπε νὰ δημοσιεύσωμε καὶ ὅλους τοὺς ἄλλους πανηγυρικοὺς τῆς 25ης Μαρτίου, ποὺ ἐξεφώνησαν οἱ μαθηταὶ τῆς χώρας μας καὶ τοὺς ὁποίους μᾶς ἔστειλαν νὰ διαβάσωμε ἁπλῶς. Τὰ χειρόγραφα, καθὼς ξέρεις, δὲν ἐπιστρέφονται εἴτε δημοσιευθοῦν εἴτε ὄχι. — ΝΙΚ. ΣΚΑΦΙΔΑΝ. Εἶναι γραμμένα καὶ στὶς δυὸ ὄψεις τοῦ χαρτιοῦ καὶ δὲν ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν. — ΓΕΩΡΓΙΟΝ ΚΑΤΡΑΧΟΥΡΑΝ. Θαυμάσιο τὸ γράμμα σου, ὄχι ὅμως καὶ τὸ ποίημα δυστυχῶς. — Σ. ΜΠΕΛΤΕΝ. Εἶναι γραμμένα καὶ στὶς δυὸ ὄψεις τοῦ χαρτιοῦ. — Τ. ΑΤΤΑ. Οἱ πνευματικὲς ἀσκήσεις ἐδόθησαν στὸν ἁρμόδιον συντάκτην, ὁ ὁποῖος θὰ σοῦ ἀπαντήσῃ ἀπὸ τὴν εἰδικὴ στήλην ἀλληλογραφίας. Τὸ «Οἱ περιπέτειες τοῦ Γιαννάκη» πολὺ μακρύ, ὅπως καὶ σὺ μᾶς τὸ γράφεις. — ΔΥΣΑΝΑΓΝΩΣΤΟΝ. Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ τὸ περιεχόμενο τῆς ἐπιστολῆς σου. Τὸ ποίημά σου «Ἡ ἄνοιξις»: «Τὰ προβατάκια ἀνέβηκαν ψηλὰ στὰ κορφοβούνια» προχειρογραμμένο. — ΘΩΦΩΝ ΜΟΥΡΟΥΚΑ(;). Ἀδύνατον νὰ διαβάσωμε τὰ γράμματά σου. Προσπάθησε νὰ βελτιώσῃς τὸν γραφικὸν χαρακτῆρά σου. — ΠΑΥΛΟΝ ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΝ. Δυστυχῶς ὄχι. — ΧΡΟΝΗΝ ΠΑΠΑΣΠΗΛΙΟΥ. «Ὁ γρόθος» εἶναι γραμμένος καὶ στὶς δυὸ ὄψεις τοῦ χαρτιοῦ. Δὲν ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν. — ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΝ ΤΑΜΒΑΚΗΝ. Ὁμοίως καὶ τὰ δικά σου «Ὁ Λεοντογιάννης» καὶ «Ὁ Σκαπανεύς». — Β. ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΥ. — Βιάζεσαι πολὺ νὰ γράφῃς. Διάβασε — ἂν ἔχῃς κρατήσει ἀντίγραφο — τὸ «Πῶς τιμωρήθηκε ἕνας κλέφτης». Ὅλα φύρδην-μίγδην.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΟΥ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ ΜΑΣ

Ἡ πρώτη: Ἡ Ἀνάστασις. Σχέδιον βυζαντινῆς τεχνοτροπίας τοῦ ζωγράφου κ. Σ. Παπαλουκᾶ.

Ἡ τελευταία: Δυὸ χαριτωμένα Σκαπανάκια κάνουν Χριστὸς Ἀνέστη.

Η ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΟΥ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴν σελίδα 952)

καὶ στάλθηκε τρίτος. Τώρα πιὰ ποῦ ν' ἀναστήσουν! Ἔλειπαν τρεῖς. Ἐπὶ τέλους πῆγαν... κι' ἔγινε ἡ Ἀνάστασις. Καί, νά τους τώρα, τοὺς τρακόσους, πάνω κάτω, χωριανούς μου, μαζεμένους, μιὰ φοῦχτα, στὸν αὐλόγυρο τῆς ἐκκλησιᾶς ποὺ φυλάγουν μὲ λαχτάρα τ' ἀναμμένα κεριά τους μὴ σβήσουν. Αὐτοὶ εἴμαστε, ὅλοι κι' ὅλοι! Νά ἡ γειτόνισσα μὲ τὰ γεμᾶτα περιέργεια μάτια, ἡ θειὰ μὲ τὴν αἰώνια μαύρη φορεσιά, ὁ κουμπάρος μὲ τ' ἀτέλειωτα ἀστεῖα, ἡ ἀδερφούλα, ἡ παιδικὴ φίλη, οἱ συμπεθέροι ὅλοι συγγενεῖς, γνώριμοι, ποὺ δὲν παύουν τὴν ὥρα τῆς κοινῆς χαρᾶς καὶ τῆς κοινῆς λύπης ν' ἀποτελοῦν μιὰ στενὴ οἰκογένεια.

Ὅλοι τώρα μαζεύονται στὴν πόρτα τῆς ἐκκλησιᾶς. Ἡ πόρτα ἔχει ἀμπαρωθῆ ἀπὸ μέσα. Γίνεται ἡ ἀναπαράστασι τῆς Καταβάσεως τοῦ Χριστοῦ στὸν Ἅδη. Ἕνας χωριανὸς κλεισμένος μέσα στὴν ἐκκλησιὰ παριστάνει τὸ Σατανᾶ.

«Ἄρετε Πύλας οἱ ἄρχοντες ὑμῶν καὶ ἐπάρθητε πύλαι αἰώνιοι καὶ εἰσελεύσεται ὁ βασιλεὺς τῆς Δόξης!».

Κι' ὁ παπᾶς μὲ τὰ θεῖα αὐτὰ λόγια, βροντᾶ θριαμβευτικά, νικητήρια κι' ὑψώνει ἐπιτακτικὰ τὴ φωνή:

«Τίς ἐστιν οὗτος ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης;» ἀποκρίνεται ἀπὸ μέσα ὁ... διάβολος.

Τρεῖς φορὲς λέγεται ἡ διαταγὴ κι' ἐπακολουθεῖ ἡ ἐρώτησι κι' ὕστερα, δίνοντας ἕνα δυνατὸ σπρώξιμο, ὁ παπᾶς, χρυσοστόλιστος, ἀνοίγει τὴν πόρτα φωνάζοντας:

«Κύριος κραταιὸς ἐν πολέμῳ, αὐτὸς ἐστὶν ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης».

Ὅλοι διαλύονται τώρα... Μερικὲς γρηοῦλες μένουν ν' ἀκούσουν τὴ λειτουργία... Ὁ πολὺς κόσμος πηγαίνει ν' ἀνάψῃ μὲ τ' ἅγιο φῶς τὸ καντήλι καὶ νὰ καθίσῃ στὸ πασχαλινὸ τραπέζι. «Ὁ Μόσχος πολύς, ἡ τράπεζα γέμει, νηστεύσαντες καὶ μὴ νηστεύσαντες προσέλθετε πάντες...».

Τὸ μεσημέρι θὰ μαζευτοῦν πάλι στὴν πλατεία, ν' ἀλλάξουν τὸ φιλὶ τῆς Ἀγάπης, στὴ Δεύτερη Ἀνάσταση, καὶ νὰ ἐπιδείξουν τὰ λαμπριάτικα φορέματα ποὺ γι' αὐτὴ τὴ μέρα ἑτοίμασαν ὅλοι.

Σοφία Μαυροειδῆ Παπαδάκη

Η ΛΑΜΠΡΗ ΤΟΥ ΤΣΟΠΑΝΟΥ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴν σελίδα 953)

μιλοῦσε ἀντιβοοῦσε στὶς γύρω λαγκαδιές.

— Ἐχάσαμε τὴ στράτα, ἐσυνέχισε ἕνας ἀπὸ μᾶς, καὶ δὲν ἐπροφτάξαμε νὰ πᾶμε στὸ χωριὸ νὰ κάμουμε ἐκειὰ Ἀνάστασι.

— Ὁ Θεὸς τἄφερε «δεξά» εἶπε ὁ τσομπάνος γελῶντας, νἄρθετε κατὰ τὸ κονάκι μου ἀπόψε νὰ κάμω κι' ἐγὼ Λαμπρὴ μαζί σας, ἀλλιῶς ἤθελα νἆμαι μοναχός! Καλῶς ἤρθατε! Καλῶς ἐκοπιάζετε! Πᾶμε στὸ μιτᾶτο παρακάτω καὶ πρᾶμα δὲ θὰ μᾶσε λείψῃ.

Καὶ ἀληθινὰ τίποτε δὲν ἔλειψε ἀπὸ ἕνα πλούσιο τραπέζι ποὺ μᾶς ἔστρωσε ἀπὸ τὰ κόκκινα αὐγὰ καὶ τὸν ὀβελία ποὺ ψήσαμε ὅλοι μαζί, ὡς τὰ παχύτατα γαλακτερὰ ποὺ ἄφθονα ἀκατάπαυστα μᾶς κουβαλοῦσε...

Εἶναι τὸ Πάσχα ποὺ πάντα θὰ θυμοῦμαι καὶ γιὰ τὴν ἀπρόοπτη περιπέτεια μὰ πρὸ πάντων γιὰ τὴν ἐντύπωσι ποὺ μ' ἀφῆκε ἡ ἁπλοϊκὴ προσευχὴ τοῦ ἁγνοῦ αὐτοῦ νέου ἐκεῖ πάνω στὶς κορφὲς ποὺ ἔφτανε ἀσφαλῶς σὰν ὁ καλύτερος λιβανωτὸς στὸ θρόνο τοῦ Ὑψίστου.

Γ. Μαράντης

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΚΟΚΚΙΝΟΥ ΑΥΓΟΥ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴν σ. 947)

κότες ἡ λείπουν οἱ πιὸ πολλές. Μία ἀπογοήτευσις καὶ μία λύπη. Λείπει καὶ ὁ ὡραῖος πετεινὸς μὲ τὰ ὑπερήφανα φτερά. Παύει πιὰ νὰ χαλᾷ τὸν κόσμο μὲ τὰ κικιρίκια του. Τί ὠφελεῖ καὶ ἂν λέγῃ τὸ παιδικὸ τραγοῦδι:

«Πετεινὸς μὲς στὴν αὐλὴ
κικιρικοκοῦ λαλεῖ.
Ἔχει ἕνα κατσοῦλι πρώτης
καὶ σπηρούνια σὰν ἱππότης».

Ὁ ὑπερήφανος πετεινὸς δὲν ὑπάρχει. Τὸν ἔκλεψαν καὶ αὐτόν. Αὐτοὶ οἱ ὀρνιθοκλέπται πολὺ βλάπτουν. Μεγάλη εἶναι ἡ ζημιά των. Ὅση χαρὰ μᾶς δίνει μιὰ κοτούλα ποὺ κακαρίζει πανηγυρικῶς ὅταν ἔχῃ γεννήσει καὶ συνοδεύεται στὸ κακάρισμά της καμμιὰ φορὰ καὶ ἀπὸ τὸν πετεινό, τόση μελαγχολία εἶναι ὅταν ἐπισκεφθῇ τὸ κοτέτσι ὁ ὀρνιθοκλέπτης. Εἶναι χειρότερος καὶ ἀπὸ τὴν ἀλεπού.

Ἀπὸ τὰ πράγματα ποὺ περισσότερη δίνουν χαρὰ στὴν ζωή μας εἶναι τὰ κόκκινα αὐγὰ τοῦ Πάσχα. Τὰ τσιγκρίζομε καὶ λέμε: «Χριστὸς Ἀνέστη». Δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ αἰσθητὸ Πάσχα χωρὶς κόκκινα αὐγὰ καὶ χωρὶς τὸ τσούγκρισμά των.

Ἀλλὰ ἡ κοτούλα μὲ τὰ αὐγά της ἔδωσε σὲ πολλὰ παιδιὰ καὶ τὰ πασχαλινὰ παπούτσια, καὶ τὶς λαμπάδες τοῦ Πάσχα καὶ τόσα ἄλλα καλά. Τώρα στὴν μεγάλην ἑορτὴ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ποὺ τόσο μέρος πανηγυρικὸν κατέχουν τὰ βαμμένα κόκκινα αὐγά, μποροῦμε νὰ σκεπτώμεθα καὶ πῶς καλλίτερα θὰ προστατευθῇ ἀπὸ τὸν ὀρνιθοκλέπτη τὸ πολυτιμότατο αὐτὸ πουλί, γιὰ νὰ εἶναι ὅλα τὰ κόκκινα αὐγὰ ντόπια.

Κ. Φαλτάϊτς

Τύποις: «ΠΥΡΣΟΥ» Α. Ε.

